Anföranden vid Regionfullmäktiges sammanträde den 17 november 2020.

Inledning

Å l d e r m a n n e n : God förmiddag! Välkomna till budgetfullmäktige! Klockan har passerat 10, och jag förklarar sammanträdet för öppnat. Jag vill inledningsvis påminna ledamöterna om att inte bara koppla upp sig via Skype utan också logga in på voteringsappen, så att ni kommer med.

Det är säkert en del av er som undrar varför det är jag som sitter här och inte Cecilia Löfgreen. Det beror på en liten omständighet som har att göra med att när vi förra månaden hade fullmäktige missade man helt enkelt att välja nytt presidium. Man missade också att välja en krisledningsnämnd. Detta måste vi nu försöka åtgärda. Därför sitter jag nu här som ålderman i fullmäktige och leder ett sammanträde till dess att vi har valt ett nytt presidium. Så enkelt är det.

§ 190 Valärenden

Då kommer vi in på punkten Valärenden, och den ligger alltså här på grund av det misstag som skedde. Numera väljs ju alla uppdrag på ett år i taget, och det gäller även presidiet och krisledningsnämnden. Övriga nämnder ska ju väljas på decemberfullmäktige. Men efter valet 2018 valdes både presidiet och krisledningsnämnden i oktober, och därför borde vi alltså ha blivit omvalda i oktober, men i år blev det alltså inte så.

Valberedningens protokoll finns utsänt och ligger på läsplattorna, och om valberedningens ordförande inte har något att tillägga tycker jag att vi följer det. Vi noterar att det också finns ett antal befrielser från uppdrag. Det ska alltså väljas ledamöter i presidium, inklusive sekreterare, och krisledningsnämnd, och dessutom ska det enligt förslaget ske fyllnadsval i några nämnder och styrelser.

Jag frågar därför om fullmäktige kan besluta i enlighet med valberedningens förslag. Svar ja.

Här finns det också ett önskemål om omedelbar justering. Kan det också bli fullmäktiges beslut? Svar ja.

Därmed överlämnar jag ordet till vår nyvalda ordförande.

O r d f ö r a n d e n : Då får jag tillsammans med Mikael och Bosse tacka så mycket för förtroendet!

Det här mötet har ju genomgått några olika planeringsfaser baserat på hur smittspridningen i Stockholmsområdet har förändrats. I den processen har såväl kansliet som jag själv haft kontakt med regionens smittskydd och smittskyddsläkare. Det hade jag för egen del så sent som i går kväll för att stämma av genomförandet av dagens fullmäktige. Här i salen kan ni se att partierna har varit väldigt tillmötesgående med att se till att det blir så goda avstånd mellan ledamöterna som möjligt och att vi därigenom i möjligaste mån kan följa de rekommendationer som finns. Ni som sitter vid Skype ser ju åtminstone delar av salen.

De åtgärder som vi har vidtagit innebär också att mötet har en lite annan form. Det system som vi använder i dag är ju samma system som vi har använt när vi har haft deltagare på närdistans. Det är inte detta system som är tänkt för vårt långsiktiga möjliggörande av distansmöten, men det är ändå en förutsättning för att vi ska kunna genomföra detta möte på bästa sätt.

Partierna har i år ingått en frivillig överenskommelse om att tidsmässigt begränsa budgetdebatten mer än vad som brukar vara fallet för att vi ska kunna minska den tid då människor är i samma lokal, men också för att vi ska ha marginal om vi märker att det är något problem med tekniken. I sådana fall ska vi kunna återuppta mötet och genomföra nödvändiga beslut under morgondagen.

I och med de överenskomna debattiderna är det så att säga bara det egna partiet man skadar om man pratar några minuter för länge. Det gör att ledamöterna brukar vara mer måna om att hålla tiden i budgetdebatter än i andra debatter, där det bara är vi i presidiet som blir lite ledsna. Talarlistan finns i voteringsappen, som ni kan ha öppen på en läsplatta eller en dator. Där kan ni under respektive ärende klicka på talarlistan och få fram talarordningen. I det digitala mötet kommer ni att kunna se hur mycket talartid de olika partierna har kvar.

Om man talar på distans och är mån om att säkerställa att man inte talar för många minuter kan man alltså konsultera voteringsplattan. Annars finns ju alltid möjligheten att hålla tiden på sin telefon eller kanske ställa fram en äggklocka eller vad man nu föredrar, så att man kan hålla koll på sin egen talartid. När ni i talarlistan ser att er tur att tala börjar närma sig kan ni börja med att slå på kameran, men slå inte på mikrofonen förrän det är dags, för då finns det risk för rundgång och skrapljud som stör mötet.

Repliker är möjliga även under budgetdebatten, såklart. Det som är viktigt att känna till är att talartiden är en minut per replik, och även den tiden räknas av från ert partis totala tid.

Jag hoppas att detta kommer att gå bra, och jag har stort förtroende för att ni som ledamöter kommer att kunna hantera detta på ett bra sätt och framför allt ha mikrofonerna avstängda när ni inte själva ska tala. Därmed är det dags att påbörja budgetdebatten för budget 2021 för Region Stockholm.

§ 192 Budget 2021 för Region Stockholm och övriga ärenden som behandlas i samband med budgeten

Allmänpolitisk debatt

Anförande nr 1
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Det år vi lägger bakom oss och det år som ligger framför oss saknar motstycke i modern tid. Stormen kom över oss i våras, bedarrade under sommaren men kom tillbaka med förnyad kraft som en höststorm i oktober.

I detta nu kämpar våra anställda i vården återigen med alltför många svårt sjuka patienter i covid-19 på våra sjukhus. Sjukdomen är skoningslös, och viruset sprids alltför snabbt. Jag vill därför vända mig direkt till alla som bor i Stockholms län. Vi kommer att se till att vi har en sjukvård som kan möta behoven utifrån hur snabbt viruset sprids och hur många som blir sjuka. Mitt lyfte till dig som lyssnar är att vi hela tiden ska klara av det sjukvårdsbehovet. Det gjorde vi i våras. Vi låg hela tiden ett steg före smittan, ibland två, och hade tillräcklig kapacitet i vården. Det ska vi ha också nu.

Vi kommer också att fortsätta att köra våra bussar och våra tåg för att med full kapacitet se till att ni som måste åka kan hålla avstånd trots att det i dag är en bråkdel av det vanliga antalet resenärer som åker med oss.

Men jag vill också vädja till alla i Stockholms län – till dig som lyssnar – att hjälpa oss. Vi klarar inte att hejda smittspridningen själva, utan du måste också hjälpa till. Följ rekommendationerna! Håll avstånden! Umgås bara med din närmaste familj, så att vi tillsammans kan bekämpa den här smittan. Välj att vara en del av lösningen.

Fru ordförande! När stormen kom över oss gick vi in med styrka. Region Stockholms skyddsvallar i ekonomin har tjänat oss väl. Vi har haft överskott i ekonomin under 14 år. Det har gett oss muskler att möta även en pandemi. Det var rätt att bygga dessa skyddsvallar under de gångna åren, så att vi kan klara av en svår situation när det väl gäller.

De insatser som görs nu är avgörande för vilket samhälle vi kommer att få när pandemin är över. Den här koalitionens inriktning ligger fast. Vi hoppas på det bästa men förbereder oss hela tiden på det värsta.

Och den värld vi går in i är mer osäker än någonsin. När pandemin är över vet ju faktiskt ingen, och nu ser vi smärtsamt tydligt hur pandemin äter sig in i samhällsekonomin i Sverige och globalt. Bnp-tillväxten sjunker dramatiskt 2020 och 2021, och detta slår obönhörligt mot regionens ekonomi och våra skatteintäkter. Samtidigt drabbas vi av att regeringen forcerar ett genomförande av skatteutjämningen, som dränerar oss på miljardbelopp kommande år, samtidigt som vi ska hantera det största utbrottet av covid-19 i hela Sverige. Detta är resurser som vi hade behövt i trafiken och i vården kommande år.

Regionens blågröna majoritet är glasklar om vad som är viktigast framöver, nämligen att tydligt värna våra kärnuppgifter. Därför har vi sett till att det bara är kollektivtrafiken och hälso- och sjukvården som får ytterligare resurser kommande år. Samtidigt skär vi ned på över 120 politiska uppdrag. Vi säger också tydligt i den här budgeten att alla förvaltningar och bolag ska minska sin administration med 10 procent.

Tiden framför oss kommer inte att vara enkel, men vi kommer att ta oss igenom detta om vi håller blicken fäst vid det som är framtidens utmaningar. Därför håller vi i koalitionen fast vid att bygga ut kollektivtrafiken på räls. Det är därför vi satsar rejält på vårdcentralerna, och det är därför vi satsar på fortsatt utbildning av våra medarbetare.

Men pandemins effekter slår inte bara mot liv och hälsa utan också mot jobb och företagande. Därför är en återstart av Stockholm avgörande, och det kommer att behövas kraftfulla åtgärder för att säkerställa vår konkurrenskraft. Det handlar om att utveckla hållbar infrastruktur för kommunikationer, inte om att stoppa investeringar eller att försämra kontakterna med omvärlden.

Fru ordförande! Den budget vi fem partier gemensamt lägger fram är enkel att sammanfatta: Varje skattekrona ska användas mer effektivt. Vårdcentralerna ska vara navet i en vård med hög tillgänglighet. Kollektivtrafiken ska vara pålitlig och kapacitetsstark oavsett om det är en pandemi eller inte. Stockholms län ska fortsätta att ta täten i omställningen för en hållbar utveckling och för ett bättre klimat. Vi ska fortsätta resan för att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare när det gäller vården. Samtidigt ska vi hantera pandemin här och nu och dess konsekvenser framöver.

Fru ordförande! Jag yrkar därmed bifall till regionstyrelsens förslag till budget – En stark region i en osäker tid – med utdelade ändringssidor.

Anförande nr 2
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande, ledamöter! I oktober, när sjukvården hade en kort stunds respit från den coronavård som sveper över vården satt jag en stund med en barnmorska som var tvungen att jobba som sjuksköterska under pandemin. Det var inget lätt samtal i lunchmatsalen på ett av våra största sjukhus, omgivna av ett hundratal av hennes kollegor – ett hav av vitt och blått var man än såg, samma människor som har offrat liv och hälsa för att ta hand om oss och våra nära och kära.

Den respekt jag kände och känner inför det arbete som vårdpersonalen lägger ned och de uppoffringar de gör är enorm. De är alltid redo att hjälpa, lindra och rädda liv. Barnmorskan började berätta om allt de hade gått igenom på sjukhuset, men hon kom inte långt innan tårarna började falla. Hon berättade med klar och stark röst, som ibland hade svårt att hålla ihop.

Gabriella sade flera saker som har fastnat hos mig. Det handlade om hur många inom vården som har levat med ångest och andra med besvär och mardrömmar. Hon berättade hur hon sällan fick vila, för att förutsättningarna var så bristfälliga. Det handlade om hur politiken inte förstår den verklighet vårdpersonalen har att hantera ens i vanliga fall och ännu mindre nu under coronapandemin.

Gabriella beskrev en känsla av uppgivenhet – att personalen inte är värd något och att de är byggstenar, pjäser och ett namn i en kalkyl. De är de människor som ska rädda våra liv. Hon sade. Varför är man inte rädd om oss? Jag kan inte förstå det. Känslan att vara utbytbar är vidrig, sade hon. Det räcker inte med applåder för att göra vården till en attraktiv arbetsplats.

Ordförande! Det Gabriella tecknade var en ögonblicksbild av hur tufft sjukvården i vår region har det. Långt innan den globala pandemin larmade Stockholms vårdpersonal om krigsscener som utspelade sig på våra sjukhus, och värst av allt var att patientsäkerheten inte kunde garanteras. Trots detta har vårdpersonalen burit fram Stockholmsregionen genom pandemin, och det vill jag verkligen hjärtligt och innerligt tacka dem för.

Fru ordförande! Socialdemokraterna menar att Stockholmsregionen förtjänar bättre. Vi förtjänar en sjukvård där vård efter behov alltid kan garanteras och där vårdens pengar går till vården, inte till skatteslöseri. Vi förtjänar en sjukvård med vårdcentraler som öppnar över hela regionen, oavsett socioekonomi eller geografi. Vi förtjänar en sjukvård där sjukhusen ges ordentliga förutsättningar med fler, inte färre vårdanställda. Det var ett oanständigt rekordvarsel som både var respektlöst och ansvarslöst när det tilläts hänga över vårdpersonalen trots den brinnande pandemin.

Läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal ska ges mer tid med varje patient för att vårda, ta hand om och göra livet bättre för vanligt folk, som i dag tvingas betala landets högsta skatt utan att garanteras bästa möjliga vård.

Ordförande! Socialdemokraternas budgetförslag för 2021 är en generalplan för sjukvården. Vi vill sätta stopp för det huvudlösa skatteslöseri som pågått i alldeles för många år. Det är ett skatteslöseri som har gjort vår region ökänd och till och med till en parodi i alldeles för mångas ögon. Vi vill i stället att vård efter behov ska garanteras, att köerna ska kortas, inte minst nu i spåren av pandemin, och att sjukvården ska vara jämlik och tillgänglig i hela regionen.

Därför gör vi tydliga prioriteringar. Vi vill öppna fler vårdcentraler över hela regionen. Vi vill stärka sjukhusen med fler, inte färre, läkare och sjuksköterskor för att vanligt folk ska få vård i tid. Och vi prioriterar cancervården, så att fler ska få screening och behandling i tid.

För att klara detta menar vi att skatteslöseriet måste upphöra, stoppas och saneras. Vi omprioriterar därför pengar från administration, byråkrati, hyrpersonal och vårdmarknader. Vi tar också pengar från ständigt nya konsulter och märkliga affärer och lägger dem på sjukvården, vårdpersonalen och stockholmarnas sjukvård.

Fru ordförande! Socialdemokraterna tror på ordning och reda i ekonomin. Vi tror på att välfärden ska sättas först, och vi är också tacksamma för att regeringen tillsammans med samarbetspartierna Centerpartiet och Liberalerna har satsat historiskt mycket på välfärden, jobben och ekonomin, vilket också har hjälpt Region Stockholm i denna svåra tid, inte minst för att få ihop den budget som vi nu lägger fram.

Vi vet att Stockholmsregionen kan bättre. Vi vet att det är dags för en ny inriktning, för en bättre sjukvård och för starkare framtidstro. Och vi ser att det är dags för en stor förändring.

Anförande nr 3
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande! Region Stockholm gick tyvärr dåligt rustad in i pandemin. Vi hade kris i vården innan krisen, på grund av en uppsplittrad vårdstruktur med många olika aktörer, en vårdmarknad.

Vi hade kris för att vi inte kunde anställa och behålla tillräckligt med personal på grund av besparingar och dåliga arbetsvillkor. När pandemin kom fick vi laga efter läge. Tack vare heroiska insatser från personal inom vården har vi ändå klarat pandemin ganska bra så här långt.

Det som hände nu handlar om uthållighet. Det vi skulle klara under den gångna våren ska nu klaras under en höst och kanske under ytterligare en vår och en sommar. Hur ska det gå? Som vi ser det är det inte med majoritetens svältbudget utan med satsningar.

Vänsterpartiet presenterar i dag sitt fullt finansierade budgetförslag. Vi har en bättre soliditet än majoriteten. Vi höjer skatter i stället för att höja avgifter för enskilda. Vi lägger inte fram en svältbudget utan tar ansvar för den kris som råder- Därför föreslår vi en tillfällig förstärkningspeng, som tas ut under tre år för att hjälpa Region Stockholm att klara krisen. Vår skattehöjning och vår tillfälliga förstärkningspott ger 1,9 miljarder vardera.

Ni i majoriteten gnäller gärna på att till exempel kostnadsutjämningen förändras och att Region Stockholm måste betala så mycket till fattiga regioner och kommuner. Där håller vi inte alls med, utan vi ser att Region Stockholm, som är en rik region, bör hjälpa andra.

Ni i majoriteten gnäller gärna över att staten inte ersätter hälso- och sjukvårdens kostnader under pandemin fullt ut. Där håller vi heller inte med, utan vi ser att staten faktiskt ersätter regioner och kommuner med generösa statsbidrag. Ni i majoriteten gnäller på att staten inte har ersatt de regionala kollektivtrafikmyndigheterna för deras kostnader och intäktstapp under pandemin. Absolut, det kan vi hålla med om, men vi gnäller inte utan kommer med ett eget förslag på hur vi ska klara år 2021 och inriktningen för 2022 och 2023.

Vi lägger 2,3 miljarder mer än ni i majoriteten för att ta igen den vårdskuld som pandemin har orsakat men också långsiktigt förbättra arbetsvillkoren för personalen. Det kommer att minska personalomsättning och sjukskrivningar. Vi vill också stoppa ytterligare privatiseringar av regionens gemensamma resurser. Vi säger nej till vårdval, fri etableringsrätt och utförsäljning men ja till tilläggsstyrning och minskad intern administration och interndebitering och stuprör inom regionens olika verksamheter.

Vi vill att fler ska resa med kollektivtrafiken, för klimatets och för hela regionens skull. Vi vill att resenärerna hittar tillbaka till kollektivtrafiken efter pandemin. Därför tar vi ett steg mot avgiftsfri kollektivtrafik genom att sänka SL-taxan med 90 kronor jämfört med majoritetens förslag. Vi vill också att det ska vara avgiftsfritt för ungdomar upp till 18 år och för pensionärer i lågtrafik. Det ska vara fritt resande i färdtjänsten, och SL-kortet ska gälla i sjötrafiken året runt.

Vi vill och kräver att Region Stockholm tar sitt klimatansvar på riktigt och att Klimatkansliet får mer resurser och mer stöd. Men vi vet också att det krävs att hela regionens verksamheter arbetar aktivt och målmedvetet för att vi ska kunna minska våra utsläpp av klimatgaser. Vi ser med oro på att marknadsandelarna för kollektivresandet sjunker till förmån för bilåkandet. Att fler reser med kollektivtrafik och färre med egen bil är det största regionen kan göra för klimatet. Vi ser inte heller tappet i flygresandet som annat än en tillfällighet kopplat till pandemin.

Vi har sett så många exempel här i salen och utanför på att det bara finns två partier som inte vill öka flygandet och därmed utsläppen i regionen, och det ena partiet sitter tyvärr i majoritet och är bundna av många hänsyn. Det andra partiet är vi.

Vi vill självklart att Region Stockholm ska använda pandemin till att ställa om vår region till en region som är hållbar och inte baserad på fossila bränslen eller grundad på ett ökat resursuttag i eller utanför regionen. Vi får bara denna chans, och går den oss förbi är det kört. Det innebär att regionen måste växla upp ansvaret i infrastrukturplaneringen och att det kanske på allvar inte går att ha kvar samma objekt i länsplanen år efter år om de objekten bidrar till ökade utsläpp. Det innebär att vi måste bygga bostäder på ett helt annat sätt och planera vår region helt annorlunda när det inte går att bygga en motorväg för att kompensera för snedfördelningar mellan bostäder och arbetsplatser.

Vi måste se till att resurserna fördelas mer rättvist, så att det faktiskt går att bo i regionens glesa delar och ha tillgång till service, kollektivtrafik och arbetstillfällen, och helt enkelt ställa om till en ekologiskt hållbar region. Vi tar chansen nu när den ges. Vår budget heter Från krishantering till framtidstro. Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 4
Gabriel Kroon (SD): Fru ordförande! Innan samhället och vår sjukvårdspersonal hade återhämtat sig från den första coronavågen kom den andra med tusentals nya insjuknanden. Till skillnad från de överdrivet optimistiska bedömningarna under sommaren tyder ingenting på att smittan kommer att avta under de kommande månaderna. Samtidigt kvarstår alla de problem som Stockholm har dragits med under pandemin. Vi har under det här året lagt tid, resurser och pengar på att främst bekämpa covidutbrottet. Mycket av de förändringar som vi skulle behöva genomföra har fått stå tillbaka.

Vi har och har haft ett vikande skatteunderlag. Vi har en alldeles för dyr sjukvård, och vi har en befolkningsutveckling som karakteriseras av allt fler arbetslösa migranter som inte bidrar till skattekollektivet. Men vi har även en ökande andel äldre som med all rätt förväntar sig vård i tid men som oftast inte får det eller som bollas runt mellan vårdgivare. Och ovanpå allt detta har vi Sveriges högsta landstingsskatt.

Det är nu dags att ta tag i alla de problem som finns i vår region. I vårt alternativa budgetförslag behåller vi biljettpriserna för kollektivtrafiken på dagens nivå samtidigt som vi säkrar trafikmiljön för såväl medarbetare som resenärer. För det är inget annat än hyckleri när politiker å ena sidan påför restriktioner för allmänheten samtidigt som man å andra sidan tillåter sin egen kollektivtrafik att köra med överfulla bussar.

Vi kräver även att bilen återtar sin delade förstaplats som Stockholms viktigaste färdmedel, tillsammans med kollektivtrafiken. Cykeln funkar kanske i vissa områden, på vissa platser och vissa årstider, men bilen går oavsett vad, och det är sann frihet. Därför trycker vi på för att bygga nya viktiga bilvägar för att minska bilköerna och trängseln. Men tyvärr har flera alliansspartier svikit sina vallöften när de gett Miljöpartiet inflytande, ett parti som verkar tro att alla människor både kan och vill cykla från Södertälje eller Norrtälje till City.
Återigen är det Sverigedemokraterna som står upp för bilen, även när det inte är val.

I vår budget lägger vi också fram en helt ny regional klimatpolitik, där vi investerar i energisnåla eller så kallade klimatanpassade byggnader. Dessa investeringar ska inte bara minska utsläppen utan också våra egna kostnader. De ska spara pengar för stockholmarna. Det är en vinn-vinn-situation, helt enkelt.

Men framför allt ökar vi kraftigt investeringarna i sjukvården. Vi genomför en extraordinär satsning, som ni har fått eller snart kommer att få ta del av på era läsplattor, om 350 miljoner kronor, som vi flyttar från kulturnämnden och öronmärker för cancervården. När fyra av tio får vänta för länge på sin livsavgörande cancerbehandling eller när nästan 1 300 stockholmare går runt med en otäck cancer som varje dag förvärras kan vi inte bara fortsätta att se på. När sjukdomen för varje dag sprider sig hos någon av våra nära anhöriga, en familjefar, en dotter eller vår farmor, kan vi inte bara se på.

I avsaknaden av tillräckliga statliga tillskott för att klara cancervården måste vi regionpolitiker i dag – inte i morgon – våga fatta det viktiga beslutet. Ska vi låta människor dö i en död som hade kunnat undvikas med vård i tid, eller ska vi rädda dem? Ska vi betala hundratals miljoner kronor till socialistiska och islamistiska studieförbund? Ska vi betala pengar till bidragsfinansierade kulturföreningar eller för dyra konstinvesteringar?

Åhörare! Detta kokar ned till ett enkelt beslut: Ska vi rädda liv, eller ska vi ge pengar till bidragskultur? Vi sverigedemokrater vågar göra den tuffa prioritering som ingen annan törs. Vi stoppar för tillfället anslaget till kulturnämnden och flyttar finansieringsansvaret för Stockholms konserthus till staten eller alternativt till en privat aktör för att få mer pengar för dem som väntar på sin cancerbehandling.

Först när vi kan ge cancervård i tid och annan livsavgörande vård som människor väntar på kan vi börja fundera över att återuppta satsningar på bidragskulturen. Men jag vill också påpeka att vi sverigedemokrater behåller de pengar för föreningslivet som i dag ligger under kulturnämnden. Vi

satsar på kulturen i sjukvården för sjuka barn, och vi stärker ungdomar, pensionärer och idrottsföreningar. Vi behåller de pengar för kulturen som gör skillnad på riktigt.

Jag är säker på att den svenska kulturen kommer att överleva och frodas, för den svenska kulturen är inte uppbyggd på bidrag. Den är uppbyggd på vårt språk, våra traditioner och vårt gemensamma arv. Den har funnits långt innan våra kulturbidrag kom in i bilden.

Utöver våra extra tillskott till cancervården påbörjar vi även ett omfattande arbete för att utveckla sjukvården. Vår vision är enkel. Stockholmarna ska leva längst och må bäst i världen, inget annat är oss värdigt. För detta behöver människor få hjälp innan de blir sjuka, inte stå i vårdkön samtidigt som de för varje dag försämras och mår allt sämre i kropp och sinne.

Avslutningsvis: Den som vill få vård i tid och inte bollas runt mellan vårdgivare som inte vill ta ansvar, för den som vill ha rimliga priser i kollektivtrafiken, den som vill känna att regionens klimatarbete är både ekonomiskt men också miljömässigt effektivt och den som vill korta bilköerna ska rösta på SD:s budgetalternativ. Och det gör jag. Jag yrkar därför bifall till SD:s budget och SD:s ändringsförslag.

Anförande nr 5
Regionrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! När covidpandemin härjar i vårt län är det viktigt att vi som folkvalda i regionfullmäktige kommer ihåg vad vårt uppdrag faktiskt är. Det är att i varje läge göra vårt yttersta för vår regions invånare: att värna vården, att minimera risken för smitta och ge bästa möjliga trygghet för dem som reser i vår kollektivtrafik och för personalen på våra sjukhus och i våra bussar och båtar, liksom, förstås, att i vår roll som regionalt utvecklingsansvariga göra allt vi kan för de människor som förlorar eller riskerar att förlora sina jobb, sina företag och sin trygghet. Det är detta, inte ett politiskt spel om opinionssiffror och Sveriges regeringsmakt, som måste vara vårt fokus i den här salen. Vårt fokus måste vara regionens invånare.

Jag har presenterat 15 budgetar sedan jag blev landstingsråd 2006. Ingen budget är lät, men den här är förstås den tuffaste vi hittills har lagt fram. Men det är kanske också den budget jag är stoltast över. Det sägs att det är svårt att prioritera, men goda politiker ska vara kapabla att prioritera. Centerpartiet och våra koalitionskamrater prioriterar både våra pengar och att rikta vår politiska påverkanskraft till de viktigaste uppgifterna.

När det gäller pengarna är det vår fantastiska vård och dess medarbetare som ger trygghet åt alla våra invånare i en svår tid och vår lika fantastiska kollektivtrafik som vi prioriterar. När det gäller vår kraft prioriterar vi också lika tydligt kampen för jobb och företagande och en politik i kristid som lägger grund för en bättre och mer hållbar framtid. Även det regionala utvecklingsarbetet är faktiskt en av Region Stockholms kärnverksamheter.

Dubbelarbete är inte dubbelt så bra som vanligt arbete, tvärtom. När två förvaltningar arbetar med samma eller liknande sak riskerar insatserna att motverka varandra, och osäkerheter i ledarskapet uppstår. Jag är väldigt glad över att vi i den här budgeten minskar risken för dubbelarbete inom vården genom att ta till vara erfarenheter av detta inom pandemin och inom områden som innovation, klimat, miljö, kompetensförsörjning, tillväxt och trafik- och regionplanering. Minskat dubbelarbete spar resurser nu, men framför allt gör det oss starkare både nu och långsiktigt.

För Centerpartiets del har vi inte slagits för nya kostsamma budgetsatsningar det här året, men det finns några kloka politiska initiativ i budgeten som jag vill lyfta fram. Det första är att vi ytterligare stärker satsningen på primärvården. Ju bättre förutsättningar våra husläkarmottagningar har att fånga upp patienter och deras hälsorisker i ett tidigt stadium, desto större är patienternas möjlighet att stärka sin hälsa och undvika tyngre vårdinsatser.

Det andra är att vi stärker folkhälsoarbetet. Covidkrisen har ökat kommuners, andra aktörers och förstås också invånarnas intresse av att jobba hälsofrämjande och samverka med Region Stockholm i arbetet. Vi vet att 80 procent av vår livstidsökning sedan sekelskiftet 1900 inte beror på vården utan på att vi lever mer hälsosamma liv. Vi får också varningssignaler om att

förbättringarna nu håller på att klinga av. I Stockholmsregionen är det också särskilt viktigt att minska den stora hälsoklyftan mellan invånare i socialt utsatta områden och övriga länet.

För det tredje: Även om staten inte på långa vägar ersätter Region Stockholm för de stora merkostnaderna på grund av pandemin kommer vi att tillämpa en överbryggningspolitik och inte skära ned i trafiken för att minska kostnader. Det är väldigt viktigt för att vi ska kunna komma tillbaka till den trend av ökat kollektivtrafikresande som rådde innan pandemin och som är central för minskad klimatpåverkan och för att minska trängsel och luftföroreningar.

För det fjärde: Cykeln är, vad än Sverigedemokraterna säger, ett kraftigt underskattat trafikslag som får på tok för lite investeringar i förhållande till sin stora potential. För det är ju inte för att folk inte vill cykla som cykeltrafikandelen är så låg i Stockholmsregionen, utan det är för att cykelinfrastrukturen är undermålig och full av missing links som skapar faror när man cyklar. Det gör att cyklister blir tvungna att åka på vägbanorna med annan trafik och ställa till det också för biltrafikanterna.

Det är dags att Stockholmsregionen och Sverige lär sig av Köpenhamn. Genom en regional cykelförhandling vill vi pröva möjligheten att knyta samma starka pakt som man har i Köpenhamn mellan kommuner, stat och region för att bygga sammanhängande regionala cykelnät med tillräcklig kapacitet. Kostar det pengar? Ja, men det är betydligt mindre än andra investeringar. Betänk att bara den ökning av cyklandet som de regionala cykelnäten beräknas ge motsvarar hela dagens trafik med tunnelbanan. Den investeringen i tunnelbanan skulle ha kostat oss 200–250 miljoner att göra i dag. Rett regionalt cykelnät skulle kanske på sin höjd kosta 10 miljoner.

Historiskt har Almi och det regionala tillväxtarbetet bidragit till att hjälpa fram många av de snabbast växande företagen i Stockholmsregionen på deras första steg mot framgång. Nu under coronakrisen spelar dessa regionala tillväxtinsatser en ännu viktigare roll, för de räddar framtidens jobb och välståndsskapare från konkurser och uppköp. Att prioritera de regionala tillväxtinsatserna är den femte viktiga prioritering som jag vill lyfta fram.

Fru ordförande, invånare i Stockholmsregionen! Det finns en framtid efter corona. Stockholmsregionen är en fantastisk plats, men med satsningar på nära vård, världens bästa kollektivtrafik, folkhälsa, ökat cyklande och fler innovationsföretag kan vi göra framtiden bättre.

Centerpartiet vill att Stockholmsregionen ska vara en miljövänlig, företagsam plats som är öppen mot omvärlden. Genom grön liberalism kan Stockholm bli den bästa och mest fantastiska platsen i världen, och genom att göra Stockholmsregionen fantastisk kan vi bidra till att göra hela världen bättre. Bifall till regionstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 6
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Det är oroliga tider i världen.- Svårigheterna hopar sig. I Stockholmsregionen liksom i landet i stort har vi problem med en omfattande smittspridning och en extremt hårt belastad hälso- och sjukvård, där medarbetarna gör enorma insatser.

Vi har en hårt prövad befolkning. Ekonomin har tvärnitat, och näringslivet i vår region har det svårt. Detta i sig är mycket allvarligt för oss alla. Jobben, människornas försörjning och det välstånd som bygger välfärden hotas när näringslivet försvagas. Det värsta som kan hända nu är att människor vänder sig mot varandra, letar syndabockar och slår in kilar i sammanhållningen. Det finns redan sådana tendenser på till exempel sociala medier, där tonen är hård. Det är farligt.

Nu behöver vi som lever här hålla ihop. Tillit är vår största tillgång. Tillsammans kan vi stockholmare lyfta vårt samhälle och vår region till nya styrkor. Årets budgetdebatt liknar inget som vi har varit med om tidigare. Formatet är påtagligt annorlunda, men även den stora osäkerheten om utvecklingen framåt gör att budgetarbetet och de vägval som regionen står inför blir ännu svårare.

Trots det tunga allvaret som har präglat den här hösten, ja, hela det här året, vill jag lyfta blicken och peka på hur vi i Region Stockholm kan inte bara ta oss igenom pandemin utan också bidra till ett starkare samhälle framöver. Stockholm är på väldigt många sätt möjligheternas region. Här kan människor växa och utvecklas. Här är plats för handel, kultur och kreativitet, för utbildning forskning och innovation och utveckling. Här finns mångfald och möjligheter, strävsamma människor som arbetar hårt och bygger ett liv för sig själva, sina familjer och för oss alla som lever här. Vårt Stockholm är en region som jag älskar och som vi alla tillsammans kan göra ännu bättre.

Regional utveckling för goda förutsättningar för tillväxt och jobb måste vi prioritera högt. Det handlar om bostadsförsörjning, trafikplanering, kompetensförsörjning. Det är nycklarna till framgång, liksom goda förutsättningar för forskning och life science att utvecklas.

Sjukvården i vår region har visat vad den förmår när den med en sådan enorm kraft har mötts människors vårdbehov och ständigt utökat sin kapacitet. Vi hoppas fortfarande på det bästa, men vi planerar för det värsta. Det är ingen lätt uppgift, och många sliter enormt hårt under pandemin. Jag tycker att vi är skyldiga alla medarbetare och invånare att nu använda de lärdomar som finns för att bygga vården starkare framåt.

Att stärka husläkarmottagningarna och låta varje invånare själv få välja sin personliga husläkare är en nyckelfråga för att vi ska få en god nära vård med kontinuitet. Vi ska också tillvarata kraften i innovation och digitalisering, bland mycket annat.
Kollektivtrafiken är regionens själva blodomlopp när det gäller att vår vardag ska fungera och vi ska kunna ta oss fram på ett rimligt och bra sätt. Men det är också vårt skarpaste verktyg i klimatarbetet. Vi ska fullfölja de höga ambitionerna när det gäller att bygga ut till exempel tunnelbanan.

Jag vill också nämna det starka och fria kulturlivets betydelse. Det är en omistlig del av vår demokrati, och det är också en viktig förutsättning för att vår region ska vara en kreativ och välkomnande plats för människor att leva och utvecklas på.

Ordförande, fullmäktige! En huvudfråga ska vara att rusta vår region för framtiden och för att möta kommande kriser. Nästa kris är kanske inte en pandemi, och vi ska vara redo att möta varje utmaning.

Ojämlik hälsa bidrog till en försämring av Sveriges beredskap inför coronapandemin. Hälsa handlar om frihet i vardagen för den enskilde, men det handlar också om ett gott samhälle och om en bättre krisberedskap. När vi nu arbetar för att stärka vår beredskap vill jag lyfta in folkhälsan som en av de allra viktigaste frågorna för att öka Sveriges motståndskraft. Hälsa är frihet, och arbetet för att stärka hälsan i Stockholmsregionen tror jag är en av de allra viktigaste uppgifterna för oss framöver.

Ordförande! Jag vill yrka bifall till koalitionens förslag till budget och uppmana er alla att hålla ut, hålla avstånd och hålla ihop.

Anförande nr 7
Regionrådet B o h l i n (KD): Fru ordförande! Vänner! Vi befinner oss i en väldigt speciell tid. Vi ser hur smittspridningen har tagit fart igen, och vården är återigen hårt ansträngd. I går kom det nya begränsningar för hur många som får samlas samtidigt.

Det är en mörk tid vi står inför, och runt om i världen stänger länder ned igen, och det ekonomiska läget är mycket osäkert. I USA har vi en president som vägrar erkänna sig besegrad, vilket skapar oro och ovisshet i hela världspolitiken. Jag tror att vi är många som är lättade över att Joe Biden faktiskt vann valet.

Titta på vår budget för 2021 – En stark region i en osäker tid! Det tycker jag sammanfattar läget på ett talande sätt. Osäkerheten är just nu väldigt stor omkring oss, men vi behöver stå starka. Det

som står klart är att pandemin och dess långsiktiga effekter på hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken och samhällsekonomin kommer att prägla de närmaste fyra åren eller mer.

Pandemin har lett till ett kraftigt konjunkturfall, som påverkar stora delar av näringslivet såväl i Stockholmsregionen som nationellt och globalt. Vi tappar stora skatteintäkter på grund av att många förlorat sitt arbete. Som sten på börda kommer också utjämningsskatten. Region Stockholm drabbas kraftigt av en ökad nettokostnad i det kommunala utjämningssystemet, från drygt 1 miljard 2019 till närmare 3,6 miljarder 2023.

Vi menar att det är statens ansvar att utjämna skillnader inom landet. Det kan inte ligga på skattebetalarna i Stockholm enskilt, särskilt som vi redan står för omkring hälften av statens skatteintäkter. I Socialdemokraternas budgetförslag ser jag en kritik mot att vi i Stockholm ska bära en så stor del av den ekonomiska bördan. Det tycker jag är bra. Men vad är svaret? Jo, att vi ska föra en dialog med regeringen och att ändringarna i skatteutjämningssystemet skjuts upp till 2023. Jag tror inte att detta räcker. 2023 är snart här, och vi är i behov av dessa resurser just nu.

Budgetarbetet detta år har varit väldigt speciellt, precis som min kollega Gustav Hemming också lyfte fram. Men nu har vi en budget som jag menar att vi kan känna oss stolta över. Skatten förblir oförändrad. Vi vill inte belasta stockholmarna med än mer höjda skatter.

Vi presenterar ett resultat i balans, och vi har också en resultatutjämningsreserv som kan fungera som en bra buffert. Hälso- och sjukvårdsnämndens anslag höjs med 2,9 procent jämfört med budgeten 2020. Trafiknämndens anslag höjs med 2,4 procent.

Jag läser i Vänsterpartiets budget. Där är temat ”allt åt alla”. Vänsterpartiet vill ha sänkta biljettpriser och avgiftsfrihet för ungdomar upp till 18 år och för pensionärer. Man vill ha fria resor inom färdtjänsten och slopad tremilsgräns. Det är mer till klimatet och mer till kulturen. Jag tror inte att skattehöjningar på 60 öre kommer att räcka till alla dessa önskemål.

Det är också tråkigt att Vänsterpartiet vill politisera hur mycket och på vilket sätt verksamheterna styrs, i stället för att experter och chefer fattar beslut. Att ha politiker i sjukvårdsstyrelse tycker jag är en dålig idé från början till slut.

Det har varit helt nödvändigt för oss att göra väldigt tydliga prioriteringar i budgeten för 2021. Primärvården och en säker och trygg kollektivtrafik är prioriterade. Vi ställer höga krav på effektiviseringar, som ska ske genom minskad administration, minskade lokalkostnader och en effektivare organisation. Administrationen ska minska med 10 procent inom alla nämnder och bolag. Vi har behövt prioritera bort vissa investeringar medan andra fortsätter. Det har inte varit lätt, men nödvändigt.

Vi är en växande region, och behovet av vård och kollektivtrafik kommer att vara omfattande de närmaste åren. Region Stockholm fortsätter också att bygga ut tunelbanan till Arenastaden, Barkarby, Nacka och Söderort enligt Stockholmsförhandlingen. Till detta kommer nya bussterminaler och anpassningar av trafiksystem. Bland annat utvecklas bytespunkter i Barkarby och Nacka samt vid Gullmarsplan. Detta är helt nödvändiga investeringar för att vi växer så snabbt.

Men vi ser också till att den politiska organisationen minskar. Vi måste alla vara med och vara beredda att bidra. Över 120 politiska uppdrag försvinner. Åtta beredningar läggs ned. Kärnverksamheten – sjukvården, kollektivtrafiken, regional tillväxt och kultur – är våra tydliga prioriteringar.

Bifall till koalitionens budget för 2021!

Anförande nr 8
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Att presentera en budget i en tid med global pandemi är, som många redan har påpekat, förknippat med många osäkerheter. Hur kommer arbetsmarknaden i Region Stockholm att reagera på pandemins andra våg? Hurdana

kommer nivåerna på statliga stöd att vara under år 2021? Den största frågan är naturligtvis: när och hur kommer vi att kunna se ett fungerande vaccin?

Vi ledamöter i denna sal styr inte över de här osäkerheterna, men vi styr över hur vi väljer att hantera dem.

Från Miljöpartiets sida har vi varit tydliga sedan pandemin startade: Det politiska svaret på den ekonomiska kris, som skapats av en global pandemi, ska inte vara en välfärdsstat som backar undan! 1990-talskrisens misstag ska inte upprepas!

I det här budgetförslaget lägger vi i den grönblå majoriteten en budget för den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafiken, klimatet och sjukvården i Region Stockholm. Vi gör inte som andra partier under hösten har pratat om att göra, vi bränner inte alla pengar redan nu år 2020 utan vi sparar i ladorna för att kunna behålla handlingsutrymme och handlingskapacitet till de många och långa år som återstår och som stavas 2021 och 2022. Det är under de åren som Sveriges regioner, inte bara Region Stockholm, kommer att prövas i ekonomiskt och kapacitetsmässigt hänseende. Det är också under de åren som staten verkligen kommer att få visa om den lever upp till löftena om att hålla hela Sverige på fötter.

Men det är också genom att vi avsätter pengar från år 2020 till kommande år som vi kan garantera att utvecklingen av kollektivtrafiken kan fortsätta i vår region. Trots att bara hälften så många beräknas resa med kollektivtrafiken under nästa år, så kan vi genom vårt budgetförslag, som vi fattar beslut om här i dag, fortsätta med framtidsbygget av kollektivtrafiken. Vi fortsätter utbyggnaden av tunnelbanan, med Sverigeförhandlingens projekt, med utbyggnaden av spårvägen till Kista och inrättandet av nya BRT-linjer. Allt detta arbete fortsätter i oförminskad styrka.

På samma sätt fortsätter vi att utveckla sjukvården i vår region med en uppräkning av anslagen till sjukvården med 2,9 procent och med tydlig inriktning och prioriteringar av husläkarmottagningarna som ska stärkas och som ska vara basen i sjukvårdssystemet i Region Stockholm.

Vi fortsätter också arbetet med att skapa världens första klimatneutrala huvudstadsregion. Vi flyttar fram positionerna för regionens hållbarhetsarbete och inrättar för första gången i Region Stockholms/Stockholms läns landstings historia en samlad nämnd för miljö, klimat och hållbarhetsarbete. Kursen, mina damer och herrar, för Region Stockholm ligger fast från den politiska nivån.

Jag skulle också i den här inledande delen vilja säga ett par ord om kulturen. En stor ledare sade en gång: Kulturen tar oss i handen och leder oss inåt så att vi bättre förstår vilka vi är, men handen leder oss också utåt så att vi känner igen oss i andra. Vi behöver de demokratiska rum som kulturen utgör. Teatrar, bibliotek, samlingslokaler, andaktsrum och välfärdens institutioner är mötesplatser där vi medborgare träffar varandra och möts som jämlikar.

Regionens uppdrag för kulturen må vara begränsad men är trots det lika viktigt. Jag tror att många invånare förstår att det här inte är året för stora kultursatsningar, men jag vill också vara tydlig och säga att budskapet från den här salen, från den här politiska majoriteten är att vi inte ska genomföra någon form av slakt av kulturen som andra partier har i sina budgetar, det är inte aktuellt.

Ledamöter, medborgare, utanför Region Stockholm blåser kalla vindar. Även om styrkan och temperaturen naturligtvis mildras av att det blir en ny president i USA så har det för oss som tror på öppenhet och mångfald varit ett par tuffa år. Men precis som tidigare är budskapet från den här talarstolen till dem som med en konservativ, främlingsfientlig eller högerpopulistisk agenda vill undergräva arbetet med klimat och miljö och jämställdhet och lika rättigheter: Ni ska inte få något inflytande i denna sal, inte nu och inte i framtiden!

Medborgare, jag är övertygad om att våra bästa dagar fortfarande ligger framför oss. Det kommer en dag efter corona. Jag lovar. Det kommer en dag när vi alla kan få ta varandra i handen och en dag då vi kan få kramas igen. Men fram till dess, vänner, så måste vi hålla i och hålla ut.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 9
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Snälla fru ordförande! Som oppositionsledare och skattebetalare i Stockholmsregionen känner jag stor oro inför det skatteslöseri som pågår i vår region. Varje år försvinner miljarder ur den gemensamma kassan och sjukvården till sådant som varken är vård eller välfärd.

Jag frågar Irene Svenonius som nu styrt regionen över två mandatperioder – och hennes parti har styrt regionen över 14 år – vilket ansvar hon anser sig ha för det här slöseriet.

Anförande nr 10
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande och bästa Aida Hadzialic! Jag har varit finansregionråd i snart fyra år. Det här är det fjärde budgetförslag som jag lägger på fullmäktiges bord. Två mandatperioder var kanske lite för hoppfullt.

Jag har ansvar för att vi har minskat konsultanvändningen i den här regionen med över en tredjedel, ansvar för att majoriteten har omförhandlat stora avtal som har sänkt kostnaden med flera miljarder och att regionen har ännu stabilare ekonomi än tidigare tack vare goda överskott som därmed har byggt skyddsvallar som gör att vi klarar pandemin mycket bättre.

Det jag undrar över är hur Aida Hadzialic skulle gripa sig an uppgiften. När jag läser budgetförslaget från S så ser jag nämligen att det inte går ihop. Ni har underbudgeterat både driftssidan och investeringssidan, och det skapar stor oro för hur regionen ska klara sin ekonomi.

Anförande nr 11
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Socialdemokraternas budgetförslag är ett förslag om en budget i balans. Vi vill att detta ska noteras. Men om Moderaterna hade skött ekonomin bättre så hade vi kanske sluppit den svältbudget som ni ger regionens sjukhus.

Jag vill bara ha fört till protokollet att jag lovar stockholmarna att den dag som Socialdemokraterna tar över makten i Region Stockholm så kommer vi att sanera det pågående skatteslöseriet.

Jag tycker att det är synd att regionstyrelsens ordförande Irene Svenonius är så nöjd. Exempelvis betalade regionen över en halv miljard kronor förra året för konsulter, och de pengarna redovisas under rubriken Övrigt. Detta är bara ett exempel bland många. Det pågår alltså fortfarande ett miljardslöseri vad det gäller hur våra skattepengar hanteras.

Mitt löfte är att vi Socialdemokrater tänker sanera slöseriet för att vårdens pengar ska gå till vården.

Anförande nr 12
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Man må baxna! Den här regionen har alltså gått med ekonomiska överskott 14 år i rad! Det är Sveriges mest välskötta offentliga ekonomi, vi får till och med beröm av Aida Hadzialics finansminister Magdalena Andersson! Det ni!

Vi har minskat konsultanvändningen med en tredjedel på bara några få år. Innevarande år, mitt under en pandemi, är prognosen en ytterligare minskning med 25 procent. Det är mitt *track record*. Det är min koalitions *track record*.

Jag har intresserat mig lite för hur Aida Hadzialic skulle kunna gripa sig an uppgiften. Som minister lämnade du efter dig skrivningar i Skolverkets årsrapporter om att man saknade kontroll och att konsultanvändningen icke var tillfredsställande, att konsultanvändningen ökade – inte minskade – under din tid som minister.

Jag tycker att du ska ha lite större ödmjukhet inför uppgiften!

Anförande nr 13
Regionrådet S e h l i n (V): Irene säger att vi gick in i den här krisen med skyddsvallar, ekonomiska skyddsvallar, men de skyddsvallarna syntes ju inte i vården. Vi hade nämligen en kris i vården före krisen.

Irene, du säger att ni har ett så gott resultat. Varför då inte använda en del av det goda resultatet till att faktiskt se till att exempelvis akutsjukhusen får en ekonomi som fungerar, i stället för att ge dem den svältbudget som de lever under och de förhållanden som därmed uppstår med personalomsättning, svårigheter att rekrytera och väldigt hårda arbetsvillkor för personalen på akutsjukhusen. Det hjälper ju inte vården.

Om skyddsvallarna kan hjälpa oss att se till att sjukhusen får god ekonomi så är det bra, men hittills har skyddsvallarna bara lett till att det ser bra ut på kontot, men på sjukhusen ser det inte så bra ut.

Anförande nr 14
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Anna Sehlin, det är otroligt viktigt att vi ser till att alla patienter får vård på rätt nivå, att alla patienter har möjlighet att få tillgång till vården. Därför måste vi se till, vilket vi gör i vårt budgetförslag, att stärka vårdcentralerna, att stärka primärvården som nav i sjukvården i Stockholm.

Vi har under flera år också byggt ut närakuter, vi har starka verksamheter i den öppna specialistvården så att patienter kan få vård någon annanstans där de ska få vård, så att det finns kapacitet för dem som ska in i akutvården.

Vi gör stora satsningar på utbildning av de anställda inom hälso- och sjukvården för att ytterligare förbättra deras förutsättningar att göra ett gott arbete. Vi håller fast vid de fleråriga avtalen inom akutsjukhusen för att ge dem goda förutsättningar. Det är viktigt att alla delarna av vården kan göra sitt och att patienterna får sitt.

Anförande nr 15
Regionrådet S e h l i n (V): Tack, Irene! Primärvården skulle behöva mycket mer resurser för att verkligen kunna vara den ingång i vården som behövs. Läget är väldigt tajt även inom primärvården. Det är stor personalomsättning även där. De som arbetar där går också på knäna. Men det är också så att de patienter som väl är på akuten oftast behöver vara där. Det får vi ju rapporter om, du och jag sitter ju på samma möten och hör det.

De som är på akuten måste också vårdas där och också läggas in på avdelning. Då finns ju den här stora problematiken med stängda vårdplatser, och det beror ju på för lite personal.

Satsningarna på primärvården är bra men inte tillräckliga, absolut inte tillräckliga. Akutsjukhusen måste få större ramar för att kunna bemanna de vårdplatser som inte är bemannade för att människor inte ska behöva stanna på akuten. Så akutmottagningarna måste också få de resurser som behövs och inte de här svältbudgetarna.

Alltså: Använd en del av överskottet till att se till att ekonomin på akutsjukhusen fungerar!

Anförande nr 16
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Under de två senaste åren har antalet öppna vårdplatser i Region Stockholm ökat. Sjukhusen har gjort ett enormt förbättringsarbete. Vi har också under det här året sett att det har blivit lättare att rekrytera igen. Det är väldigt bra!

Vi måste fortsätta att hålla på principen att varje patient ska få rätt vård på rätt plats, och akutmottagningarna ska självfallet vara välfungerande. Det handlar lika mycket om ett gott samarbete med vårdgivarna utanför och med kommunerna utanför som vad som sker inom ett sjukhus.

Jag förstår dock inte hur Vänsterpartiets budget skulle leda till förbättringar, för ni vill ju att alla privata aktörer utanför sjukhusen ska läggas ner, så många fler patienter ska komma in på sjukhusen än vad som faktiskt borde behöva vara där. Det får jag inte att gå ihop, Anna.

Anförande nr 17
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Jag får inte det socialdemokratiska budgetförslaget att gå ihop. Det saknas medel till driften. Förslaget bygger på förhoppningen att besparingarna är större än vad en hel förvaltningsapparat skulle kosta om man skulle göra neddragningar enbart på regionledningskontoret. Man skulle behöva skära ned på forskningen, man skulle behöva skära ned på utbildningsinsatserna för vårdanställda.

Jag ser att ni samtidigt lägger allt i en mängd olika utredningar, det är ett trettiotal olika utredningar kommande år – inte beslut. Har ni inte tänkt igenom vilken politik regionen behöver för att den ska fungera på ett bra sätt? Och hur minskar administrationen med ert utredningsraseri?

Ni vill också göra nedskärningar i valfriheten. Ni vill återta Sveriges bäst fungerande sjukhus till att drivas i offentlig regi. Hur blir någonting bättre av det, Aida Hadzialic?

O r d f ö r a n d e n : Vi har ingen kontakt med Aida Hadzialic. Vi har lite tekniska problem, men fortsätter snart.

Aida Hadzialic har inte uppfattat regionrådet Irene Svenonius anförande, så vi får be Irene att upprepa sitt anförande.

Anförande nr 18
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Jag är bekymrad över det socialdemokratiska budgetförslaget, för jag får det inte att gå ihop vare sig på driftssidan eller på investeringssidan. Om vi ser på driften så innehåller förslaget förhoppningar om stora besparingar på administrationen. Det är alltid vällovligt, men när ni föreslår besparingar på en förvaltning, besparingar, som i praktiken är större än vad hela förvaltningskostnaden är, så återstår bara drakoniska besparingar på forskningsarbete och utbildning för våra anställda.

Jag förvånas också över den utredningshysteri som Socialdemokraterna föreslår som kommer att kosta i termer av administration men som samtidigt visar att ni inte har någon idé om vad ni vill med Region Stockholm och hur nu ska styra Region Stockholm.

Jag är djupt bekymrad över hur ni ska skära ned valfriheten. Och varför, Aida, varför vill Socialdemokraterna och du ta tillbaka Sveriges bäst fungerande sjukhus i regionens egen regi? På vilket sätt blir det bättre för stockholmarna om S:t Görans sjukhus drivs av regionen och inte av någon annan aktör?

Anförande nr 19
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Tack, snälla fru ordförande! Socialdemokraterna, till skillnad från Moderaterna, vill sanera skatteslöseriet som går till byråkrati, administration, hyrpersonal, konsulter och ständigt nya vårdmarknader och utförsäljning av välfärden. Vårt socialdemokratiska förslag kommer att leda till att regionen kommer att kunna öppna fler vårdcentraler i hela regionen, att regionen kommer att kunna stärka sjukhusen, förkorta köerna och ge vård efter behov.

Vidare är det en direkt osanning att Socialdemokraterna på något vis skulle rikta ett yxhugg mot S:t Görans sjukhus. Vi tycker att S:t Göran fungerar väl. Vi föreslår – och det här är sanningen – att vi ska ha så kallad driftsneutrala upphandlingar i Region Stockholm för att öka konkurrensen. Det trodde jag faktiskt att en moderat tyckte om.

Anförande nr 20
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Tack, Aida Hadzialic, men det här blev inte tydligare för det.

Vad du och ditt parti beskriver i budgetförslaget är ju i praktiken inget annat än en gigantisk vänstergir. Jag hade trott att Socialdemokraterna med en ny gruppledare skulle komma ut som ett modernt storstadsparti. I stället ser vi i ert budgetförslag den här gången att allt ska tillbaka till offentlig regi. Det gäller S:t Göran sjukhus och det gäller allt kring kollektivtrafiken. Det är en vänstergir som nästan går förbi Vänsterpartiet.

Jag förstår inte vad som blir bättre för stockholmarna? Ni säger att ni ska återta Sveriges bästa mindre sjukhus – som dessutom är billigast i drift av alla våra sjukhus och det sjukhus som har flest nöjda patienter. Vad blir bättre av att det återgår i offentlig regi?

Anförande nr 21
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Moderaterna är så vana vid att gynna den privata marknaden och näringslivet att de inte kan se skillnaden mellan en driftsneutral budget och upphandling och vad de kallar för socialisering, vilket är en direkt lögn — jag vill säga det. Socialdemokraterna står upp för valfriheten och tycker att S:t Göran sköts väl och kommer inte att styras åt något håll. Vi vill bara se mer konkurrens i regionens verksamheter.

Anförande nr 22
G a b r i e l K r o o n (SD): Du kallar dig själv för oppositionens ledare, Aida. När jag hör orden oppositionens ledare tänker jag även på en ledande budget. När vi läser din budget ser vi att ni har besparingar på 250 miljoner kronor på administrationen, men Alliansen och Miljöpartiet har ju redan besparingar på nästan 10 procent på administrationen på alla sjukhus. Vill du spara ännu mer pengar? Vill du att Karolinska ska varsla ännu mer personal?

Jag vill fråga dig, Aida: När börjar besparingarna gå ut över vårdpersonalen? När börjar varsel av administratörer gå ut över sjuksköterskorna så att de måste spendera alltmer av sin tid på kontorsuppgifter? Kan du svara på de frågorna, eller har ni en budget som inte alls är finansierad och verklighetsförankrad?

Anförande nr 23
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Tack för frågorna, Gabriel! Socialdemokraterna ser hellre fler läkare och sjuksköterskor på våra sjukhus och vårdcentraler än mellanchefer och en ständigt ökande byråkrati. Region Stockholm administrerar för tillfället över 4 000 vårdavtal på grund av den ständigt växande vårdmarknaden. Vi står upp för valfriheten, men vi vill också se ordning och reda i sjukvården och att vårdens pengar går till vården och framför allt till de vårdanställda så att köerna kan kortas och vård efter behov garanteras.

Anförande nr 24
Gabriel Kroon (SD): Men majoriteten varslar ju redan 10 procent av administratörerna på våra sjukhus och på vissa förvaltningar. Hur ska ert förslag vara verklighetsförankrat? Kan du garantera, Aida, att ert förslag inte innebär nya arbetsuppgifter för läkare och sjuksköterskor som i stället för att träffa patienter får sitta på kontoret och administrera patientjournaler eller logga olika patientbesök?

Anförande nr 25
Regionrådet Hadzialic (S): Fru ordförande! Som jag sagt tidigare är det ett socialdemokratiskt löfte att vi ska sanera skatteslöseriet i Region Stockholm. Jag tycker att det är beklagligt av Sverigedemokraterna ställer sig bakom Moderaterna och Irene Svenonius i det här avseendet, det vill säga fortsatt skatteslöseri i stället för att vårdens pengar går till vården.

Anförande nr 26
Regionrådet Hemming (C): Ordförande! Som jag sade i mitt inledningsanförande bör vi som folkvalda i Region Stockholm bara arbeta för invånarna i vårt län, inte vara en del av ett nationellt politiskt spel om opinionssiffror eller regeringsmakt.

När jag läser budgeten blir jag orolig för om du, Aida, och Socialdemokraterna ser likadant på vår roll. I er budget tar ni den socialdemokratiska regeringens parti och beskriver Region Stockholm som ansvarig för fördyringarna i tunnelbanan och hjälper därmed regeringen med argument för att vägra komma till förhandlingsbordet. I budgeten hyllar ni regeringens otillräckliga ersättning för trafikens covidkostnader, och i medier beskriver du det som att regionen har mer än nog med pengar. När regionstyrelsens presidium, eller rättare sagt jag och Irene, ber dig att vara med och skriva till regeringen om en mer rimlig tilldelning av regionala tillväxtmedel, pengar för jobb och kompetensförsörjning, där varje stockholmare bara får 4 kronor mot 200 kronor i övriga landet, då vill du inte ställa upp för Stockholmsregionen.

Jag vill fråga: Hur väljer du, Aida? Vill du och Socialdemokraterna vara nyttiga för Region Stockholms invånare eller vill du vara nyttig för dina partikamrater i regeringen?

Anförande nr 27
Regionrådet Hadzialic (S): Fru ordförande! Jag är stolt över det arbete, Gustav Hemming, som regeringen och ditt parti, Centerpartiet, tillsammans gjort nationellt. Jag tycker att man gjort oerhört mycket, satsat historiskt mycket både på jobben och på välfärden. Det har naturligtvis också hjälpt Region Stockholm, och jag tycker att det förtjänar att lyftas fram.

Sedan har jag en dialog med regeringen, även med finansministern, och jag behöver inte gå via Irene Svenonius för att föra en dialog med regeringens representanter.

Anförande nr 28
Regionrådet Hemming (C): Den här frågan handlar inte om vad vi tycker om regeringen. Den handlar om huruvida vi som företrädare för Region Stockholm i första hand ska slåss för vår regions invånare eller om vi väljer att försvara våra partier på den nationella nivån och kanske deras budgetförslag och liknande. Ert agerande i dessa frågor ger inte en tydlig bild av att ni vill vara nyttiga för Region Stockholms invånare. Det väcker en misstanke om att ni vill vara nyttiga för era partikamrater i regeringen. Det handlar inte om ifall vi gillar regeringen eller inte, utan det handlar om hur vi ser på vår roll.

Anförande nr 29
Regionrådet Hadzialic (S): Fru ordförande! Jag står bakom stockholmarna och har pratat med regeringen om att vi behöver extra resurser, vilket vi också har fått. Tack vare regeringens historiska satsning tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna kommer Region Stockholm nu

att göra ett överskott på nära 3,6 miljarder. Man kan alltså inte hävda att Region Stockholm inte har fått hjälp av regeringen. Jag vet att du, Gustav Hemming, har gjort mycket, liksom jag själv, för att våra nationella partier ska hjälpa regionen också här i Stockholm.

Anförande nr 30
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! När jag läser Socialdemokraternas budgetförslag tycker jag att man kan sammanfatta det som att systemet ska sättas före människan. Sida upp och sida ner beskriver ni socialdemokrater vad ni vill göra, och det handlar inte precis om att öka tillgängligheten till vården eller bejaka valfriheten för patienterna. Men det som bekymrar mig än mer är den underfinansierade budget som ni lagt fram. Det saknas hundratals miljoner kronor. Ni skriver att ni ska hämta hem 450 miljoner på vårdval nästa år fastän ni vet att det inte är möjligt eftersom det finns avtal där. Och då har jag inte ens nämnt vad vi ska göra med patienterna, vilka tydligen ska ställas utan vård.

Ni gör stora satsningar. Det gör ni verkligen. Det är bara det att ni inte finansierar dem. Det betyder i praktiken kraftiga neddragningar.

Ärligt talat, Aida Hadzialic: Skulle du kunna berätta för stockholmarna och för alla oss här i salen var ni kommer att lägga besparingarna.

Anförande nr 31
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Socialdemokraterna lägger fram en budget i balans. Vi har till och med ett överskott. Skillnaden mellan Socialdemokraterna och den moderatledda koalitionen i regionen är att vi på riktigt vågar ta tag i byråkratin, administrationen, hyrpersonalen. Vi vill anställa folk ordentligt. När det gäller vårdmarknaden tror vi på valfriheten, men vi tror att den kan rationaliseras, att dagens system kan rationaliseras. Jag skulle nog säga att vi vill systemutveckla och tycker att det är beklagligt att den sittande majoriteten snarare blir systemkramare i det här sammanhanget.

Anförande nr 32
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Jag börjar nästan tro att Aida Hadzialic själv tror att hennes budget går ihop, att hon inte har förstått att det saknas hundratals miljoner i deras budget. Jag får vädja till dig, Aida, att gå hem, räkna och läsa på din budget och sedan återkomma till oss med svar på frågan: Var ska du hämta hem hundratals miljoner kronor?

Det kommer att bli stora besparingar på den vård som vi bedriver, och jag tror att det kommer att drabba sjukhusen hårt. Det är beklagligt att du inte ser det. Mitt förtroende för att du ska kunna leda regionen är i alla fall väldigt lågt. Jag hoppas att vi i den gemensamma koalitionen av blågrön kulör kommer att få fortsätta lång tid framöver.

Anförande nr 33
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag beklagar det höga tonläget, Anna Starbrink. Jag hoppas att vi kan uppföra oss mer vuxet än så. Vi har olika syn på hur vårdmarknaderna ska struktureras i Region Stockholm, men låt oss föra ett resonemang om det som två vuxna människor. Den budget vi lägger fram är en budget i balans.

Som sagt, vi är inte rädda för att ta tag i skatteslöseriet eller vårdmarknaderna, för vi vill stärka sjukhusen, öppna fler vårdcentraler i hela regionen, se till att vi får fler vårdanställda i stället för varsel. Det kommer att korta köerna och garantera vård efter behov.

Anförande nr 34
Regionrådet B o h l i n (KD): Vi har pratat om det tidigare. Det gäller vårdvalen.

Socialdemokraterna skriver mycket om tillgänglighet i sin budget. Det noterar jag. Ni pratar om valfrihet, men det som ni gör är att lägga fram ett märkligt förslag genom att dra ned med 450 miljoner kronor på vårdvalen för att kunna finansiera er budget. Den besparingen säger ni ska kunna ske redan 2021, men det blir mycket märkligt eftersom de flesta vårdvalen har en uppsägningstid på mellan sex och tolv månader.

Även om den här frågan redan har debatterats, och jag tycker att det är viktigt att vi verkligen går till botten med den, undrar jag återigen: Hur ska det ske? Hur ska man spara så mycket pengar genom att under budgetåret dra ned så mycket på vårdvalen och samtidigt räkna in pengarna i balansräkningen? Jag förstår inte hur det går ihop. Dessutom: Var ska alla dessa patienter gå? Det är många som finns i vårdvalen, och de har avlastat akutsjukvården.

Anförande nr 35
Regionrådet Hadzialic (S): Fru ordförande! Tack för frågan, Ella Bohlin! Återigen: Det finns en skillnad mellan hur den moderatledda koalitionen och Socialdemokraterna ser på sjukvården i Region Stockholm. Socialdemokraterna står upp för valfriheten, men vi vill se en omdaning och ordning och reda i sjukvården. Därmed ämnar vi slå ihop flera av vårdvalen, se till att de fungerar bättre, men framför allt vill vi dra ned på det slöseri som vårdvalen innebär, uppstyckningen av sjukvården. Vår budget har en ny riktning. Det är vad vi signalerar.

Anförande nr 36
Regionrådet Bohlin (KD): Tack för svaret! Jag får det ändå inte att gå ihop. Var ska alla dessa patienter ta vägen? Ska de tryckas tillbaka till akutsjukhusen? Den kalkylen går inte ihop. Det finns ett vårdbehov. Det ni gör med ert förslag är att ni rycker undan förutsättningarna för att få vård efter behov. Var ska alla dessa människor ta vägen?

Anförande nr 37
Regionrådet Hadzialic (S): Fru ordförande! Socialdemokraterna vill reglera vårdmarknaderna. Vi vill skapa ordning och reda. Vi kan som exempel ta Krydebatten som vi haft de senaste veckorna. Den sittande majoriteten är inte villig att reglera den marknaden, vilket i sin tur riskerar nedläggning av vårdcentraler runt om i regionen. Där har ni ett systemfel som heter duga, Ella Bohlin! Det innebär att regionens invånare i värsta fall inte kommer att få vård efter behov såvida de inte bor i de centrala delarna av Stockholm.

Anförande nr 38
Regionrådet Eriksson (MP): Fru ordförande! Jag tycker om ambitionen att vi ska försöka resonera i en vuxen ton. Därför skulle jag vilja ställa en tydlig och konkret fråga till dig, Aida Hadzialic. Du har i tidigare sammanhang kritiserat överskottet som regionen gör för 2020 och därmed förutsättningarna för oss att föra över de pengarna till nästa år. Det i sin tur är en förutsättning för att vi ska kunna kompensera kollektivtrafiken för bortfallet av biljettintäkter på 2,3—2,5 miljarder.

Min fråga angående den socialdemokratiska budgeten är: Var och hur och på vilket sätt önskar Socialdemokraterna ersätta kollektivtrafiken för biljettintäktsbortfallet under 2021? Jag kan nämligen inte läsa ut det. Om vi inte kan läsa ut det betyder det rimligen att det finns ett underskott i trafikens budget på i storleksordningen 2 miljarder när det gäller Socialdemokraternas budget. För min del är det viktigt att få svar på frågan hur Socialdemokraterna hanterar detta.

Anförande nr 39
Regionrådet Hadzialic (S): Tack för frågan, Tomas! Vi omprioriterar helt enkelt från byråkrati, konsulter, vårdmarknader och hyrpersonal till framför allt vården, för att korta köerna i detta angelägna läge, och till kollektivtrafiken. Sedan är det så att vi har velat använda det stora överskott som regionen gör i år tack vare regeringen till sjukvården eftersom vi befinner oss i en

akut situation och sjukvården behöver rustas. Dessutom är det nationalekonomiskt sunt att i ett sådant här läge stimulera konjunkturen. Det är det som Magdalena Andersson har sparat till, och det är regeringens pengar vi för tillfället hanterar.

Anförande nr 40
Regionrådet Eriksson (MP): Tack för svaret, även om jag får erkänna att jag tyvärr inte riktigt förstår det. Du och jag är båda lika medvetna om det regelverk som finns kopplat till resultatutjämningsreserver, och då vet vi också att det är en viss del av det som man kan avsätta. Överskottets storlek för i år spelar alltså roll för hur mycket vi kan täcka upp för biljettintäktsbortfall kommande år. Om vi gör av med pengarna i år finns det ingenting att spara i ladorna så att säga. Jag kan inte heller säga att jag fick svar på frågan var i Socialdemokraternas budget man kan läsa hur biljettintäktsbortfallet för nästa år ska hanteras. Därför kvarstår frågan: Finns det i Socialdemokraternas budget ett icke-beskrivet budgetunderskott på trafiken på närmare 2 miljarder?

Anförande nr 41
Regionrådet Hadzialic (S): Vi avviker inte från er i något avseende vad gäller kollektivtrafiken, Tomas Eriksson. Jag tycker att du själv är svaret skyldig till varför du ställer upp på Moderaternas skatteslöseri och är, skulle jag vilja säga, alldeles för följsam gentemot Irene Svenonius. Du vet lika väl som jag att vår gemensamma regering har aviserat pengar till kollektivtrafiken, att vi kommer att få stöd, men framför allt prioriterar man sjukvården, och det tycker jag är helt rätt.

Anförande nr 42
Regionrådet Bohlin (KD): Jag noterar, Gabriel Kroon, att ni väljer att peka ut gruppen nyanlända och asylsökande som icke-bidragande till välfärden. Jag ser att Sverigedemokraterna inte förnekar sig. Jag menar att politikens roll är att se till att människor kan uppnå sin fulla potential. Det i sin tur är självfallet individuellt, men vi måste se till att alla människor får förutsättningar att leva sitt liv fullt ut. Det finns många som kommer till Sverige som har hög utbildning och kan bidra till välfärden från dag ett. Det finns andra som kommer utblottade, som flyr och som behöver vårt stöd och vår hjälp.

Min fråga är: Varför vill ni ställa människor mot varandra, grupp mot grupp, och ständigt ha detta polariserande? Det gäller särskilt den här tiden när vi behöver se till att vi får en bättre sammanhållning i samhället. Jag tycker att det är tragiskt.

Anförande nr 43
Gabriel Kroon (SD): Jag måste börja med att påpeka för regionrådet att det inte är jag som har hittat på siffrorna som visar att arbetslösheten är högre i gruppen nyanlända och utrikes födda, att de människor som kommit till Sverige de senaste åren oftast inte etablerar sig på arbetsmarknaden förrän efter fem, tio år, om ens då. Jag framför bara fakta. Det är viktigt för oss att ha i åtanke att när vi får en stor invandring, som vi såklart inte kan råda över, kommer det att ta på våra offentliga resurser när människor inte betalar skatt. Det gäller förstås inte alla, men många av dem bidrar proportionellt mindre till skatteintäkter än till exempel de som bott i Sverige en längre tid. Då kommer vi att få ett underskott i våra statliga finanser.

Samtidigt har vi en skyldighet att leverera sjukvård till våra äldre, som bott i Sverige och betalat skatt år efter år. Det är den prioriteringen vi gör. Tyvärr handlar den här dagen om att prioritera. Jag är ledsen att behöva säga det till dig, Ella Bohlin, men det handlar om att prioritera, och vi prioriterar de äldre.

Anförande nr 44
Regionrådet Bohlin (KD): Ja, det handlar om att prioritera, men man kan inte ställa människor mot varandra och säga att vi prioriterar bort vissa människor som mindre värda och prioriterar

andra som mer värda. Jag tycker fortfarande att er retorik visar på en människosyn som är allt annat än bra. Det är beklagligt att man för fram sådana åsikter som att vissa tycks vara mer prioriterade än andra. Vi får ta ett gemensamt ansvar. Det är svåra tider, men även de som kommer hit — de som inom lagens råmärken har rätt att stanna här — måste vi se till att hjälpa så att de kommer in i samhället. Vissa är utblottade, ja, och flyr för sina liv, medan andra har en utbildning och kan bidra till skatteunderlaget från dag ett.

Anförande nr 45
Gabriel Kroon (SD): Jag har aldrig ifrågasatt människors lika värde. När jag prioriterar så prioriterar jag till exempel de människor med funktionsvariation som finns i vår region, de människor som du, Ella Bohlin, och dina koalitionskollegor prioriterar ned när ni höjer högkostnadsskyddet och höjer priset för hjälpmedel. Ni prioriterar ned dem som bor i Sverige, ni prioriterar ned de svenskar som har störst behov för att i stället hjälpa människor som inte ens kommer från vårt land.

Om man har laglig rätt att vistas i Sverige och gör rätt för sig ska man naturligtvis ha rätt att ta del av välfärdsutbudet. Men vi måste samtidigt konstatera att när vi genom åren har haft den stora invandringen har det inneburit stora svårigheter för våra regionala finanser, vilket vår regering inte har kompenserat oss för tillräckligt.

Anförande nr 46
Regionrådet Eriksson (MP): Fru ordförande! Det är spännande att lyssna på Gabriel Kroon i dag eftersom det i mina öron låter som att bevittna en självradikalisering i realtid.

Jag erkänner att jag inte har någon fråga till Gabriel Kroon i dag. Däremot skulle jag vilja tacka för några saker. Jag vill tacka för att Sverigedemokraterna, när de i sociala medier beskriver Miljöpartiet som en fästing eller ett skadedjur, samtidigt förklarar för omvärlden vilka historiska rötter Sverigedemokraterna har. Jag vill också tacka Sverigedemokraterna för att de, till skillnad från Socialdemokraterna, kunnat poängtera och peka ut vilket inflytande Miljöpartiet har i den här grönblå koalitionen. Jag vill dessutom tacka Sverigedemokraterna för att så tydligt peka ut kultur- och klimatsatsningar och andra satsningar på människor som har svårare bekymmer än vi här i salen. Det är ingenting som vi ska ägna oss åt.

Anförande nr 47
Gabriel Kroon (SD): Jag kan kort säga att våra klimatsatsningar är mer effektiva än era klimatsatsningar. Vi minskar inte bara utsläppen utan vi sparar också pengar åt skattebetalarna. Vår sjukvårdspolitik är mer rätt och riktig än er sjukvårdspolitik för vi hjälper de människor som valt oss, vi hjälper de människor som bott i Sverige och betalat skatt och på ålderns höst förväntar sig en vård i tid. De förväntar sig inte att bollas runt mellan vårdgivare, utan de förväntar sig en vård i tid. Men tyvärr får de inte det på grund av att andra partier har helt andra prioriteringar.

Anförande nr 48
Regionrådet Eriksson (MP): Effektiva klimatsatsningar är inte att prioritera bilen och bygga ut motorvägar och flygförbindelser till Region Stockholm, vilket Sverigedemokraterna tydligt pekar ut i sitt budgetalternativ. Det kommer aldrig att bli en effektiv klimatpolitik.

Anförande nr 49
Victor Harju (S): Ordförande, ledamöter! Jag kommer att prata om forskning, innovation och utveckling. Vi har en chans att bygga vården och våra andra verksamheter starkare efter covid-19. Då måste forskning och utveckling få ta mer plats, forskning på nya behandlingar, nya vårdformer, nya läkemedel och, det kanske vackraste ordet vi alla nu känner till, vaccin. Men kliniska studier har minskat i Region Stockholm över tid. Införandet av medicinteknik går långsammare än vad det borde. Den vårdpersonal som ska genomföra forskningen, den patientnära forskningen, uppger

återkommande att de inte ges den tid till forskning och utveckling som de har rätt till inom sin tjänst, också före pandemin. Fortsatta besparingar på sjukhusen kommer inte att hjälpa det tillståndet.

Vi ska inte tävla med andra regioner. Vi ska tävla med världens främsta städer. Så är det inte i dag. Näringslivet ser inte längre Stockholm som den naturliga platsen för forskning, innovation och utveckling i Norden. Det är pinsamt. Att större satsningar på forskning och utveckling sker i Västra Götaland än här är allvarligt för Stockholmsregionens konkurrenskraft. Men majoriteten verkar inte ta detta på allvar. När företagen berättar att det är krångligt att komma i kontakt med regionen hotas framtidens jobb. Så kan vi inte ha det.

Den nära vården kommer många att prata om i dag. Men hur får vi mer forskning i primärvården? Det måste vara en del av grunduppdraget. I dag verkar intresset i praktisk handling vara väldigt litet från dem som styr. Det är i primärvården de stora patientgrupperna finns och kommer att i än större utsträckning finnas framöver. Här sträcker vi ut en hand till övriga partier. Personal som får använda sin innovationsrikedom kommer att göra regionen smartare. Innovationsarbetet tar fart i sjukvården.

Däremot verkar det omöjligt att ge trafiken samma möjligheter. Det är dags att ge bussförarna samma rätt att ta del av centrala pengar för att utveckla sina arbetsplatser, testa nya lösningar på bussen eller på pendeln.

Låt mig slutligen säga några ord om digitaliseringen. När Moderaterna tog över styret av regionen hade den smarta telefonen knappt slagit igenom. Vården är i många delar fortfarande kvar i det läge som den var i för så många år sedan. Vi måste erbjuda vårdpersonalen en bättre digital arbetsmiljö. Det är beklagligt att stora upphandlingar gällande vårdens digitala utveckling efter lång tid och stora investeringar har stoppats.

Prioritera forskningen! Ge personalen möjlighet att forska och testa nytt! Bara så möter vi framtiden efter pandemin. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 50
Daniel Forslund (L): Herr ordförande! Tack, Victor Harju, för anförandet! Det var fina och högstämda ord om vikten av forskning och digital utveckling, vilket vi verkligen välkomnar. Det jag inte välkomnar är dock de drakoniska nedskärningar som ni socialdemokrater föreslår på den budget som just finansierar forskning, strategisk it och innovation. Hur tänker ni genomföra denna politik om ni tar bort den budget som faktiskt ligger till grund för det framtidsarbete som regionstyrelsens förvaltning ansvarar för? Det vill jag gärna veta.

Anförande nr 51
Regionrådet Broberg (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är en annorlunda tid och också ett annorlunda budgetfullmäktige. Fullmäktigesalen är nästan tom, och det absoluta flertalet är med på distans, allt för att hindra smittspridning och minska effekterna av covid-19-pandemin, vilket är den i särklass viktigaste uppgiften just nu.

Samtidigt finns andra viktiga uppgifter som måste fortgå, som dagens budgetdebatt. Från majoritetens sida har vi lagt fram en budget med tydliga prioriteringar på kärnuppgifterna vård och trafik. Vår budget präglas självfallet också av covbid-19-pandemin och vilka effekter den får på hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken och samhällsekonomin.

Vad som står klart är att pandemin och dess efterverkningar kommer att prägla både budgetåret 2021 och åren därefter. Stockholmsregionen är dock bra rustad, och majoriteten har en lång rad av år, 14 år, bakom sig med en ekonomi i balans. Men för att säkra en ekonomi balans även framöver i denna osäkra tid krävs effektiviseringar och minskad administration, och sist men inte minst ett ansvarsfullt styre.

Förutom budgetdebatt finns även andra viktiga uppgifter som måste fortsätta, som satsningar på framtidens sjukvård i form av nya sjukhusbyggnader, vilka har en långsiktig påverkan på både vårdens kvalitet och på driftskostnaderna. Smart byggande ger mer resurser till vård i framtiden, samtidigt som nya lokaler ger oss möjlighet att rädda fler liv och bota sjukdomar.

En annan viktig uppgift är att minska administration och kringkostnader, bland annat inom ramen för serviceförvaltningen. Jag ser också effekter av att detta arbete går framåt. Ett litet men viktigt exempel är att kostnaden för lönespecifikationer sänks med 2 kronor. Det kan låta lite, men vi är en stor region med många medarbetare, och det bevisar också att det går att sänka kostnader. Vi bygger också en effektiv service genom att fokusera på kärnuppgifter, låta våra sjukhus fokusera på att vårda sjuka och trafiken på att köra resenärer på ett tryggt sätt.

Nya, tuffare tider kräver prioriteringar. Det är med prioriteringar som grund som vi i koalitionen har lagt den här budgeten. Vi lovar inte allt åt alla. Vi finansierar det vi lovar och genomför det vi lovar.

En viktig prioritering som den blågröna koalitionen gör är en satsning på barn och unga med psykisk ohälsa. Vi satsar 150 miljoner kronor på att samla och bygga ut barn- och ungdomspsykiatrin mitt i centrala staden, vid S:t Görans sjukhus. Här samlar vi akutmottagningar för BUP och Maria Ungdom samt vårdplatserna för dessa verksamheter. Även Stockholms centrum för ätstörningar kommer att finnas här. Här kommer all vård att samlas, vilket gör att det är lätt att hitta rätt för patienter, anhöriga, ambulanser och andra som behöver komma dit.

Att prioritera är nödvändigt för att ta ansvar för framtiden. Jag måste erkänna att jag är mycket förvånad över regeringens fokus och prioritering på fler lediga dagar för barnfamiljer under denna mycket allvarliga covid-19-pandemi, som vi nu befinner oss mitt i. Men nu är vi i regionen, och det är budgetarna här som vi ska tala om . Tyvärr ser jag inte heller här prioriteringar och ansvarstagande för framtiden utan mer en tendens att lova allt åt alla utan att budgetarna för de olika oppositionspartierna går ihop.

Två partier, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet, saknar helt investeringstabeller i sina budgetar. Socialdemokraterna har lyckats få fram en investeringstabell, men de har missat ett par miljarder. Socialdemokraterna föreslår seriöst att man ska bygga fyra nya sjukhus för 1 miljard. Det är verkligen inte seriöst! Kostnaden för att bygga ett sjukhus är *minst* 1 miljard men kanske snarare 2 miljarder. Och ni föreslår som sagt fyra sjukhus för 1 miljard! Men i opposition kan man ju ägna sig åt att både äta kakan och att ha den kvar och samtidigt inte ens betala en fjärdedel av vad kakan kostar.

Bifall till den blågröna majoritetens budgetförslag!

Anförande nr 52
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Jag instämmer i att 2020 har varit ett år utöver det vanliga. Med anledning av detta skulle jag vilja undvika att tala om utjämningssystem, påstådd valfrihet eller stort konsultanvändande och i stället rikta in mig på två frågor i dag. Den ena är hur väl den här regionen har lyckats med vården av de äldre och sjukaste. Den andra är hur väl denna regions sjukvårdsstruktur har fungerat för patienter som behöver vård på andra nivåer än sjukhus.

Region Stockholm utmärker sig faktiskt. Under pandemin har vi i denna region sett fler döda äldre i covid-19 procentuellt sett än andra regioner. Före pandemin ledde vi ligan över onödiga och undvikbara sjukhusinläggningar av äldre och multisjuka. Vi har riggat vårt läkarstöd till äldreomsorgen på ett sätt som avviker från hur man gör i resten av landet, med två privata läkarbolag som ansvariga för insatsen. När man i Norrtälje valde att axla upp läkarinsatserna för de sjukaste valde de privata läkarbolagen i Stockholm att dra tillbaka sina insatser i äldreomsorgen.

Vi hade kunnat ha en sjukvårdsmodell som i mycket högre grad hängde ihop och samarbetade, där vårdcentraler har ett områdesansvar och resurser för att ansvara för äldreboenden i sitt närområde. Men detta har vi inte. Man säger ofta att vården har lärt sig mycket av covid-19, hur sjukdomen ska behandlas till exempel. Men vad har politiken och ni som bestämmer lärt er?

Det vore häpnadsväckande om vi med de erfarenheter vi nu har fortfarande anser att konkurrensutsättning och privatiseringar är vägen framåt. Det är också oerhört dyrt att ha en konkurrensutsatt sjukvårdsmarknad. När pengarna tryter säger det en hel del om ansvariga politiker när man väljer att spara. I stället för att vi genom skatten gemensamt kan hjälpa våra verksamheter, patienter och personal väljer de blågröna att göra cyniska besparingar. Patientavgifterna höjs, SL-taxorna höjs, sjukhusen ska tvingas till omfattande besparingar och människor som har behov av hjälpmedel för att få fungerande liv ska bära en mycket större del av kostnaden för detta själva. Konsekvenserna är otroliga!

Vi yrkar därför återremiss på delar av punk 10 och bilaga 7 i det liggande budgetförslaget. Vi tycker att detta förslag är så dåligt konsekvensanalyserat att man behöver gå till botten med detta.

Med Vänsterpartiets budgetförslag behöver vi inte spara på dem som har det svårast. Vi tar på riktigt lärdom av covid-19, och vi satsar på vården i stället för att spara på den. Bifall till Vänsterpartiets budget!

Anförande nr 53
Leonid Yurkovskiy (SD): Herr ordförande! Eftersom kulturpolitiken inte har något eget block i dag passar jag på att nu gå upp och redogöra lite för hur vi har resonerat kring budgeten för kulturnämndens del. Vi omfördelar betydande summor från kulturnämnden till sjukvården, och anledningen till detta är den svåra situation som vi befinner oss i i dag, där otillräckligheter inom vården leder till att människor mister livet.

Gabriel Kroon var redan inne på detaljerna om detta, men som ni vet är det 1 300 personer som beräknas gå omkring med odiagnostiserad och oupptäckt cancer bara här i Stockholm. Bland dem som har fått en diagnos är det hela fyra av tio som väntar farligt länge på att få behandling.

Som ni också vet räcker det inte med att konstatera hur svår situationen är, utan det som hjälper är politisk handling. Problemen kräver inte mer samtal, utan de kräver svåra prioriteringar. Det är precis detta vi gör när vi omfördelar pengar från kulturnämnden till att rädda liv genom sjukvården. Det handlar då om 350 miljoner kronor.

Det rör sig först och främst om Konserthuset och om folkbildningen, där Ibn Rushd och socialdemokratiska ABF ingår. Vi gör inga besparingar på kulturen inom hälsa, vård och omsorg, och inte heller i föreningslivet, som rör barn, unga och pensionärsföreningar bland annat.

Men visst ska vi också ha en tid utan vårdkris. Utan den ambitionen har vi inte något i den här församlingen att göra. För den tiden står vi redo med en politik som satsar på de unga, de äldre, på vårt kulturarv och på det folkliga inflytandet. Mer om detta kan ni läsa i våra dokument.

Men åter till nuet. Omfördelningen är ett av våra förslag på hur man ska hantera problemen. Gör vi inte den här sortens prioriteringar står Region Stockholm inför ett bryskt uppvaknande, och därför vill jag avrunda mitt anförande med att ställa en fråga till samtliga övriga partier. Hur kan ni motivera att ni inte gör samma prioriteringar för att rädda människoliv? Hur allvarlig måste situationen bli för att ni ska prioritera vården på samma sätt som vi?

Bifall till Sverigedemokraternas förslag!

Anförande nr 54
Daniel Forslund (L): Herr ordförande, åhörare och ledamöter! År 2020 kommer att gå till historien som ett år av kris, stress, oro och mörker på många sätt, men också som ett år av

hoppfullhet, av problemlösning, innovationskraft och idérikedom hos vår personal. För när krisen var som svårast visade sig också styrkan i vår organisation som tydligast: styrkan att ställa om verksamheten, styrkan i att hitta nya lösningar på helt nya problem, styrkan att snabbinföra ny teknik och riva upp byråkratiska hinder och att kraftsamla mellan förvaltningar, vård, politik och omvärld.
Detta byggdes upp av personligt engagemang och personliga uppoffringar från våra medarbetare. Det gjorde all skillnad för hur vi kunde hantera krisen. Men det har också gjort stor skillnad att vi under många år har byggt upp en ny innovationskultur här i regionen, där vi systematiskt har rustat oss för att pröva nya lösningar och samarbeta med forskare och företag, för att uppmuntra och stödja våra medarbetare att själva lösa vardagsproblem med stöd av innovationsfonden och vår innovationsorganisation.

Innovation har vi sett mer än någonsin förr här i regionen under detta år. Innovation är inte bara ett teoretiskt begrepp som vi talar om i strategier. Det är nu konkreta lösningar för att ge trygghet för covidpatienter, som i hemmet kan monitorera sin sjukdom, skicka in värden till sitt sjukhus och ha kontroll över hur de mår. Det är digitala vårdbesök för alla riskgrupper, som nu kunde besöka vården på distans från sitt hem i stället för att behöva resa ut i trafiken och ta sig till vården. Det är också alla de människor som tillverkade skyddsutrustning och löste konkreta problem runt om i sjukvården. Det finns många exempel som vi kan lyfta fram och vara stolta över.

Pandemin har också satt life-science-arbetet i nytt fokus, och regionens arbete på detta område har fått helt ny aktualitet. Där är samarbetet med forskande företag inom läkemedel och medicinteknik helt avgörande för att hantera både akuta och långsiktiga utmaningar när det gäller pandemin. Där kan vi utveckla verktyg som hjälper oss att förutse och kanske lindra en kommande pandemi genom att vi också använder den kunskap vi har.

Det är här vår banbrytande satsning på ett centrum för hälsodata kommer in. Vi kan använda de data som vården genererar för att utveckla innovationer, för att stödja forskningen om nya vacciner, läkemedel och behandlingsmetoder. Vi kan använda data för att ge vården bättre analysplattformar för att planera vården under krisen, maximera resursanvändningen och hjälpa patienter på bästa sätt. Men det är också genom data som vi kan utveckla de olika AI-baserade tekniker som kan hjälpa läkare, sjuksköterskor och andra att sätta rätt diagnos utifrån en ganska diffus symtombild.

Data räddar liv, och vi behöver jobba ännu mer för att med data som resurs rusta vården ännu bättre för framtiden. Det är vår skyldighet att använda data på ett tryggt, etiskt och integritetsskyddat sätt för invånarnas bästa.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 55
J o n a t a n H e d i n (KD): Mina damer och herrar! Åhörare, familjemedlemmar som passerar revy bakom ledamöter på webbkamerorna! En stark region i en osäker tid är titeln på Region Stockholms budget för 2021. Det här året har inte varit något annat likt. Pandemin har tvingat oss att förändra våra arbetssätt, och i alla våra ansvarsområden har vi fått anpassa verksamheten utifrån den nya situationen, inte minst inom fastighets- och serviceområdet, som jag ska beröra.

Vi har fått fatta både snabba och svåra beslut. Med budgeten för 2021 fortsätter vi att ta ansvar för regionens ekonomi, basen för att garantera stockholmarna framtidens vård, kollektivtrafik och krishantering. Vår serviceverksamhet har gjort ett fantastiskt jobb under 2020. De har spelat en avgörande roll vad gäller lagerhållning och varuförsörjning när det gäller skyddsutrustning. Deras arbete har varit livsavgörande.

Vår fastighetsverksamhet har sett till att vi har kunnat öppna nya avdelningar när pandemin hindrat våra entreprenörer från att komma in i vårdfastigheter. Och vem är inte imponerad av att man fick på plats Älvsjömässans sjukhus på bara åtta dagar, även om vi, som väl är, aldrig behövde belägga det?

Vi prioriterar för att möta framtiden när vi hanterar regionens fastighetsportfölj och planerar investeringar. För att klara den förändring vi står inför med teknisk utveckling och ytterligare specialisering i vården, en kraftig befolkningstillväxt och en större andel äldre, särskilt de allra äldsta, måste vi även i utgångsläget vara väldigt noggranna med våra prioriteringar. Lägg till detta covid-19, chockhöjd skatteutjämning, tappade biljettintäkter och vikande skatteunderlag.

Vi har i årets budget fått skjuta upp ett antal strategiska investeringar. Sanningen är att de inte är strukna utan uppskjutna. En tuff tid måste man göra svåra prioriteringar. Vi tar ansvar för en budget i balans när framtiden är oviss. Det är något som Socialdemokraterna också borde tänka på, speciellt med en andra våg av corona som sköljer över oss.

Ett genomgående tema i oppositionspartiernas budgetförslag är kritik av hanteringen av regionens fastighetsportfölj. Men medan oppositionen vill äga och driva gymnasieskolor och för sakens skull äga vakanta vårdlokaler med låg användningsspecificitet väljer vi att investera i lokaler med specialiserad vård. En ny mottagning intill S:t Görans sjukhus samlar all akutvård för barn med psykisk ohälsa på en och samma plats, vilket vi också hörde tidigare. Vi bygger ut och förbättrar vårdavdelningar på Södersjukhuset, Löwenströmska, Danderyd och Huddinge sjukhus.

De partier som vill behålla gamla fastigheter med renoveringsbehov utan specifik användning får inte ihop matematiken. Vi kommer aldrig att sälja strategiska vårdfastigheter och utmanar oppositionen till en konstruktiv dialog om detta.

För att Region Stockholms vård ska hålla budget och hålla världsklass måste vi prioritera. Det är vad vi kristdemokrater tillsammans med övriga partier i majoriteten gör i budget 2021. Bifall till koalitionens budget!

Anförande 56
Robert Johansson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag är bördig från bruksorten Avesta i Dalarna. Min morfar, min mormor och min morbror var alla metallarbetare, liksom även min mor under en period. Därför har jag fått lära mig att det är först när man knackar på gjutjärn av dålig kvalitet som man ser var sprickorna går.

Varför talar jag då om detta? Jo, därför att pandemins slag mot regionens sjukvårdssystem tydligt har visat var sprickorna går, även för dem som har hävdat att några sprickor inte finns.

Detta har varit året då akutsjukvården och sjukhusen har fått sin rättmätiga revansch. Jag kommer nu att upprepa vad jag sade i debatten om tertialrapporten: Jag tycker att vår region har skött den första vågen av pandemin mycket väl utifrån rådande läge. Det beror främst på två faktorer: tur och mer makt till personalen.

Vi hade en enorm tur att nya sjukhusbyggnader precis var klara, så att vi enklare kunde starta parallella flöden på våra sjukhus, att vi snabbt kunde ställa om både nya och gamla postop- och preop-avdelningar till IVA-avdelningar och att vi hade dubbla uppsättningar av ventilatorer och medicinpumpar, något som kanske egentligen skulle ha skrotats om ett par månader.

Sedan har vi det andra – mer makt åt personalen. Tänk att för första gången på flera år få höra någon i vårdpersonalen säga: Nu var det vi som styrde, inte en massa powerpoints, fina beslutsvägar och märkliga sätt att styra vården på i komplicerade flöden. I år har akutsjukvården och sjukhusen fått sin rättmätiga revansch.

Men trots utarbetad personal och uppskjuten vård kommer ni i er budget att skära ned på sjukhusen mitt i en pandemi. Detta genom att sjukhusen inte ens får en anslagshöjning som täcker det så kallade lönemärket. Med er svältbudget riskerar vi nya varsel på våra sjukhus.

Ordförande! Det är dags för ett annat alternativ. Det är dags för en budget som sätter fler kollegor för personalen på sjukhusen före svält. Det är dags för en budget som sätter folkets väl framför vårdföretagens väl. Det är dags för en budget som ger undersköterskor och sjuksköterskor på vår

sjukhus den lön de förtjänar. Det är dags för en budget som prioriterar patienter och personal. Det budgetalternativet är det socialdemokratiska.

Vår budget är en budget som förstår att det är på sjukhusen som man återigen kommer att få kämpa mot en osynlig fiende i våg 2. Det är en budget som tar hänsyn till att en stor del av den uppskjutna vården kommer att genomföras på samma sjukhus. Vår anslagshöjning till sjukhusen är dubbelt så stor som er. Det är dags att satsa på dem som tar hand om de svårast sjuka.

Det behövs, förutom en satsning på undersköterskors och sjuksköterskors löner inom akutsjukvården också en utbildningsoffensiv. Vi behöver utbilda fler AT-läkare. Jag sade redan i förra årets budgetdebatt att droppen urholkar stenen, och det är glädjande att majoriteten förra året insåg att vi behöver öka antalet AT-platser. Men er höjning till 300 räcker inte – vi måste upp till 400 för att kunna bli självförsörjande, och de stegen tar vi i vår budget.

Vi måste också satsa på specialistutbildning för fler läkare, undersköterskor och sjuksköterskor. Tack vare regeringen och samarbetspartierna har vi kunnat öka platserna på betald specialistutbildning för sjuksköterskor med flera hundra. I vår budget möter vi upp den satsningen med ytterligare platser för bristområdet geriatrik och distriktssköterskor. Det är samma sak på undersköterskesidan. Vi vill ge 100 fler undersköterskor per år möjlighet att specialistutbilda sig.

På läkarsidan vill vi satsa på ytterligare ST-block i geriatrik, psykiatri och allmänmedicin. Dessa är i dag bristspecialiteter.

Sist men inte minst vill vi inleda ett pilotprojekt för att specialistutbilda en handfull fysioterapeuter och en handfull arbetsterapeuter med lön. I dag har dessa yrkesgrupper svårt att få specialistutbildning, och de måste i princip alltid betala för den själva. Att ta detta steg, självklart i dialog med professions- och fackförbund, skulle visa att Regio Stockholm går i framkant för sjukvårdens kompetensförsörjning.

Det är dags för en budget som tar kompetensförsörjningsfrågan på allvar. Det måste bli ett slut på skenande kostnader för hyrd personal i den här regionen. Moderaterna ser personalen som en förbrukningsvara, som går att varsla ena dagen för att hyra in nästa. Vi socialdemokrater vill satsa på personalen, på utbildning och på en bra arbetsmiljö för att vår region ska bli världens bästa arbetsgivare.

Herr ordförande! Årets debatt är speciell på många sätt. Den kommer kanske därför inte att vara lika stringent som vanligt mellan olika partier, politikområden och företrädare. Tyvärr kunde Socialdemokraternas gruppledare i kulturnämnden inte närvara, och jag skulle därför vilja säga några ord om kulturen också.

Kulturbranschen och dess medarbetare är hårt drabbade av coronapandemin. Kulturarbetare har från den ena dagen till den andra förlorat sina uppdrag och därmed förlorat hela eller delar av sin inkomst. Särskilt hårt drabbade är de fria kulturgrupperna, frilansarbetarna och egenföretagarna. En enkät som Teaterförbundet har gjort bland sina medlemmar i juni visar att 84 procent av egenföretagarna har förlorat eller kommer att förlora arbete på grund av coronapandemin.

Vi får inte lämna kulturbranschen i sticket i denna kris. Som politiker har vi ett ansvar att säkerställa att medborgarna i vår region även under och efter pandemin har möjlighet att ta del av kulturupplevelser. För detta behöver kultursektorn ett stöd för att överleva. Därför vill vi satsa 10 miljoner i stöd till kulturaktörer som lidit ekonomisk skada av pandemin.

Herr ordförande! Jag ska sluta där jag började. Det gör jag genom att travestera författaren Carsten Palmær: Region Stockholm är som en gjutjärnsbit. Det har jag förstått i år. Det är först när smällarna kommer som man ser var sprickorna går.

Det är dags för en budget som lagar sprickorna. Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 57
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Eftersom Robert Johansson och jag verkar ha exakt samma bakgrund – jag är också metallarbetardotter – förstår jag hans symbolik, men jag förstår inte kopplingen till Region Stockholm. I den här pandemin har vårt sjukvårdssystem visat att det var robust, att det hade sjukhus som kunde axla uppgifterna och hela tiden ligga både ett och två steg före smittoutbrottet men också att man kunde bygga ut den nära vården. Vi hade avancerad sjukvård i hemmet som hade starka muskler, vi hade jourläkarbilar och starka vårdcentraler. Det har verkligen visat sig att det var helheten i sjukvårdssystemet som gjorde storartade insatser, var och en på sin plats. Det tycker jag att man ska se.

Den budget som koalitionen lägger fram innebär att vi satsar på sjukvård och kollektivtrafik. Det är de enda nya pengar vi tillför sjukvården, över 1,8 miljarder kronor. Robert talar sig varm för sjukhusen. Det kan jag också göra, men vi måste se helheten. Vårdcentralerna, de öppna specialistverksamheterna, närakuterna, den avancerade sjukvården i hemmet och sjukhusen ska ges goda förutsättningar, och det gör vi med den här budgeten.

Jag är också väldigt glad över att vi under det här året trots pandemin har kunnat minska inhyrningarna i Stockholmsvården. Vi har kunnat öka antalet anställda, och vi har sett hur fler sjuksköterskor, faktiskt dubbelt så många som tidigare, söker varje ledigt jobb. Det är viktigt att jobba i vården i Stockholm, och vi ska steg för steg göra oss till en ännu bättre arbetsgivare, och jag hoppas att vi fortsatt kan jobba i samma takt med detta, Robert.

Anförande nr 58
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Jag tror att vi kan tacka vår lyckliga stjärna att ännu mer av sjukvården inte hade flyttat ut från akutsjukhusen. Jag tror att vi kan tacka vår lyckliga stjärna för att ännu fler IVA-platser inte var stängda.

Vi har i Sverige och i Region Stockholm väldigt få IVA-platser per invånare. Vi lyckas inte bemanna de 15 barn-IVA-platser vi har sagt att vi ska ha på Karolinska sjukhuset, trots att vi där bedriver bland världens mest avancerade barnsjukvård. Detta bygger enkom på att duktiga intensivvårds- och anestesisjuksköterskor får bättre betalat, bättre arbetstider och en hälsosammare arbetsmiljö i vårdval med relativt friska patienter.

Det är helt rätt att delvis flytta ut en del av den sjukvård som finns på våra akutsjukhus, men det måste göra försiktigt och långsamt. Vi är i Sverige vana att klara stora strukturomvandlingar just för att vi har gjort det med respekt för människor, processer och för vad som kan hända under processens gång. Så verkar det inte gå till nu. Därför är jag orolig.

Anförande nr 59
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Vården i Region Stockholm genomgår en förändring och en omställning som inleddes 2015. Det är fem år sedan. Det kan inte ens för Robert Johansson vara en kort tid. Det har gjort att vi stegvis har rustat vården utanför sjukhusen att vara redo när vården ska lämna akutsjukhusen.

Pandemin har vi klarat fantastiskt väl tack vare våra anställda i alla delar av hälso- och sjukvården. Jag är oändligt tacksam över dem som finns såväl på akutsjukhusen som i avancerad sjukvård i hemmet, i jourläkarbilar och på vårdcentraler. Jag är oerhört tacksam över att det är allt fler som vill arbeta i Stockholmsvården. Vi har vänt trenden, så att vi kan minska inhyrningarna och öka antalet fast anställda. Så håller vi vårdplatser öppna, och de har ökat de gångna två åren.

Anförande nr 60
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Jag är helt överens med dig om en sak, Irene, nämligen att personalen har ställt upp. Även hos de privata vårdgivarna har personalen ställt upp. Men de har gjort det för att de har varit människor, inte för att regionen i något avtal har kunnat tvinga dem till det.

Sist men inte minst, personalomsättningen minskar. Det har du helt rätt i. Men det är en minskning från höga nivåer. Det vi ser när vi talar med chefer och fackföreningar är tyvärr att de som rör sig mest är de mest erfarna undersköterskorna och sjuksköterskorna, de som vi vill ha kvar. Därför behöver vi en budget som prioriterar dem. Det gör vår budget.

Anförande nr 61
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! De av oss som inspireras och imponeras av antiken och renässansen kan lätt dra paralleller till de olika budgetalternativ som i dag ligger framför oss. Inte minst ett av dem verkar vara väldigt inspirerat av Mona Lisas mystiska leende och Sfinxens gåtor. Det har i tidigare replikskiften åskådliggjorts när det gäller de stora glapp och hål som återfinns i det socialdemokratiska budgetalternativet.

På sjukvårdssidan avslöjas det av Anna Starbrink att Socialdemokraterna saknar hundratals miljoner för att få ekonomin att gå ihop, och på kollektivtrafiksidan, träffsäkert beskrivet av Tomas Eriksson, saknar Socialdemokraterna helt svar på hur de 2–2,5 miljarder som koalitionen täcker ansvarsfull resultathantering och överskott ska hanteras. Man vill ju spendera pengar som man redan har spenderat i år.

Skärvorna efter replikskifterna tänker jag låta sopas upp av oppositionen, Socialdemokraterna. Vi får säkert skäl att återkomma till ämnet senare, inte minst under trafikdebatten. Jag tänkte i stället gå in och markera vikten av att vi i den här debatten lyfter alla frågor som är på människors läppar i denna oroliga tid. Jag tänker därför göra mig till tals för det politiska alternativ som också i den allmänpolitiska debatten lyfter den viktiga trygghetsfrågan.

Även om mycket i vårt samhälle i pandemins namn är stängt och nedsläckt gäller det inte en del av vårt samhälle, som i stället fortsätter med oförändrad kraft och styrka. Det handlar om det grova våldet med skjutningar och gängbrottslighet men också om den vardagsbrottslighet som breder ut sig i hela Sverige och inte minst har satt sitt grepp om stora delar av vår region.

Det finns kurvor som ska plattas till, men det finns också kurvor som ska stampas ned rejält i marken för att aldrig återvända. En av dem rör just otryggheten. Tyvärr kan vi i vårt samhälle i dag se hur otryggheten bryter mark, och det går i fel riktning.

Brottsförebyggande rådet har markerat att vi under de senaste åren har sett att den andel av befolkningen som är orolig för att utsättas för brott har ökat från 28 till 47 procent. Vi har sett hur människor i allt högre utsträckning upplever en ökad oro i eget bostadsområde och i egen rörelse i samhället och hur detta inte minst nu enligt de senaste rapporterna sätter sina klor i unga människors upplevelse av trygghet och därmed också av frihet – frihet till möten och möjlighet att röra sig i samhället. Den friheten borde vara allas frihet, i alla fall bortom pandemin.

Vi har sett också hur den grövre brottsligheten ökar. De senaste fyra åren har vi kunnat bevittna hur över 150 personer har bragts om livet i över 1 100 skjutningar. Detta får också stora konsekvenser för övriga delar av samhället. Det påverkar ekonomin. Det påverkar hur vi använder våra offentliga resurser, och ett tydligt uttryck för detta är vår egen sjukvård, som har sett hur kostnaderna för att hantera skjutningarna har stigit kraftigt och uppgår till mångmiljonbelopp och hur insatserna i Stockholmssjukvården de senaste tio åren har behövt öka med 230 procent för att hantera de människor som råkar ut för skjutningar.

Allt detta sammantaget är något som vi har skäl att ta på allvar. Detta är något som inte bara har vuxit sig starkare under pandemin utan också kommer att finnas kvar att hantera under pandemin. Det är inget som Region Stockholm äger att hantera för egen del, och det är heller inget som vi har möjlighet att genom våra verksamheter helt och fullt bemöta, oaktat de stordåd som görs i trygghetsarbetet i kollektivtrafiken eller för att se till att vår sjukvård också har bra och rätt resurser för att hantera tryggheten. Vi behöver mobilisera stora delar av samhället för att nå framgång i det här arbetet.

Därför är detta en viktig del i den här budget. Det tar sig uttryck i våra egna verksamheter, där vi fortsatt markerar att tryggheten är prioriterad. Vi ska arbeta med trygghet i trafik och i vård, och vi ska göra det med omtanke om både resenärer och patienter och inte minst om de medarbetare som nu många gånger står i främsta linjen när det gäller att hantera våldet, brotten och drogerna i vårt samhälle.

Vi ska inte nöja oss med detta, utan vi ska också se till att hantera trygghetsfrågan i en bredare kontext, inte minst genom den trygghetskommission som har tillsatts och som nu samlar och mobiliserar civilsamhälle, kommuner, forskarvärld och mång andra delar av vårt samhälle i en gemensam analys och en gemensam vilja till handling. Den kommer inte att vara lösningen på alla utmaningarna, men vi tror att genom att samla mycket av det som i dag är skilt och försöka oss an de insatser som behövs både nu och på sikt kommer vi att kunna stärka det som görs av våra egna verksamheter och också av andra för att göra regionen tryggare.

Jobbet behöver göras. Det tror jag att alla kan vittna om. Vi fick så sent som i förra veckan se ytterligare uttryck för detta, och de kommer att bli fler under den tid vi har framför oss. Men pandemin får inte vara en ursäkt för att inte ta tag i våldet och brotten, tvärtom. Ska vi bygga ett tryggt samhälle, ett samhälle som ser alla människor och där alla ska kunna känna trygghet, är det trygghetsarbete som den här regionen kan bidra till oerhört viktigt. Men det är också viktigt att vi ligger på så att de som har det yttersta ansvaret för lag och ordning och för att upprätthålla den säkerhet och trygghet som vi behöver mer av i samhället tar sitt ansvar.

Här kommer Region Stockholm att fortsätta att vara en tydlig röst, inte minst under det kommande året. Den budget som ligger framför oss är en garant för detta. Med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 62
Cecilia Elving (L): Ordförande! Om Sverigedemokraterna får bestämma dras mattan helt undan för regionens kulturliv, folkbildning och föreningsliv. 350 miljoner kronor tas bort på ett bräde. Det är 60 procent av kulturbudgeten. Det skulle få enorma konsekvenser. Bland annat skulle Konserthuset gå i konkurs.

Ni vet mycket väl att era planer om Statens Fastighetsverk och privatfinansiering är luftslott! Ni är väljarna svaret skyldiga: Vad blir effekten av en så drakonisk nedskärning på kultur, föreningsliv och folkbildning i en tid då de sektorerna redan är så utsatta och vi som mest behöver den sammanhållning som kulturen ger. Varför vill ni försätta Konserthuset i konkurs? Och varför vill ni sverigedemokrater hela tiden detaljstyra konst, kultur och folkbildning och underkänna svensk förvaltningsmodell?

Anförande nr 63
Leonid Yurkovskiy (SD): Herr ordförande! Nu får Liberalerna faktiskt bestämma sig. Ena stunden heter det att vi vill detaljstyra och kontrollera kulturpolitiken för mycket, andra stunden vill vi inte ha någon kulturpolitik alls. Detta går inte riktigt ihop. Hur ska ni ha det egentligen?

Man ska skilja mellan kultur och kulturpolitik. Minskade kulturbidrag kommer inte att utarma den svenska kulturen. Vår kultur är förankrad i folket och har byggts upp under många århundraden. Även kultur som kräver aktivt utövande har alltid kunnat utvecklas genom tiderna, och det beror på att den främsta ingrediensen för kultur är mänskligt engagemang, inte skattepengar på bekostnad av vården.

När det gäller Konserthuset är det faktiskt inte vi utan ni som är svaret skyldiga. Ni ska säga till de sjuka patienterna att de inte får cancervård utan i stället en alternativ medicin som vi har hittat på och som kallas kultur. Kultur är jättebra, men det botar inte cancer.

När väljaren får välja mellan att gå på opera och konsert eller att få överleva och få vård för cancer blir nog valet väldigt enkelt, och det är så vi har resonerat.

Anförande nr 64
Cecilia Elving (L): Det var väldigt tydliga besked: Sverigedemokraterna vill lägga ned Konserthuset. Sverigedemokraterna tycker att de nästan 300 aktörer som får stöd inom folkbildning, föreningsliv och kultur är oviktiga och att det de gör inte förtjänar vårt stöd.

Ni är verkligen experter på att ställa grupp mot grupp hela tiden. Detta är en väldigt stark region som kan göra både-och. Glöm inte bort att både konst och kultur också påverkar hälsan i allra högsta grad.

Anförande nr 65
Leonid Yurkovskiy (SD): Tack för repliken, Cecilia! Jag uppskattar faktiskt att det finns politiker som engagerar sig i den här frågan.

Om man ska rikta stora resurser för att åtgärda ett problem måste man ta de pengarna någonstans ifrån. Det är detta som är det svåra med politik. Det är det som är en sann politisk prioritering. Man kan inte ständigt ha fler satsningar och hoppas att en situation som bara har förvärrats år efter år plötsligt ska lösa sig med samma politik. Så funkar det inte. Det är därför vi gör denna besparing.

Ja, det innebär konsekvenser. Självklart. Så är det när det är en riktig prioritering. Annars hade det bara varit tomma ord. Vi räddar liv med vår politik. Återigen bifall till Sverigedemokraternas budget!

Anförande nr 66
Ann Mari Engel (V): Ordförande, fullmäktige! Invånarna i vår region behöver inte bara en värdig vård och rimliga levnadsvillkor, de behöver en livskvalitet med innehåll. Man kan fråga sig hur den långa isoleringen i år skulle ha uthärdats utan tillgång till kultur i alla former.

Regionen har en budget på 114 miljarder. Av detta används knappt en halv procent till kulturen, och det är lägst av alla landets regioner. För nästa år är förslaget noll höjning av detta. I praktiken är det en rejäl sänkning. Det är ökande löner, ökande priser och redan ingångna avtal. Men det enda uppdrag majoriteten ger på kulturområdet är att man ska planera för fler kostnadssänkande åtgärder.

Vi i Vänsterpartiet tar ansvar för våra medborgare och för att de ska kunna möta en levande kultur även i framtiden. Vår kulturbudget innehåller en höjning med sammanlagt 60 miljoner kronor. Det är mer än 10 procent.

Temat för vår budget är Från krishantering till framtidstro. Vi är övertygade om att kulturen måste vara en del av den framtiden.

Vi inrättar ett särskilt krisstöd om 15 miljoner kronor om året under tre år. Det behövs, det vet vi, för det är en hårt pressad näring där det finns enorma ekonomiska utmaningar. Många tusen artister, företagare och frilansare har i ett slag förlorat hela sin försörjning. De är saknade av en väldigt stor publik. Hälften av landets alla kulturarbetare finns i vår region.

Vi gör också ett folkbildningslyft och förstärker regionens bildningsförbund och folkhögskolor med 25 miljoner kronor. Folkbildningen är redan i dag väldigt underfinansierad och har extra stor betydelse i dessa tider. Den stärker människors utveckling och egen kraft. Folkbildning är en viktig del av vår demokrati och vår yttrandefrihet. Den är ifrågasatt från många håll.

SD har här i dag bekräftat att man vill slakta folkbildningen och mycket annan kultur. Det är en populism utan lika att påstå att det skulle kunna rädda sjukvården.

Vi vill också ha utökat stöd för de fria kulturutövarna med 15 miljoner, och vi förstärker kulturen i vården, med särskild inriktning på psykiatrin.

Men den budget som kommer att klubbas i kväll innehåller många hårda slag för regionens invånare. Det är höjda avgifter. Det är försämringar i vården, och det är en fortsatt färd mot en alltmer ojämlik region. Den innebär också att våra invånare kan räkna med att under nästa år blir det mindre kultur och mindre skapande verksamhet, och detta just i en tid då kulturen behövs mer än någonsin för att till alla oss förmedla glädje, insikt, tröst och hopp.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budget för kulturen för 2021.

Anförande nr 67
Britt-Marie Canhasi (SD): Det är flera här som har lyft fram vikten av innovation. Jag tror att de flesta är överens om att forskning som leder till innovation är vägen framåt för en framgångsrik storstadsregion. Men vad innebär egentligen innovation, och hur gör man?

Region Stockholm hade länge ett nära band mellan forskning och sjukvård, men med Nya Karolinska flyttade sjukvården ut, och den fasta länken mellan sjukvård och forskning bröts. Därtill har fördyringar och en kraftig befolkningsökning lett till att kostnaderna har ökat, och för att klara vårdköerna har den blågröna majoriteten prioriterat sjukvårdsproduktion.

Vi har nu fått en sjukvård där varken tiden eller pengarna räcker för att bedriva klinisk forskning i den omfattning som är nödvändig för att få en sjukvård som ligger i framkant och som kan utveckla sjukvården så att den blir mer kostnadseffektiv.

Har vi i dag en organisation som är mottaglig för innovation? Ett tydligt exempel där så inte har varit fallet har handlat om införandet av organiserade prostatacancertester, där regionen har fastnat i planerande och analyserande. Där tvekar regionen inför att införa Stockholm-3-testet, som utvecklas vid Karolinska, och därmed ta vara på det försprång och den prestige som det innebär att lägga grunden för ett screeningprogram för prostatacancer i Sverige och kanske också i Europa.

Även här tappar Region Stockholm i förhållande till andra regioner och andra länder. Vi måste ta till vara innovationer som utvecklas inom sjukvården och som gynnar patienter och verksamhetsutveckling, annars är vi inte särskilt innovativa.

Sverigedemokraterna presenterar ett program med förslag på hur vi vill säkerställa ett akademiskt sjukvårdssystem, där forskningsuppdraget jämsides med vård och innovation utgör kärnverksamhet i sjukvården. Forskningen måste integreras i framtidens behandlingsmetoder och verksamhetsutveckling.

Vi har också förslag om hur lärandemiljön kan göras attraktiv för vårdpersonal, verka för nya arbetssätt och ändrade vårdprocesser för att sänka kostnader och öka vårdkvaliteten.

Vi står nu inför ett bryskt uppvaknande, men vi har förslag på nya och effektiva lösningar. Till Miljöpartiets Tomas Eriksson skulle jag vilja säga att om SD kommer att få möjlighet att genomföra sin politik i framtiden är det faktiskt väljarna som avgör.

Jag skulle även vilja tala lite om kompetensförsörjning, som ju spelar en stor roll, särskilt under pandemin, där mycket annat har fått stå åt sidan när personalen ska göra sitt. Pandemin kan beskrivas som en storm, och när den har bedarrat kanske vi på nytt står inför sparkrav som innebär sjukhusvarsel.

Sjukvårdens största och viktigaste resurs är sjukvårdspersonalen. Studier visar bland annat att en ökad andel sjuksköterskor ger effektivare vård och färre vårdskador. Vi säger därför nej till varsel av patientnära sjukvårdspersonal. Vårdyrket måste i stället göras attraktivare för att personalen ska trivas och stanna. För det krävs högre löner, möjlighet till flexibilitet och bättre villkor. Den akuta bristen på framför allt sjuksköterskor skulle kunna lösas genom riktad marknadsföring för att locka sjuksköterskor från våra nordiska grannländer, som i vissa fall har ett överskott.

Regionens kostnader för inhyrd personal har under senare år varit hög, och vi vill se ett inhyrningsstopp som princip utom för semestertider och tillfälliga toppar. Vi föreslår i stället att den som vill ska kunna arbeta extra i en regional personalpool. Ökade kostnader ska till en början finansieras genom regionala anslag och på sikt täckas genom minskade kostnader för inhyrd personal och minskad sjukfrånvaro bland ordinarie personal. Kärvare tider får helt enkelt inte leda till att sjukvårdspersonalen jagas bort från sjukhusen.

Anförande nr 68
Cecilia Elving (L): Ordförande och alla ni som sitter bakom era skärmar! Kulturen är oerhört viktig, och det märks inte minst i sådana här tider. Vi har fått höra hur det stormar i den här coronapandemin, och i en storm gäller det verkligen att hålla i och att hålla emot.

Detta med kulturens värde tror jag att vi alla märker extra mycket just nu, när vi alltför ofta inte får tillgång till kultur på det sätt som vi vill. Kulturen blir tvungen att ställa in och ställa om, som Konserthuset och Kungliga filharmonikerna har gjort så fantastiskt under krisen. När vi tvingas vara hemma och inte längre får ta del av kultur på det sätt vi vill märker vi verkligen kulturens betydelse. Men även folkbildning och föreningsliv har verkligen stöttat upp i den här krisen.

Vi håller i med kulturbudgeten. I stormen fortsätter vi att utveckla stöden, så att de hela tiden blir bättre och skarpare. Här vill jag inte minst nämna ungdomsorganisationerna och stödet till studieförbunden. Vi fortsätter att stödja vård fantastiska konserthus, så att de kan ställa om i den här krisen. Vi fortsätter att satsa på de nästan 300 aktörer som är så beroende av stöden till folkbildning, föreningsliv och kultur. Och vi fortsätter att satsa på konst för alla i vår region.

Det sägs ibland att kultur är grädden på tårtan. Men den här pandemin visar att kulturen faktiskt är jästen i degen.

Anförande nr 69
Ann Mari Engel (V): Ja, Cecilia, vi är överens om alla de fina orden om kultur, och jag är glad för att ni har den goda ambitionen. Men vi är ju inte överens om pengarna. Jag tycker att det är bedrövligt att ni inte satsar ett enda öre extra på kulturen nästa år i tider när vi vet att detta behövs mer än någonsin. I stället innebär ju er budget mycket stora besparingar, eftersom ni inte har tagit höjd för några pris- eller löneökningar.

Vi har lagt fram en krisbudget för kulturen. Jag beklagar ni inte kan göra detsamma från majoritetens sida. Jag tror att det kommer att drabba vårt kulturliv hårt under nästa år.

Anförande nr 70
Cecilia Elving (L): I sådana här debatter är det absolut roligare att vara vänsterpartist och kunna höja skatten och göra offensiva satsningar. Vi står mitt i en pandemi. Vi har pratat så mycket i dag om vilken storm den här pandemin innebär för vår region, och i denna storm håller vi fast. Vi sänker inte några stöd utan fortsätter med dem. Vi fortsätter att göra massor av utvecklingsarbete. Vi har haft ett krispaket där vi inte omfördelade några stöd utan hittade nya pengar till kulturen.

Liberalerna och jag har också varit väldigt engagerade i att se till att få på plats det historiska paket som regeringen har tillsatt i samarbete med Liberalerna och Centerpartiet, där det kommer mycket pengar till kulturen. Men jag instämmer helt i bilden att det är en svår situation och att mycket behöver göras. Jag är glad över att vi i den väldigt tuffa tid som är håller kvar alla våra stöd och inte behöver spara på dem.

Anförande nr 71
Fredrik Wallén (KD): Ordförande, kära fullmäktige, åhörare! Vi har ju i dag att fatta beslut om en budget för en stark region i en osäker tid. Vi lever i en tid som definierar oss, som definierar

oss som politiska beslutsfattare, som yrkespersoner men inte minst som privatmänniskor som på rätt sätt ska göra det vi kan oavsett i vilken roll vi gör det i samhället, som ska gräva där vi står.

Vi i den blågröna koalitionen i Region Stockholm har grävt där vi står. Vi har gjort vad vi har kunnat för att ta oss igenom den svåra och påfrestande tid som vi befinner oss i just nu. Det finns ingen som har facit än, inte vi i Region Stockholm, inte någon annan i hela vårt avlånga land, ingen annan i hela världen. Vi har sannolikt väldigt mycket att lära oss efter och under den pågående internationella kris som vi befinner oss i. Vi kommer säkert att få lära oss mycket under krisen, för vi kan ju alla se att den är långvarig.

Det är alltid bra att kunna konstatera att vi har tydliga roller här i vår regionfullmäktigeförsamling. Oppositionen opponerar. Det passar oppositionen alldeles utmärkt att opponera. Vi har haft en region med en budget i balans där vi kristdemokrater har varit en del av styret i 14 år. Det kan komma 14 år till då vi får vara med och styra och ha en budget i balans medan oppositionen opponerar. För, kära opposition, det passar er alldeles utmärkt att årligen leverera budgetförslag som ni hävdar är i balans, men så fort man börjar skrapa på ytan av dem så är de underbart underfinansierade i nästan alla avseenden! Det räknas dubbelt, det räknas trippelt, det räknas kvadrupelt.

Jag tror att vi nu går in i en period då vi måste kunna både hantera den svåra påfrestning som vi befinner oss i och fortsätta att ha en budget i balans, inte enbart för att det är viktigt även under en kris utan för att vi har stora utmaningar av annan karaktär som väntar både under och efter krisen.

Det var inte för inte som vi, när vi gick in i budgetåret 2020, aviserade att vi från den blågröna koalitionen hade lagt en stram budget. Sedan kom pandemin med alla utmaningar som den innebär, någonting som vi har tvingats att ta särskild hänsyn till. Vi har stora utmaningar framöver, och jag är ganska säker på att Stockholms läns innevånare förstår att en budget i balans är det som garanterar en fungerande verksamhet. I synnerhet mitt i skeendet eller i skuggan av pandemin är det ju väldigt viktigt att vi prioriterar sjukvården och kollektivtrafiken. De verksamhetsområdena är dem som vi satsar på genom höjningar nästa år.

Vi tar också ett samlat ansvar för alla våra andra verksamhetsområden, inte minst kulturen. Vi lägger ett förslag till kulturbudget för år 2021 som är i balans och som tar hänsyn till även det ansvarsområdet inom vår stora verksamhet, inte minst utifrån det faktum att kultursektorn är en sektor, precis som så många andra, kanske alla sektorer i vårt samhälle, som har drabbats hårt under pandemin.

Vi kommer under år 2021 att se till att all utåtriktad kulturverksamhet inom Region Stockholm ska fortsätta att hitta nya kanaler så att fler kan ta del av de viktiga kulturverksamheterna samtidigt som vi når både fler besökare, fler kulturintresserade och hittar fler och nya samarbetspartner. Det här går ju igen i alla våra nämndverksamheter, utöver sjukvården och kollektivtrafiken. Vi lägger förslag om en budget i balans.

Jag vill också säga några ord specifikt om tryggheten. Man ska vara försiktig när man pratar om hur trygghet utvecklas genom åren. Man pratar alltid om att det inte var bättre förr, men det är sämre nu. Vi ser i våra verksamheter att framför allt det grova våldet, ofta sprunget ur den grova organiserade brottsligheten, slår hårt mot sjukvården, slår hårt mot tryggheten i till exempel vår kollektivtrafik eller i anslutning till den.

Jag minns en tid då jag yrkesmässigt ur minnet kunde tala om exakt hur många skjutningar som förekommit inte bara i Stockholms län utan i hela Sverige flera år tillbaka i tiden. Jag kunde räkna alla fall på händernas fingrar. Nu går det sällan en vecka, i värsta fall inte ens en dag, innan sjukhusens intensivvårdsmottagningar får ta emot skottskadade. Det här måste regionen ta med i beräkningen. Vi skulle ta hänsyn till ett brett perspektiv inom ramen för Region Stockholms trygghetskommission där vi även studerar trygghetsfrågor även sådana som ligger utanför regionens egna verksamheter i vår fina region.

Men först som sist ska trygghetsfrågan vara någonting som genomsyrar arbetet i allt det som vi formellt ansvarar för själva. Vi ska se till att det är tryggt att arbeta inom vården, tryggt att arbeta inom kollektivtrafiken och tryggt att vara passagerare inom kollektivtrafiken samt vårdtagare hos Region Stockholm. Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 72
Ann Mari Engel (V): Ja, Fredrik, tyvärr tror jag inte att det är så många invånare som kommer att bli så mycket tryggare nästa år med er budget.

Det är ju bara prat när du säger att du ska satsa på kulturen och att ni ska stimulera verksamheter så att alla kulturutövare ska nå flera. Samtidigt skär ni ju så hårt i budgeten så att det för väldigt många kulturverksamheter i vår region kommer att bli ett vågspel att över huvud taget kunna överleva.

Ni lägger inte ett öre extra på kulturen! Tvärtom blir det stora nedskärningar eftersom avtalen är ingångna och det blir prisökningar – och det under en period när vi verkligen behöver kulturen mer än någonsin.

Jag undrar: Hur har du tänkt att kulturutövarna ska nå fler när du ger dem mindre pengar?

Ordföranden: Kristdemokraterna har ingen taletid kvar, men Ann Mari Engel har ställt en rak fråga till Fredrik så jag kommer att möjliggöra för Fredrik att ge ett extremt kort svar och inte göra några angrepp. Fredrik, kan du förhålla dig till det? Då får Fredrik på nåder ordet.

Anförande nr 73
Fredrik Wallén (KD): Stort tack, ordförande! Jag håller naturligtvis inte alls med dig Ann Mari. Allting handlar om att prioritera.

Vi måste prioritera sjukvård och kollektivtrafik i första hand, men vi håller vad vi lovar. Vi håller vad vi är skyldiga att utföra även avseende kulturen. Vi lägger en kulturbudget, den är i balans och den erbjuder vår del av kulturutbudet för Region Stockholms invånare.

Anförande nr 74
Ann Mari Engel (V): Fredrik sade nu tydligt att det handlar om att prioritera – och ni prioriterar bort kulturen. Det står er naturligtvis fritt att göra så, men prata då inte strunt om att ni har gjort några satsningar eller att ni vill att kulturen ska växa eller att folk ska ta del av den i större utsträckning.

Det är så er budget ser ut, och det är så ni vill ha det, och därmed är det tydliggjort!

Anförande nr 75
Rolf Lindell (S): Fru ordförande! Pandemin kommer att lämna efter sig många frågetecken. Som socialdemokrat och gruppledare i fastighets- och servicenämnden anser jag det vara mycket viktigt att utveckla en långsiktig och sammanhållen strategi för våra vårdfastigheter.

Ni i majoriteten, med Moderaterna i spetsen, verkar inte särskilt intresserade av ett sådant tänkande. Ni säljer i stället ut vårdfastigheter lite ad hoc-mässigt beroende på vilka hål ni har i budgeten för tillfället.

Detta drabbar både geriatriken och psykiatrin. Det är alltid politiken som har ansvar för antalet vårdplatser, inte marknaden!

Vi kräver en genomgripande analys av behovet av lokaler för vården i regionen. Trots stora kommande behov av både geriatriska och psykiatriska vårdplatser fortsätter ni med era utförsäljningar. Bromma sjukhus är ett exempel. Ingen vet om det kommer att bedrivas sådan vård där om fem år. Dalens sjukhus med 200 geriatriska vårdplatser har ni strukit. Var ska äldre vårdas, hade ni tänkt?

Ni skissar nu på samordningsinsatser för barn och ungdomspsykiatrin på S:t Görans sjukhus, något som förhoppningsvis slår väl ut. Samtidigt drar ni tillbaka en investering för psykiatrin på samma sjukhus, och ni vill också sälja ut en del mindre vårdfastigheter som har betydelse för bland annat ungdomspsykiatrin, Grimman till exempel. Detta är inte att ta långsiktigt ansvar!

Så vill jag säga några ord om Nya Karolinska Solna. Det är ju den enskilt största vårdsatsningen hittills under 2000-talet, men om Nya Karolinska ska kunna bli den pärla i regionens och i landets sjukvård som vi säkert alla vill, så måste vi slå vakt om alla utvecklingsmöjligheter. Sälj inte gamla Karolinska! Inventera fastighetsbeståndet och hyr ut lokaler vid behov! NKS och delar av gamla Karolinska kan utvecklas till ett *life science*-kluster i världsklass!

Dessutom menar allt fler inom professionen att det högspecialiserade sjukhusets kvalitet kan ökas ytterligare om det kan kompletteras med sedvanlig vård, eller vardagsvård om ni så vill.

Så, fastighetsregionrådet och alla andra moderater: Tänk långsiktigt, tag bort gamla Karolinska från listan över kommande försäljningar!

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 76
Magnus Persson (C): Fru ordförande! Tack, Rolf, för ditt inlägg! Du efterlyser långsiktighet. Socialdemokraterna framför i sitt budgetförslag fler nya förslag till investeringar än vad vi blågröna gör, men när jag läser igenom ert tabellverk, så kan jag inte få siffrorna att stämma.

På sid. 64 i ert förslag, tabell 32, har ni samma belopp som vi blågröna har i vårt budgetförslag, med skillnaden att det är lite andra decimaler. Men på sid. 68 har ni lagt till en helt ny rubrik: 1.2.3 utredningsbeslut f, fastighets- och servicenämnden, som bland annat innehåller förslag till byggande av flera nya sjukhus.

Om man kontrollräknar era tabeller så ser man att ni bara delvis har summerat siffrorna och inte fört in dem i den övergripande tabellen, vilket enligt era beräkningar ger en differens på 2 326 miljoner kronor, varav 41,5 miljoner i differens uppstår redan nästa år.

Min raka fråga till dig, Rolf, är: Hur avser du att hantera det här när vi ser det praktiska arbetet i fastighets- och servicenämnden? Rimligen är det någonting som ni behöver prioritera bort eller prioritera ned.

Anförande nr 77
Rolf Lindell (S): Tack, Magnus, för frågan! Det är ju jätteintressant att du läser alla tabeller och annat sådant.

Pandemin gör det nödvändigt att göra omprioriteringar. Och vi kan behöva göra rationaliseringar i investeringsplanen med mycket bättre styrning av investeringarna. Vi sänker till exempel investeringsramen med 1,5 miljarder men ni med 3,8 miljarder. Där har vi en skillnad som naturligtvis är viktig.

Vi menar dock att vi även i en krissituation måste tänka långsiktigt, och vårdbehoven kommer ju inte att minska. Därför måste vi gå vidare med de planerna, men långsiktigheten är viktig. Vi begär alltså fortfarande en konsekvensanalys av hurdan utvecklingen av fastigheterna ska bli inom vården.

Anförande nr 78
M a g n u s P e r s s o n (C): Ändock fattas det 41,5 miljoner, och vi får inte svar på frågan om vilket konkret projekt dessa pengar avser.

Det påstås att ert förslag är fullt finansierat. Det påståendet visar sig inte vara sant.

Jag passar på att yrka bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 79
Regionrådet B r o b e r g (M): Jag upprepar det jag sade tidigare. Det är bara i opposition som man både kan äta kakan och behålla kakan och samtidigt inte betala en krona. Ni vill ju också sälja Bromma sjukhus. Ni var inte emot det beslutet, men nu har du plötsligt en helt annan inställning. Det är mycket märkligt.

Jag har ännu inte fått något svar på min fråga: Hur kan ni bekosta fyra sjukhus till en fjärdedel av kostnaden? Hur ska ni klara av att bygga dem? Er budget går inte ihop. Jag förväntar mig ett svar på den frågan.

Anförande nr 80
R o l f L i n d e l l (S): Charlotte, du får det svar som du kan läsa ut av våra handlingar. Vi har lagt ett förslag till budget i balans.

Framför allt menar vi att vi måste satsa långsiktigt. Vi kan inte hålla på och knapra in på olika delar. Jag har till exempel berättat vad som kommer att hända med geriatriken med era nedskärningar. Det går inte att göra så i fortsättningen.

Vi får sträva vidare. Vi jobbar enligt den budget som vi har lagt och den är i alldeles utmärkt balans.

Anförande nr 81
Regionrådet B r o b e r g (M): Men detta är ju inte sant, Rolf! Ni finansierar till exempel er budget genom att dra ned 450 miljoner kronor på vårdvalen, och det gör ni från dag 1. Det är en besparing som ni ska få redan under år 2021, men vårdvalen är reglerade i avtal och har en uppsägningstid på minst 12 månader. Därmed är vi nästan framme vid år 2022.

Det här budgetförslaget går inte ihop!

Det är tur för Region Stockholm att den styrs av den blågröna koalitionen och inte av Socialdemokraterna, för det hade varit hemskt.

Anförande nr 82
R o l f L i n d e l l (S): Helt kortfattat. Vårdvalen och allt det andra har vi diskuterat tidigare och de sakerna har du fått svar på.

Det jag har tagit upp gäller ju investeringarna, de långsiktiga investeringarna, behovet av långsiktighet när det gäller vårdfastigheterna. I det fallet menar vi att ni har mycket att bevisa i fortsättningen i er budget, för i det sammanhanget är det verkligen så att geriatriken och psykiatrin kan stryka på foten, och det vill vi inte vara med om.

Anförande nr 83
Regionrådet A l k u r d i (S): Ett pandemiår har blottlagt skörheten i samhället: utsattheten som särskilt sköra äldre drabbas av, de stora klassklyftorna och bristen på beredskap inom sjukvården. Men pandemin har ännu en gång visat att vårdpersonalen behöver mer än applåder. De behöver

kollegor och drägliga förutsättningar att ge regionens invånare vård och omsorg, inte besparingar, inte överadministration.

Fru ordförande, i stället för att över tid ha byggt upp en god grundbemanning för intensivvården har den M-ledda regionen talat om att sjukhusen måste anpassa sig till en mindre kostym. I stället för att stärka en av sjukvårdens viktigaste infrastrukturer med utbyggd och pålitlig labbkapacitet över tid har denna under en längre tid lagts ut på entreprenad med prispressmodell som princip, och kvaliteten blir därefter.

Vårdpersonal och närvård i hela länet har satts i konkurs mot privata vårdbolags etableringsfrihet. Styrningen har i många delar av regionen inneburit att vård har lagts ned, och då har friheten för individen minskat.

Men vi socialdemokrater hade redan före pandemin varnat för vad extrem marknadsstyrning kan leda till, och därför lägger vi ett budgetförslag där vi prioriterar om, bort från de här privatiserings-experimenten, för att i stället genomföra omfattande satsningar på primärvården där vi exempelvis lägger 500 miljoner. Vi ökar anslagen till sjukhusen, anslag som öronmärks för vårdpersonalen. Vi föreslår satsningar på cancervården med mobil cancerscreening, för oron växer över alla fall av oupptäckt cancer som följer i pandemins spår.

Vi klargör att vården för särskilt sköra äldre ska vara sammanhållen, pålitlig och behovsanpassad. Vi säger nej till att sätta äldre i det ena marknadsexperimentet efter det andra. Om vi ska klara av den fortsatta pandemin, klara av de ännu mer förvärrade vårdköerna och möta behovet av cancervård så måste vi prioritera primärvården, vårdpersonalen på sjukhusen och våga tydliggöra att offentligt finansierad vård ska gå efter behov, inte efter plånbok och privata sjukvårdsförsäkringar.

Vi säger nej till att låta de allra svagaste betala priset för bristande styrning av sjukvården. Familjer med barn med funktionshinder ska inte betala det priset.

Därför yrkar vi att beslutspunkt 10 och bilaga 7 återremitteras! Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 84
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Talla, jag måste ställa samma fråga till dig som din gruppledare inte besvarade tidigare. Jag håller ju med om att vi verkligen behöver utveckla vården, att vi behöver prioritera primärvården, och det gör vi också i koalitionens budgetförslag.

Ni skriver en lång lista med saker som ni vill göra, men ingenstans berättar ni varifrån pengarna ska tas. Tvärtom har ni ett kraftigt underfinansierat budgetförslag. Ni försöker med någon sorts magi spara in pengar på vårdvalen redan nästa år, fast ni vet att det inte är möjligt. Det saknas flera hundra miljoner.

Om du vill bli tagen på allvar, och det tror jag att du vill, Talla, för du är en seriös politiker, så skulle jag vilja att du berättar för oss nu varifrån ni kommer att ta de här pengarna. Jag tror att det är viktigt för medarbetarna i vården att få klarhet i var de stora besparingarna kommer att hamna. Vi ska ju inte försöka lura i någon att man kan satsa mycket pengar på alla möjliga roliga saker i vården utan att finansiera det.

Anförande nr 85
Regionrådet A l k u r d i (S): Vi har ett förslag med en budget i balans. Vi styr om vården, precis som du säger, Anna, från vårdvalen till just primärvården och vårdpersonalen.

Ni själva lägger förslag till besparingar på vårdvalen, men det ni gör är att hyvla. Det vi menar att regionen måste göra är en omstrukturering.

Vi socialdemokrater drar också ned på konsultkostnaderna. 270 miljoner på PR-konsulter, det är vad ni i majoriteten har prioriterat under det här året. Det tycker vi inte är rimligt.

Anförande nr 86
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Men Talla, ni ska spara 450 miljoner på vårdval redan nästa år. Alla avtalen löper över tolv månader. Ni kan inte spara även om ni skulle vilja det. Ni får förstås också förklara för patienterna som inte ska få vård i vårdvalen vart de ska vända sig i stället, men det blir väl en senare debatt. Ni måste plocka fram pengar.

Det här är inte seriöst, Talla Alkurdi! Jag tror att alla vill strössla och satsa jättemycket pengar på vården, men i det fallet måste man också plocka fram de pengarna och det har ni inte gjort. Ni får visa för oss och för väljarna, allmänheten, varifrån ni ska ta pengarna. Det här är ett luftslott.

Anförande nr 87
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag måste lämna lite taletid till min partikamrat Jens, så jag avstår från att svara.

Anförande nr 88
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Region Stockholm står inför stora utmaningar och det är ännu för tidigt att överblicka alla konsekvenser som pandemin medför. Det kommer att vara viktigt att dra slutsatser av hur regionens organisation klarar kriser som denna och vi kan se brister i styrningen, men också konsekvenser av en organisation som styckats upp, där det finns brister i helheten och där viktiga kompetenser har lagts ut på entreprenad.

Inom såväl vårdverksamhet som kollektivtrafik verkar det nästan som om vi ska känna tacksamhet för att privata utförare vill hjälpa till med personalresurser för att kunna genomföra nödvändig vård eller planera för hur trafiken ska ske mitt i en kris. Detta är snarare ett uttryck för att det saknas politisk styrning att tillvarata medborgarnas intressen.

Det finns också starka skäl till oro över kollektivtrafikens utveckling som skyndsamt måste hanteras för att inte äventyra ekonomin för Region Stockholm, inte minst investeringarna, vilket åter en gång kritiseras av regionens revisorer.

Detta riskerar en fördubbling av kapitalkostnadsökningarna i framtiden jämfört med vad som är ekonomiskt hållbart. En ökad andel av driftsbudgeten kommer att belastas av investeringar, och utrymmet för att köra fler bussar, tåg och båtar kommer att minska. Så blir det trots att trafiknämnden fått långt högre uppräkning än exempelvis hälso- och sjukvården. Tycker ni som fullmäktigeledamöter att det är okej att den mest investeringstunga nämnden och därtill regionstyrelsen inte har tillräcklig styrning över investeringarna?

Vi socialdemokrater lägger ett ansvarsfullt budgetförslag såväl när det gäller drift som när det gäller investeringar. Fördyrade investeringar ger färre samhällsviktiga investeringar. Som Sveriges tillväxtmotor har Stockholmsregionen förutsättningar som inte finns någon annanstans i vårt land. Därför måste vi också använda dessa möjligheter på ett smart och ekonomiskt klokt sätt för såväl invånarnas som skattebetalarnas och klimatets skull.

Kristoffer Tamsons försvar för att majoriteten inte använder årets överskott i den ansträngda vården för att provtagningarna ska räcka till är att 2,5 miljarder ska användas till kollektivtrafiken nästa år. Det finns inte i er budget. Om det är en avsättning för år 2020 så får ni enligt reglerna använda pengarna först år 2022. Är majoriteten verkligen överens om att nästan hela överskottet för året beräknas användas för just kollektivtrafiken och inte sjukvården? Om ni är det blir jag ännu mer orolig.

Ordförande, jag yrkar bifall till vårt förslag till budget och jag yrkar också bifall till motion 2019:45 av mig och Robert Johansson om elsparkscyklarnas påverkan på trafikmönster och klimatet!

Anförande nr 89
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Jag förväntar mig inget svar på detta inlägg eftersom det inte finns tid till det, men det kommer ju påståenden om majoritetens budgetförslag som jag tycker förtjänar att besvaras.

Ja, det är så, Jens Sjöström, vilket du kan läsa i både budgetförslag och delårsbokslut, att vi gör en avsättning i en resultatutjämningsreserv för att klara att täcka det förväntade biljett-intäktsbortfallet för år 2021. Det är något som Socialdemokraterna inte gör i sitt budgetförslag, vilket innebär ett underskott av biljettintäkter om minst 2,2 miljarder i Socialdemokraternas budgetförslag.

För det andra, Jens Sjöström, blir det lite som att kasta sten i glashus när du anklagar trafiknämnden för att inte ha kontroll över sina investeringar. Jag tycker alltid att vi kan skärpa den ekonomiska kontrollen av investeringar, men Socialdemokraterna har ju i sitt budgetförslag övertrasserat investeringsbudgeten för regionen med flera miljarder, så det faller lite av löjets skimmer över Jens Sjöströms kommentar på den punkten.

Anförande nr 90
C a t a r i n a W a h l g r e n (V): Vi vill gärna tacka för en upplysande debatt som vi haft i dag. Det är tydligt att majoriteten hellre höjer avgifter än skatten. Det är också tydligt att man hellre lägger pengar på hög än ser till att verksamheterna går runt.

Vi vill påminna om en post i en bilaga. Det är en liten del i en budget på över 3 miljarder men livsavgörande för dem som drabbas, människor som är beroende av hjälpmedel för att klara sin vardag. Vi anser att förslaget är oetiskt, och vi kommer att yrka återremiss på det senare i dag.

Därmed vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

O r d f ö r a n d e n : Innan vi går in på nästa block som är hälso- och sjukvård vill vi från presidiets sida göra ett konstaterande. Det har kommit in ett yrkande från Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. De flesta av er har inte sett det, men det har stundtals redogjorts för i debatten. Man önskar återremittera delar av budgeten.

Juridikavdelningen vid Region Stockholm har uppfattningen, vilket vi i presidiet delar, att detta ska anses som en del av budgeten, och budgeten kan enbart återremitteras som helhet eller inte alls. Delar av den kan alltså inte återremitteras. Men om man tittar på budgeten ser man att det finns att-satser som faktiskt går att bryta loss om man vill, som anses vara egna ärenden i sig själva. Motioner är ett exempel på det som hanteras i den här budgeten men som också är egna ärenden, och dessa kan man bryta loss.

När vi däremot kommer in på finansiering och avgifter är de en del av budgeten och går inte att bryta loss. Det är juridikens uppfattning, och presidiet delar den uppfattningen. Vi vill klargöra detta inför debatten om hälso- och sjukvård. Vi kommer inte att hantera yrkanden förrän vid dagens slut när alla debatter är avslutade. Jag vet att det pågår en dialog mellan juridik och Vänsterpartiet och Socialdemokraterna, som lämnat in yrkandet. För att klargöra vad som just nu är presidiets uppfattning vill jag konstatera detta inför fullmäktige.

Hälso- och sjukvård

Anförande nr 91
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Vi har en fantastisk sjukvård i vår region. Jag är enormt stolt över vad sjuksköterskor, läkare, undersköterskor, fysioterapeuter, biomedicinska analytiker och många fler skapar varje dag. Pandemin har sitt järnhårda grepp om vår värld, vårt land och vår region. Hundratals vårdas åter på sjukhus, och många människor har mist sitt liv. Våra tankar går förstås till alla dem som mist någon de älskar. Det är en sorg först och

främst för dem som förlorat någon men också för alla oss andra när så många människor ryckts bort. Det har varit tufft, och många har slitit hårt i vården. Jag vet att många, jag själv och alla andra i regionfullmäktige liksom många andra invånare i vår region, är både stolta och imponerade av vad vården har åstadkommit. Vi känner tacksamhet.

Vi har arbetat länge på olika nivåer i vår region och i vårt sjukvårdssystem för att utveckla vården. Många bitar faller på plats i framtidens hälso- och sjukvård, som vi arbetat med under många år. Nya, moderna lokaler har tagits i bruk på flera håll. Flera geriatriska verksamheter har öppnat, nu senast i Sollentuna, där det fina sjukhuset står klart. Kunskapsstyrningen och utvecklingen med digitaliseringen har tagit verklig fart på ett sätt som ingen riktigt kunde föreställa sig i början av året. Ännu fler reformer ligger förstås framför oss. Den allra viktigaste handlar om att stärka husläkarmottagningarna. Alla invånare i vår region ska kunna välja sin egen fasta husläkare, en trygg vårdkontakt som dessutom har ett team av andra kompetenser omkring sig som patienten får möta vid behov — distriktssköterskor och undersköterskor, för att bara nämna några. Vi ska också kunna välja vårdgivare som erbjuder oss en bra tillgänglighet med digitala verktyg, såsom videobesök och chattar. Det är en fantastisk möjlighet som passar för många, men inte för alla. Det viktigaste är att patienten får en vårdkontakt som fungerar väl för just henne eller honom.

Ordförande, fullmäktige! När vi skapar framtidens hälso- och sjukvård måste vi ta ansvar för att tillgängligheten är god och kvaliteten hög, att vården är jämlik. Vi måste också ta ansvar för ekonomin, för att vår budget ska gå ihop. Att lista ofinansierade kostnadsökningar och måla upp stora satsningar utan att berätta hur de ska betalas är inte seriöst. Jag hoppas att vi i dag kommer att få höra alla partier redogöra för hur de ska finansiera sina satsningar. Koalitionens budget är inte sockrad med ofinansierade reformer. Den är stram, den är återhållsam, den kanske till och med är lite besk, men den är seriös. Vi måste säkerställa en kostnadsutveckling som skattebetalarna klarar att bära. Det betyder att vi måste prioritera. Därför höjer vi patientavgifter och pressar ned kostnaderna inom några vårdområden, och vi minskar administrationen. Det är att ta ansvar. Det är vår uppgift att ta det ansvaret för invånarna i vår region, att säkerställa att alla som behöver sjukvård kan få det. Det kräver reformer, och där är nog husläkarreformen den mest centrala.

Jag vill också nämna den psykiska ohälsan. Det är kanske vår tids stora utmaning, lite i skuggan av den pågående pandemin. Vi behöver rusta vår psykiatri. Därför är jag stolt och glad över det lyft som vi planerar för när det gäller den nära psykiatrin, den som kallas första linjen. Den stärks nu för att invånarna ska ha god tillgång till den. Vi gör också en särskild kraftsamling vid S:t Görans sjukhus för unga människor med behov av psykiatrisk vård. Och vi skapar fler vårdplatser inom psykiatrin.

Ordförande, fullmäktige! Det är en svår och allvarstyngd tid, men allt är inte nattsvart. Det finns en framtid, och det är vår uppgift att bidra till att forma den och tillvarata alla de möjligheter som finns i den höga kompetensen hos personalen, i den snabba kunskapsutvecklingen och i forskningens landvinningar, i den digitala teknikens utveckling och med alla innovationer.

Jag vill yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget när det gäller hälso- och sjukvård.

Anförande nr 92
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag har vid flera tillfällen från Landstingssalens talarstol klargjort att det inte finns en större ofrihet än när ens nära och kära inte har hälsan. Under året har många diskussioner uppkommit gällande smittspridningen inom äldreomsorgen och särskilt vården av sköra äldre på särskilda boenden, och det med rätta. Det handlar om allt från skyddsutrustning och arbetsvillkor till läkarinsatser och gällande principer. Vi har fått rapporter om hur läkarinsatserna på särskilda boenden uteblivit och lämnat patienter, sjuksköterskor och undersköterskor i sticket. Det sker inte på grund av några enskilda läkare utan på grund av direktiv från systemfattare i regionen där marknadsstyrning står i främsta rummet, där läkarinsatser vid diverse vårdbolag inte är sammankopplade med vare sig sjukhus, geriatrik eller primärvård. De är enskilda öar utan koppling och därmed utan fysiska bedömningar, det mitt under en pandemi när vi vet att sköra äldre är särskilt utsatta.

Men vi har i vår region en kunskapsstyrning att ta efter, nämligen Norrtäljemodellen. Norrtälje kommun har klarat av covid-19-pandemin lite bättre än de flesta kommuner i Stockholms län just tack vare Norrtäljemodellen som har ett tätt samarbete mellan sjukvård och omsorg. Just det som man i hela landet länge försökt åstadkomma har man lyckats med i Norrtälje under pandemin. Trots en mycket snäv budget lyckas man begränsa smittan i jämförelse med många andra delar av länet.

Jag vill läsa upp ett uttalande från en överläkare som en journalist hade intervjuat och som DN rapporterade om häromdagen: Läkarföretag i andra delar av länet meddelade att de jobbade nästan bara med telefonronder, men det var ont om vårdplatser och vi bestämde att vi måste finnas på äldreboendena och vara där mer, inte minst för att sköterskorna skulle känna vårt stöd. Det säger Katrin Rimsby, överläkare i geriatrik.

Den här modellen, som borde spridas till fler delar av länet, ämnar de blågröna genomföra en smärtsam centralisering av. De tänker ta Norrtäljemodellen ifrån norrtäljeborna. Det är rätt makabert att göra något sådant under just år 2020. När man inte trodde att det här året kunde bli mer smärtsamt vill det blågröna styret genomföra en rätt så fundamental förändring av det som bevisligen varit det mest lyckade exemplet på strukturerat arbete med vård i tid och vård efter behov för våra sköra äldre.

Samtidigt ser vi inte ett lika resolut agerande som det blågröna klargörandet när det kommer till de så kallade läkarinsatserna som bedrivs inom vårdvalen. De har tillkommit efter en omfattande marknadslogik där man inte riktigt arbetar utifrån en sammanhållen vård eller lika mycket efter individens vårdbehov.

Vi socialdemokrater står upp för norrtäljebornas Norrtäljemodell, och vi menar att man måste värna de äldres hälsa och frihet. Därför bör vården av svårt sjuka äldre vara sammanhållen, pålitlig och behovsanpassad, och därför säger vi nej till att sätta äldre i det ena marknadsexperimentet efter det andra.

Jag tror på vårdcentralen som navet — fler vårdcentraler med områdesansvar för samarbete med kommuner och ansvar för det hälsokrävande arbetet för invånarna. Det är därför vi socialdemokrater satsar 500 miljoner på primärvården. Vi ser att det finns en ökad risk för fall av oupptäckt cancer, och då är vårdcentralens arbete avgörande för att hitta de individer som kanske går och bär på en oupptäckt cancer. Den primärvård som har ett tätt samarbete med övrig specialistvård och sjukhus behöver sina resurser och behöver rätt organisatoriska förutsättningar, det vill säga en primärvård med tid för individen, där inga anhöriga ska känna att de behöver vara vårdadministratörer och där vårdpersonalen har tid för just dina nära och kära och inte är ålagda att jaga ekonomiska incitament och utföra administrationsarbete. För att nära vård verkligen ska vara nära menar vi socialdemokrater att nedläggningen av husläkarjourer är olycklig, och därför säger vi nej till den nedläggningen. Primärvården är avgörande för en god beredskap vid kris, avgörande för att förbättra folkhälsan. Därför gör vi den satsning som vi gör i vårt budgetförslag.

För ett år sedan demonstrerade tusentals personer mot besparingen på vårdpersonal vid sjukhusen. Det var i ett redan svårt läge. Jag besökte tillsammans med partikamrater barnintensiven på Karolinska i februari. Då, innan pandemin var ett faktum i vår region, redogjorde personalen för det tuffa läge som de tvingades jobba under och hur det påverkade svårt sjuka barn och deras familjer. Det var utgångsläget för länets sjukhus, det var där sjukvården befann sig före pandemin. Tänk om vi före pandemin hade haft en bättre grundbemanning på IVA och på barnintensiven! Vi hade en vårdskuld och en arbetsmiljöskuld redan före pandemin, men vårdpersonalen ställde upp under pandemin när den styrande politiken inte gjorde det.

Vi socialdemokrater väljer att satsa på personalen på sjukhusen, för vi vet att utan vårdpersonal kan vi inte ha en tillräckligt god bemanning för att patientsäkerheten ska tryggas och för att fler som drabbas av covid-19 eller cancer ska överleva. Patientsäkerheten är A och O, och för att den ska tryggas krävs utökad bemanning på våra akutsjukhus.

Vi satsar också på förlossningsvården för att även där utöka bemanningen och förbättra arbetsmiljön. Alla födande kvinnor ska känna trygghet. Då är det avgörande att det finns tillräckligt många barnmorskor.

Jag inledde anförandet med att säga att det inte finns en större ofrihet än när ens nära och kära inte har hälsan. I vår region har det under flera år lagts ned vård. Vård har flyttats från länets kommuner till Stockholms innerstad. Det har skett på grund av marknadslösningar eller marknadsstyrning där man tittat på lönsamheten enligt etableringsfriheten. Men när vård läggs ned minskar friheten för individen. Politiken i Region Stockholm måste ha mod att åtgärda det för att värna våra invånares vård och hälsa, värna deras trygghet. Det modet har vi socialdemokrater. Vi säger nej, återigen, till att låta de allra svagaste betala priset för bristande styrning av sjukvården.

Under pandemin har vårdköerna vuxit, och när vi har en så omfattande marknadsstyrning, när vi har så omfattande privatiseringsexperiment, är det alarmerande att det blågröna styret inte ämnar reglera avtalen så att ingen offentligt finansierad hälso- och sjukvård ska tillåta några gräddfiler. Vi kan inte ha parallella system om vi menar allvar med att vi står upp för behovsprincipen, om vi menar allvar med att vi tänker beta av vårdskulden. Jag är oroad. När vi är klara med pandemin och ska ta oss an alla vårdköer som uppstått är jag oroad över vilka parallella system som har skapats och vilka som kommer att hamna längst bak i kön för att få sin absolut viktigaste behandling i tid.

Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 93
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Samtidigt som vi genomför dagens budgetdebatt fortsätter medarbetare i hälso- och sjukvården i Stockholms län att ta hand om sjuka patienter 24 timmar om dygnet, sju dagar i veckan, året om. Under våren genomfördes en historisk omställning inom sjukvården med en tre- till fyrdubbling av antalet IVA-platser och genom att säkerställa att det alltid fanns ledig kapacitet om det skulle komma fler patienter. Ett stort tack till alla medarbetare för det arbetet!

Från Moderaternas och koalitionens sida är vi verksamma i politiken för att försöka bidra till att hälso- och sjukvården ska vara trygg, modern och organiseras utifrån patienternas behov. Vi vill att hälso- och sjukvården ska präglas av en hög grad av valfrihet för varje enskild patient. Tillgängligheten till vården ska vara god, och därmed ska vi arbeta hårt för att väntetiderna ska vara så korta som någonsin är möjligt.

De grundläggande resurserna för detta finns i hälso- och sjukvårdsnämndens anslag för nästa år, som är 65,4 miljarder kronor. Det innebär en höjning med 2,9 procent jämfört med i år.

Fru ordförande! När vi nu står inför att fatta beslut om nästa års budget är det viktigt att titta tillbaka på andra tidigare budgetar för att se hur vi gjort för att komma dit där vi är i dag. För det första har vi lagt grunden för en stabil ekonomi. Regionens ekonomi har visat överskott varje år sedan 2007. Det ger oss en bra grund att stå på och innebär stor valfrihet och stort inflytande för patienternas del. Sedan lagen om valfrihet trädde i kraft har valfriheten för patienterna i Stockholms län ökat tydligt. Bland de verksamheter som var först ut var husläkarverksamheten, och här har lagen om valfrihet inneburit att antalet vårdcentraler kunnat öka tydligt. Bara det första året tillkom 20 nya vårdcentraler, och fram till i dag är vi uppe i kanske 40 nya vårdcentraler, vilket ger patienterna större tillgång till nära vård.

Det vi också gjort tidigare är att vi kortat väntetiderna i vården. År 2011 blev vårdgarantin lag, och då låg Region Stockholm lite sämre till på många områden än rikssnittet. Men därefter har arbetet gjort att vi nu ligger betydligt bättre till än rikssnittet. Ja, vi är bland de bästa regionerna i hela landet vad gäller kortare väntetider. Tidigare fanns det årslånga köer till handkirurgi, höft- och knäkirurgi, logopedi. I dag är väntetiderna betydligt kortare, och som sagt bland de bästa i landet. Det spelar roll hur inriktningen är.

Väldigt viktigt: Resultaten i vården har förbättrats. Låt mig ge ett par exempel. För en människa som bor i Stockholms län har risken att dö i cancer minskat sedan 2006, och minskningen är betydligt större än i riket som helhet. Väntetiderna är bland de kortaste och resultaten i toppklass. Det gäller särskilt om man även tittar på hjärtsjukvården, där Stockholms län toppade Swedehearts index och är bland de absolut bästa i landet och därmed också i Europa i stort.

Det här är några viktiga förändringar som gjort att vi tagit oss dit där vi är i dag. Nu ska vi fortsätta. Något av det viktigaste i nästa års budget, som Anna Starbrink lyfte fram, är en förstärkning och ökning av primärvården och husläkarsystemet. Den resan har vi redan inlett, och hela Sverige är på väg mot en god och nära vård. Här säkrar vi resurser för detta. Vi vill också att fler, framför allt äldre, ska kunna ha en fast namngiven läkarkontakt på sin vårdcentral.

Ett annat område jag vill lyfta fram är det arbete som sker i Region Stockholm och som innebär att vi stöttar en omfattande forskningsverksamhet, främst inom det medicinska området. Huvudsyftet är att den ska utveckla vården och komma patienterna till godo.

Fru ordförande! Ett grundläggande villkor för budgetarbete mellan partier är att vi har samma ekonomiska spelregler. Om man inte höjer skatteuttaget har man inte heller mer pengar totalt sett att fördela än alla andra partier som har samma skattesats. Det går inte att som en trollkarl trolla fram nya pengar ur hatten. Här får vi ett exempel från Socialdemokraterna, som talar varmt om ökade satsningar och så vidare. Men att omedelbart avskaffa vårdvalen och räkna in pengarna från dag ett går inte. Det finns uppsägningstider och, det viktigaste av allt, patienterna ska fortfarande ha vård. Att betala för det kostar, och därmed kan man inte trolla fram dessa resurser. Om man inte följer de ekonomiska spelreglerna blir det helt enkelt underfinansierat. Det blir underskott, precis som det var senast Socialdemokraterna hade ansvar, 2006, och för att undvika det vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget för 2021.

Anförande nr 94
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande! Sjukvård är svårt. Det är ett samspel mellan många olika saker och händelser, men i grunden bygger sjukvården på ett mellanmänskligt möte, på ett relationsskapande och på ett förtroende mellan vårdpersonal och patient. Jag är jättestolt över mycket i svensk hälso- och sjukvård, framför allt solidaritetstanken, hälso- och sjukvårdslagen, att vården ska kompensera för de ojämlikheter som finns i samhället. Men jag är också stolt över vårdens kvalitet. I internationella undersökningar håller svensk sjukvård hög standard.

Men jag är inte lika stolt över kvaliteten på styrningen av vården i vår region. Det budgetförslag som vi lägger fram är ett steg i riktning mot att förändra hur vi ser på och styr sjukvården. Vi har valt att prioritera utifrån tre områden — vårdplatser, vårdcentraler och vårdpersonal. Det är anmärkningsvärt att Stockholm, denna stora region, fortfarande placerar sig bland de sämsta regionerna i Sverige gällande tillgången till vårdplatser och intensivvårdsplatser. Det är också oerhört anmärkningsvärt att det i det liggande blågröna budgetförslaget i princip inte ges några förutsättningar alls för sjukhusen att öppna fler slutenvårdsplatser.

Personalen får i retoriken applåder och lovord men i praktiken besparingsprogram och en uppräkning av pengar som inte ens räcker till löner.

Vi anser att man kan göra annorlunda. Vi tycker inte att man ska ha ett effektiviseringskrav på 2 ½ procent på sjukhusen. Vi tycker att man ska använda regionens överskott till att avskriva de stora underskott som sjukhusen har så att de kan komma på fötter. Vi tycker att man ska skjuta till mer resurser så att sjukhusen får bättre förutsättningar att bli bra arbetsgivare på riktigt. Och vi tycker att Södersjukhuset ska få förutsättningar och resurser att skapa en geriatrisk klinik med egna slutenvårdsplatser.

Vi tror inte att vi får våra vårdcentraler på fötter genom utökade uppdrag och en marginell resursökning, och dessutom ett mycket högt vinstkrav på SLSO, eller att vi ska piska våra vårdgivare med bonus och viten för att få dem att lösa bristen på allmänläkare eller dåliga öppettider på vårdcentralerna. Vi vågar prioritera. Vi tycker inte att Kry ska ha 50 procent mer i

ersättning när de etablerar sig på Östermalm där folkhälsan är bäst. Vi vill se vårdcentraler med tydligt områdes- och listningsansvar. Vi vill att allmänläkare ska ha avsatt tid för kompetensutveckling på riktigt. Vi vill bort från produktionshetsande ersättningar för att i stället jobba med listningsersättning. Och vi vill höja anslagen för husläkarmottagningarna med 5 procent.

Vi tycker att det är förödande och helt emot tanken om en stärkt nära vård att lägga ned husläkarjourerna. Med vår budget får de i stället bättre förutsättningar, och de får finnas kvar.

När de blågröna väljer att mestadels nöja sig med applåder till vårdpersonal försöker vi att leverera med de medel som finns. Vi skickar in en personalmiljard som gör att det finns mer utrymme för att fler verksamheter ska kunna erbjuda kortare arbetstid och bibehållen lön. Vi befriar sjukhusen från sparkrav och tycker att det är mycket effektivare att de får ägna sig åt sjukvård och inte åt åtstramningar.

När covid-19 har kastat om sjukvården och mycket vård har skjutits på framtiden är det direkt oansvarigt att fortsätta med samma sjukhusavtal och samma resurser som om ingenting hade hänt. Här behöver vi ta ett större grepp.

Vårdvalssystemen, som bland andra Tobias Nässén pratade om, har många problem. Ett handlar om att vårdpersonalens arbetsmiljö indränks i att tänka på ekonomi, affärer och ersättningar. Detta gör något med alla som jobbar inom vården och sporrar etiska konflikter och samvetsstress. Det är ingen slump att sjukskrivningarna av allmänläkare i Stockholm har ökat ordentligt sedan 2009, då lagen om valfrihet kom.

Det vore bra att pröva privatiseringsexperiment som vårdvalssystem på samma sätt som man prövar läkemedels introduktion i vården. Om vårdvalssystemet hade varit ett läkemedel hade man dragit in det för länge sedan. Det är dyrt, det botar inte sjukdomen och det ger avsevärda biverkningar.

Det år som har gått har kantats av vårdpersonal och patienter som har tagit ton och vågat säga ifrån mot den förda sjukvårdspolitiken i Region Stockholm. Vi har lyssnat på dem och tagit fasta på många av de kloka krav som dessa vårdhjältar framför. Med vår budget tar vi bättre hand om vårdens personal, så att de bättre kan ta hand om dig när du blir sjuk.

Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 95
Gabriel Kroon (SD): Vem bryr sig egentligen om komplicerade ord som ”sjukvårdssystem”, ”vårdval” och ”privata sjukvårdsförsäkringar”? Jag vet att det är ett begränsat fåtal, inte minst med tanke på att många av stockholmarna inte ens vet vem som styr sjukvården och vem som ansvarar för att de ska få vård i tid – är det regeringen, kommunen eller är det den där udda församlingen som heter regionen?

Varför säger jag detta? Jo, det är för att den bistra verklighet som vi alla måste förstå är att de flesta av våra medborgare i praktiken inte bryr sig särskilt mycket om sjukvården. Men alla bryr sig om sina näras och käras hälsa och välmående i såväl kropp som sinne.

När man är sjuk i Sverige väntar man sig att få hjälp, och den hjälpen ska vara enkel, tydlig och framför allt snabb. Det handlar ju faktiskt om liv och död. En god hälsa gör att du själv, din gamla mamma eller din cancersjuka farbror kan leva ett par år längre, antingen genom att må bättre och ha en bättre livskvalitet under de sista åren av sitt liv – genom att vara klar i huvudet och rörlig i kroppen – eller att få leva flera år efter att ha fått besked om en dödlig sjukdom.

En god hälsa för stockholmarna skapas också genom att vi är en bra arbetsplats för vårdpersonalen på våra sjukhus och i primärvården. Personalen ska vara beredd att jobba hårt, men i utbyte ska arbetsgivaren betala en bra lön, ge möjlighet till vila och återhämtning och fortbildning och inte

minst utveckla sjukvården efter vårdpersonalens kunskap och behov. Alla vinner på en bra arbetsmiljö, helt enkelt.

Sjukvården är verktyget för att nå målet, och vårt mål är att svenskarna och stockholmarna ska leva längst och ha världens bästa hälsa. Tyvärr har de senaste årens utveckling inom Stockholms sjukvård försvårat detta. Alliansen, som har bestämt över sjukvården sedan 2006, har genomfört sina så kallade stora reformförslag för hur sjukvården ska bli bättre: Nya Karolinska, sjukvårdsomorganisationen och utflyttningen av vård genom vårdval. Jag vill påstå att ingen av dessa reformer har löst problemet utan snarare skapat nya.

Idén om valfrihet, som alla vårdgivare ställer sig bakom, har skapat en vårddjungel, där det i dag finns en uppsjö av vårdgivare som alla sköter sin lilla del av patienten, men ingen tar ansvar för helheten. Det som händer då är att de sjukaste, sköraste och äldsta hamnar mellan stolarna. De saknar någon som tar helhetsansvaret för dem, trots att det är just dem som vårt sjukvårdssystem ska vara uppbyggt för att hjälpa. Det är de som behöver det mest.

Med andra ord har vi en sjukvård som inte är uppbyggd med patienten i åtanke. Men om Alliansen har bränt ut sina lösningar och inte lyckats kan vi inte heller se att Socialdemokraterna har någon lösning, utan det enda som hörs från vänsterhåll är den uttjatade kritiken mot privata vårdföretag. Det är företag som gör stor nytta i våra verksamheter men samtidigt utgör en liten andel av den totala sjukvården. Detsamma gäller den naiva övertron på att försäkringspatienter skulle vara lösningen på alla de vårdproblem som finns i Stockholm i dag.

Vad är då resultatet av dessa båda jättars vårdpolitik? Det första blocket har levererat en sjukvård som underpresterar trots att vårdpersonalen dagligen sliter ut sig. Det andra blocket saknar verklighetsinsikt, och deras lösningar kan jämföras med socialistisk plakatpolitik. Det vi behöver är ett nytt alternativ, en oprövad ide, ett mittenalternativ, där privata aktörer samspelar med offentliga aktörer under gemensamma regler och gemensamma krav och där fokus ligger på de äldsta och de sköraste.

För ett längre liv ska man få vård när man behöver den som mest, på ålderns höst. Därför vill vi att alla vårdcentraler ska ta ett helhetsansvar för dig som patient, oavsett hur sjuk du är. Har du flera sjukdomar ska du inte behöva bollas runt mellan specialistvårdgivare utan ha en fast och säker punkt ed en koordinator som vägleder dig inom våra förslag på akademiska specialistcentrum.

I vårt förslag påbörjar vi en massiv strukturreform tillsammans med vårdpersonalen. Det ska vara slut på tjänstemanna- och konsultväldet. I ett första steg tillför vi mer pengar eftersom vi vet att fler besparingskrav inte löser problemen. Vi kan inte spara oss ur krisen genom att tvinga personal att springa snabbare Det går inte.

I ett andra steg inkluderar vi nytänkande genom forskning, utveckling och innovation, för utan forskning kan vi inte vare sig upptäcka cancer eller bota den. Utan forskning spelar det ingen roll hur snabb vård man får, för vården i andra länder kommer att ha en bättre kvalitet.

Ledamöter och åhörare! Jag vill ta tillfället i akt att mynta ett nytt ord: ”vårdnationalist”. Jag är en vårdnationalist, för jag vill att svenskarna ska leva längst och må bäst i världen, och för detta krävs världens bästa sjukvård. Jag vet att personalen är redo, men frågan är om ni är det.

Med detta sagt vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas ändringsförslag och budget.

Anförande nr 96
Christine Lorne (C): Ordförande, ledamöter och alla ni andra på andra sidan skärmen! Innan jag berättar om den starka budget vi föreslår för 2021 måste jag först beröra lite var vi står just nu. Jag står här i mitt kök i sann folkhälsoanda, och allt är lite upp och ned. Det är sorgligt att inte vara på plats, men det är också viktigt att alla vi som kan jobba hemifrån gör det, och därför är det många med mig som jobbar hemifrån i dag.

Under året har svensk sjukvård gjort oändliga stordåd. Det görs i och för sig hela tiden i vården – dygnet runt, varje timme – men att utöka antalet platser dag för dag för covidpatienter och trots oro inte tveka att ta på sig nya andningsskydd, att inte tveka att gå in och jobba med en ny smittsam sjukdom och att orka dag efter dag, det är hedervärt. Jag hade under våren och sommaren möjligheten att gå in på IVA och hjälpa till. Det var både bland det finaste och det värsta jag varit med om. Det är fint att kunna hjälpa till hands on. Vi är många politiker som hade velat göra det, och det är också fint att se hur alla hjälps åt och hur det funkar när det måste. Men att vårdas på IVA och att jobba på IVA är en påfrestning mer än något annat.

Alla ni som fortsätter att kämpa trots att bristen på energi är total: Tack!

Nu när pandemin åter har kopplat sitt grepp är det svårt att ens prata om detta utan att bli oändligt sorgsen. Men det är just därför också viktigt att vi påminner oss om att för de allra flesta av oss begränsar pandemin oss och vårt liv under en liten del av livet. Vi kommer att komma ut på andra sidan och, för att uttrycka det som Sven-Ingvars senaste album: Ingenting är som förut, allt är som vanligt. Och när allt är som vanligt bär vi ändå detta alltid med oss.

Under det år som har gått har jag fått ett nytt favoritord: resiliens. Vi ska ha ett resilient samhälle. Det betyder ungefär ett motståndskraftigt och hållbart samhälle. Hur resilient ett samhälle är beror till stor del på hur folkhälsan är hos invånarna. Det handlar om att vi är många som rör på oss, som inte röker och som äter tillräckligt nyttigt och så vidare. Ni fattar. De sakerna påverkar alltså inte bara oss själva, utan de påverkar hela vårt samhälle, hur väl vi står emot kriser och hur väl vi återhämtar oss efteråt.

Folkhälsofrågorna hade redan förra året ett stort fokus i budgeten, men nu har de fått ännu fler satsningar. Precis som en skogsägare vet att en nyplantering som görs i dag blir färdig skog långt senare vågar vi i den blågröna majoriteten göra folkhälsosatsningar som kommer att betala sig fullt ut först om flera år. Vi gör det både genom satsningar som hälsoobligationer och fysisk aktivitet på recept men också genom att bygga upp en samverkan, både inom regionen och med alla kommuner. Detta görs utifrån de regionala prioriteringarna i Rufs 2050, som vi arbetar framåt i. Det handlar om att förbättra folkhälsan och minska hälsoklyftorna.

Vår ingång är att kunskap ger makt, i det här fallet makt över den egna hälsan. Därför satsar vi stort på kunskapshöjande insatser. Vi fortsätter till exempel att sprida det utökade hembesöksprogrammet, där familjer som fått barn och som bor i utsatta områden får ett större stöd under barnets första ett och ett halvt år eftersom det funkar fantastiskt. Den här insatsen ger alltifrån bättre tandhälsa hos barnen till att de följer vaccinationsprogrammet, att de mer sällan behöver uppsöka akutsjukvård och att de får en mer komplett skolgång. Vad som kan tyckas vara en liten insats ger ringar på vattnet och får stor effekt många år framöver. Det är just så vi kommer att arbeta mer framöver, i enlighet med budgeten 2021, som vi kommer att anta i dag och som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 97
Regionrådet B o h l i n (KD): Ordförande, ledamöter! Stockholm har på många sätt en helt enastående sjukvård med engagerade medarbetare, hög tillgänglighet och valfrihet för patienten. Men att något är bra betyder inte att det inte kan bli ännu bättre. De sista framstegen är inte uppnådda. Jag tror verkligen att fler sjukdomar kan botas och förebyggas. Jag tror att fler liv kan förbättras, förlängas och räddas, och jag är övertygad om att nyckeln till detta är kunskapsstyrning, forskning och innovation. Det är viktigt att forskning och utveckling sker genom samverkan i hela vårdkedjan.

Sjukvården har ställts inför stora utmaningar och prövningar under det här året. På mycket kort tid har vården ställt om och ställt upp på ett helt fantastiskt sätt. Vi måste dra lärdomar både av det som fungerat bra och av det som fungerat mindre bra under pandemin. Under våren har vårdavtal reviderats för att ge vårdgivare möjlighet att erbjuda vård på distans och på så sätt minska smittspridningen. Detta har varit väldigt viktigt.

Rekordmånga invånare har använt regionens digitala vårdutbud. Vi ska fortsätta arbeta med de digitala tjänsterna, och de ska utformas bättre och skapa mer tillgänglighet.

Under de kommande åren krävs tydliga prioriteringar i Region Stockholm. Hälso- och sjukvården tillförs mer resurser, plus 2,9 procent.

Jag tror att framtiden leder bort från den sjukhustunga vården till mer av öppenvård och egenvård. Primärvården ska fortsätta stärkas, och den ska vara navet i vården. Ersättningen till husläkarmottagningarna höjs med 3 procent, och fler invånare ska nu erbjudas en personlig namngiven husläkare.

Jag är glad över att vår budget innehåller flera förslag för att förbättra vården för regionens äldsta invånare. De äldre blir allt fler. Det ställer krav på oss att planera för den demografiska utveckling vi står inför. Äldre ska kunna känna trygghet med att vården i dess olika delar – att husläkare, basal och avancerad hemsjukvård, kommunernas omsorg och geriatriken fungerar väl i ett sammanhållet nätverk. Man ska inte behöva fundera på vem som är huvudman, utan som patient ska man vara fullständigt trygg.

Fler äldre ska få fysisk aktivitet på recept. Behovet av äldrepsykiatri ska tillgodoses. Mottagandet i primärvården ska stärkas genom att alla husläkarmottagningar för patienter som har fyllt 75 år. De som flyttar in och bor på säbo, särskilt boende, tillhör i dag de äldsta, sjukaste och sköraste i samhället. En lärdom från pandemin är att organisationen för läkarinsatser vid särskilda boenden behöver ses över. Målsättningen är bättre och mer jämlik vård för patienten genom stärkt kontinuitet och förbättrat och mer kvalificerat medicinskt omhändertagande. Därför har vi ett tydligt uppdrag om detta i vår budget.

Genom tidig upptäckt av riskfaktorer som högt blodtryck, högt kolesterolvärde och rökning kan hjärt- och kärlsjukdom förebyggas kostnadseffektivt.

I Region Stockholm finns i dag en mångfald av vårdgivare inom primärvård, specialiserad vård och tandvård. Detta bidrar till en ökade valfrihet för patienten och kortare köer. Våra gemensamma resurser ska användas så effektivt som det bara går. Regionen behöver bli en mycket bättre beställare av sjukvård. Avtalsuppföljningarna ska stärkas, och vid sidan av detta ska vårdvalen ses över för att skapa bredare vårdområden och en mer sammanhållen vårdkedja för patienten.

Ett uppdrag som vi har lagt i budgeten är att hälso- och sjukvårdsnämnden ska utreda hur vårdvalsaktörerna ska kunna vara en del av jourlinjerna vid akutsjukhusen. Detta kommer att ge en ännu bättre kontinuitet för patienterna och en starkare vårdkedja.

Till sist vill jag säga något om återremissen om förslaget om hjälpmedel. Jag tycker faktiskt att det är förvånande att man begär återremiss då förslaget har varit känt i månader. Ni har haft många tillfällen att begära återremiss, men inte ett ord! En hel region, som dessutom står mitt i en pandemi, måste kunna planera för verksamheten framåt. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 98
Susanne Nordling (MP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare över nätet! Den blågröna budgeten för 2021 präglas av pandemin, en pandemi som innebär ett fruktansvärt lidande, förluster och försämrade hälsotillstånd för lång tid framöver. Den utgör en stor utmaning för vården i vårt län, nu med en andra våg och många vars vård skjutits upp.

Den psykiska och fysiska hälsan hänger ihop. Därför lyfter vi i budgeten fram husläkarmottagningarnas helhetsansvar för patienten. Vi stärker upp vården i socioekonomiskt utsatta områden genom fortsatt stöd för god geografisk spridning av mottagningar i länet och med utökat hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande stöd i prioriterade områden.

Större jämlikhet gäller även inom tandvården, där de med sämst tandhälsa ska prioriteras. För oss i Miljöpartiet har det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet alltid varit en hjärtefråga, och i dag är det en av de viktigaste åtgärderna för en jämlik vård och hälsa. För vården är det viktigt att den håller god kvalitet för alla och att tillgången till vård är jämlik utifrån behov.

Pandemin sätter allas psykiska hälsa på prov. En suicidstrategi antas i denna budget. Den ska mynna ut i handlingsplaner mot suicid i alla nämnder, bolag och styrelser i Region Stockholm. Alla kan göra något för att motverka suicid.

På vårdcentralerna bygger vi ut första-linjen-mottagningar för att bättre möta upp mot den lindriga och måttliga psykiska ohälsan, som förväntas öka i pandemins spår. Vi i den blågröna majoriteten fortsätter att stärka vårdcentralernas förutsättningar att vara nav i den nära vården med geografisk närhet, högre viktning på vårdtyngd, socioekonomi och ålder, utökad samverkan och konsultationsmöjligheter mellan primärvård och specialistvård för att kunna slutbehandla fler patienter på vårdcentraler.

Kostnaderna inom vårdvalen i den öppna specialistvården behöver minska. Målsättningen är att minska kostnaderna med 5 procent inom 3 år i specialistvårdvalen, utreda remisstvång och därmed ytterligare frigöra resurser till primärvården.

Pandemin har gjort att vårdens digitalisering har ökat enormt, med digitala vårdmöten – en fråga som Miljöpartiet länge drivit. Många hittar till e-tjänster på 1177 Vårdguiden, som ska få en tydligare roll i guidning av vården, och hänvisningsstöd ska utvecklas och utvärderas. Målet är rätt patient på rätt vårdnivå från första besöket.

Många vårdkontakter kan ske via videomöten, chatt och telefon. Det frigör tid för patienter som behöver träffa vårdpersonal på plats. Digitaliseringen kortar köer och är med och ger trygghet och förbättrad tillgänglighet till vård för kroniker, vårdtunga patienter och sällanpatienter. Pandemin har stärkt samverkan mellan region och kommun. Den goda utvecklingen måste vi ta till vara, särskilt för årsrika patienter.

Läkarinsatser på särskilda boenden för äldre, säbo, ska hålla god kvalitet, och organisationen ska utvärderas för att skapa en bättre och mer jämlik vård för varje enskild patient. För Miljöpartiet står det klart att Norrtäljemodellen ska värnas. Samordningen av vård och omsorg i KSON har förbättrat omhändertagandet av sköra äldre och åstadkommit ett helhetstänkande med kvalitetsvinster för invånarna i kommunen. Det är så vi kommer framåt med en god och jämlik hälsa för befolkningen.

Låt oss nu hålla i, hålla ut och hålla avstånd. Låt oss ta hand om varandra! Bifall till den blågröna koalitionens budget!

Anförande nr 99
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Anna Starbrink, med anledning av att ni ändå fortsätter med besparingar på länets akutsjukhus undrar jag om ni har dragit lärdom av den här pandemin och sett behovet av att öka antalet intensivvårdsplatser. Om man ser att vi i framtiden eller i närtid behöver öka antalet intensivvårdsplatser, så att vi inte hamnar i en sådan situation att det blir ett ansträngt läge, hur kommer det sig att ni ändå fortsätter med besparingarna på akutsjukhusen?

Anförande nr 100
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Tack för din fråga, Talla! Det ligger ju ingen besparing på akutsjukhusen. Vi tillför 1,5 procent. Vi är medvetna om att det är en stram budget, men den är seriös.

I ert budgetförslag tillför ni ju pengar, men de finns ju inte i budgeten, så det är i praktiken en kraftig neddragning.

Intensivvårdsplatser behöver vi, och vården har verkligen visat förmågan att ställa om på ett fantastiskt sätt. Vi har de senaste åren också kunnat se hur antalet vårdplatser i regionen har ökat rätt kraftigt, på sjukhusen och inte minst i geriatriken.

Anförande nr 101
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Dessa 1,5 procent är de facto en besparing på akutsjukhusen när man räknar in fastighetskostnader, lönekostnader med mera. Jag ställer frågan igen: Har ni dragit lärdom av den här pandemin och behovet av fler intensivvårdsplatser och vårdplatser?

Låt oss komma ihåg att för ett år sedan larmade vårdpersonalen om att ytterligare besparingar kommer att innebära att patientsäkerheten inte kan tryggas.

Anförande nr 102
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ja, Talla, det blir spännande att höra om du kommer att redovisa hur era satsningar finansierat. Hittills har du verkligen undvikit den frågan under debatten.

Ja, vi tillför 1,5 procent, och det innebär naturligtvis att vi måste fortsätta arbeta för att få bra budget i balans på våra sjukhus också. Sjukvården och medarbetarna i vården har utökat antalet vårdplatser. Det arbetet fortgår naturligtvis.

Anförande nr 103
J o n a s L i n d b e r g (V): Anna, jag fortsätter lite på det spår som Talla var inne på. Det jag undrar över gäller förutsättningarna för våra sjukhus. De gör i princip samtliga stora underskott. Ni skjuter till 1,5 procent i mer medel, men ni drar tillbaka 2,2 procent med effektiviseringskrav. Samtidigt har man krav på fler vårdplatser, att man ska vara en bra arbetsgivare och att man ska leverera mer vård, och man ska dessutom kunna beta av den vårdskuld man har.

Du behöver kanske inte lyssna på mig, men du ska lyssna på våra revisorer i regionen. De säger att det är väldigt otydligt hur den här ekvationen ska gå ihop med de ekonomiska ramar som finns. Då undrar jag: Hur ser du på revisorernas ifrågasättande av era resurser och förutsättningar för sjukhusen?

Anförande nr 104
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Vi är medvetna om att vi har en stram ekonomi och att vi har en budget som innebär att vi i alla delar av vår region måste arbeta för att effektivisera och ställa om hälso- och sjukvården. Det gäller också sjukhusen.

Men vi tillför alltså 1,5 procent. Du påstår att det ska rymmas vårdskuld i det, men det är inte sant. Det vet också du, Jonas Lindberg. Vi har särskild resurser för det.

Vi tar till oss synpunkter från patienter, medarbetare, revisorer och många andra, till och med från oppositionen, och använder dem förstås i arbetet framåt för att säkra en god hälso- och sjukvård.

Anförande nr 105
J o n a s L i n d b e r g (V): Det jag är rädd för är att man egentligen inte har lärt sig så mycket av den här pandemin. Det damp ju ned en stor forskningsrapport för någon månad sedan som konstaterade att dödligheten på Södersjukhusets akutmottagning var kraftigt överrepresenterad när beläggningen var så hög. Studien sträckte sig fram till 2016, men efter det har man vidtagit åtgärder som egentligen inte går åt rätt håll någonstans. Man har infört en smalare akut, intensivakuten, och man har färre vårdplatser i systemet.

Jag undrar lite grann: Skulle inte den här pandemin också kunna vara ett tillfälle att se över och ändra sjukhusavtalen och på allvar ge sjukhusen förutsättningar att komma upp på fötter? Det känns som om de aldrig riktigt får det med er budget.

Anförande nr 106
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Jonas Lindberg hänvisar till en rapport som har några år på nacken. Sedan dess har det hänt otroligt mycket. Södersjukhuset har ju till exempel en helt ny akutmottagning. Vi har nya närakuter som avlastar de stora akutmottagningarna.

De senaste åren har fler vårdplatser kunnat öppnas. Vi har fler geriatriska vårdplatser än tidigare. Vi har sett över och förändrat den prehospitala vården. Det är en lång rad åtgärder som har vidtagits och som förbättrar situationen. Det tycker jag är en bra grund att arbeta vidare på.

Den politik som du står för och som det röda alternativet skulle innebära är ju stora besparingar eftersom förslagen, framför allt i Socialdemokraternas budget men även i Vänsterpartiets, inte är finansierade. Det är inte seriöst.

Anförande nr 107
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Talla Alkurdi, jag riskerar att bli lite tjatig, men jag vill ha ett svar. Jag kräver till och med det.

Eftersom ni har lagt fram en budget som innehåller stora kostnadsökningar som ni ska finansiera genom att lägga ned vårdval, fast ni ju vet att man inte kan hämta hem de pengarna redan nästa år, för patienterna i öppen specialistvård kommer ju att behöva tas om hand någon annanstans, vill jag ställa min fråga. Jag ställer den igen, och jag önskar verkligen ett ärligt svar: Var ska ni ta pengarna?

Anförande nr 108
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Jag tycker att det är synd att man från Liberalerna och det blågröna hållet inte ämnar göra något åt den extrema vårdmarknaden i vår region. Vi har sett andra regioner agera snabbt och resolut när det har uppkommit diverse skandaler, men i vår region står man fast vid att avtal med vårdmarknadsaktörer ska bibehållas som de är.

Låt mig ge dig ett förslag, Anna Starbrink: Om ni inte ämnar reglera vårdmarknaden och se till att vi sätter resurser till vården och inte till avtalstekniska delar, hur kommer det sig då att ni inte försöker ta pengar från konsulter? Inte ens i SKR försöker ni se till att de utomlänsersättningar som går till digitala vårdappar tas hem, så att man kan satsa på primärvården och sjukhusen. Även om ni inte vill reglera den digitala vårdmarknaden finns det andra delar som ni hade kunnat åtgärda om ni hade velat satsa pengar på sjukvården.

Anförande nr 109
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Jag vet inte om jag ska ge upp – jag får ju inget svar! Talla Alkurdi talar om allt möjligt och svingar vilt åt alla håll men vägrar berätta om sitt eget budgetalternativ. Det är ganska pinsamt och rätt anmärkningsvärt. Vi står i en otroligt allvarlig situation, och ni leker! Ni använder regionfullmäktige som en lekstuga. Berätta hur ni ska finansiera era satsningar, eller sluta lura i allmänheten att det kommer mer pengar till vården! Ni har ju inte de pengarna.

Anförande nr 110
Regionrådet A l k u r d i (S): Först vill jag säga att jag önskar lite mer seriös tonalitet i debatten. Det förtjänar sjukvården i Region Stockholm. Det står klart och tydligt i vår budget att vi prioriterar från vårdmarknader till sjukhusen och primärvården. Om detta inte följer ert mantra får det stå för er. Så är det. Men vi vet att det går att prioritera om, och vi ämnar göra allt vad vi kan för att se till att man gör det.

Anförande nr 111
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Jag skulle vilja instämma i mycket av det som Anna Starbrink har sagt och bara ta ett annat exempel på samma hål i budgeten. Detta är i allra högsta grad seriöst, för det kan bara vara seriöst om vi har samma spelregler och samma ekonomi.

Majoriteten anslår 2,6 miljarder kronor till regionstyrelsen, och Socialdemokraterna anslår 2,1 miljarder. Det är alltså 500 miljoner kronor i skillnad. Hur ska dessa pengar tas bort från regionstyrelsen nästa år? Om man slår ut detta procentuellt på forskning, som är en del, är det 180 miljoner kronor på forskning som ni nyss har talat er varm för. Detta är så talande! Berätta gärna för oss hur 500 miljoner kronor ska tas bort från regionstyrelsen nästa år. Ska det tas från forskning? Det är ungefär kostnaden för hela Regionledningskontoret. Vad är det som ska försvinna?

Anförande nr 112
Regionrådet A l k u r d i (S): Tobias Nässén vet mycket väl hur vi prioriterar. Men låt mig ändå upprepa: Vi prioriterar bortom marknadsstyrningen. Vi tar resurser från konsulteriet, pr-konsulter och vad det nu är för slags avtal som den blågröna, M-ledda koalitionen har tecknat.

Tobias, när det handlar om seriositet vill jag också påminna om en debatt som du och jag har haft vid ett flertal tillfällen. Var är det seriösa eller de rättvisa spelreglerna när vård läggs ned i Nynäshamn, i Haninge eller Vällingby? Var är invånarnas vård när vård läggs ned på grund av de extrema privatiseringsexperimenten.

Vi har en ansats i vår budget som tar oss bortom detta, att se till att vi får vård i hela länet, god och nära vård, för att se till att kvinnorna i Nynäshamn, Haninge och Vällingby också ska ha rätt att ha nära till en gynmottagning. Vi tar den ansatsen. Vi har det modet.

Anförande nr 113
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! På ett sätt kan man säga att inget svar är också ett svar. Vi kan alltså frukta nedskärning på forskning eller på helt vanliga delar av Regionledningskontoret, för 500 miljoner kronor ska uppenbarligen försvinna. Det som också är talande är hur Socialdemokraterna sköter sin budget. I budgeten står det ”hjälpmedelsavgifter för eldrivna rullstolar, inlägg, fotbäddar samt arm- och benträna re införs från och med 1 januari 2021”. Detta förslag, som man nu har krävt återremiss på, har man med i sin egen budget.
Jag yrkar avslag på återremissen. Låt detta vara talande för hur Socialdemokraterna sköter budgetarbetet. Man lägger ett förslag, och sedan yrkar man vid sittande möte återremiss på sitt eget förslag. Det är talande!

Anförande nr 114
Regionrådet A l k u r d i (S): Låt det vara talande, Tobias Nässén, när vi efter diverse fördjupning inser att regionen inte har gjort en enda konsekvensanalys när man förslår att ta bort hjälpmedlen. Man vet inte ens från regionens sida vad högkostnadsskyddet kommer att täcka eller inte och vad egenansvaret faktiskt innebär – är det ett totalt slopande, eller är det en subventionering till viss del? Det är just därför vi har begärt minoritetsåterremiss. Så är det.

Låt det också vara talande att ni inte gör några besparingar på konsulter. Häromdagen uppdagades att det var mångmiljonbelopp som betalades för pr-konsulter. Varför skär ni inte ned på dem?

Anförande nr 115
G a b r i e l K r o o n (SD): Jag måste återkoppla till den besparing på 450 miljoner kronor som ni gör på vårdvalen redan den 1 januari nästa år. Jag tycker att det är beklagligt att det största partiet i regionfullmäktige med nästan 30 procent av rösterna inte ens kan räkna och få ihop sin egen budget.

Vem som helst förstår att om vi har ingått ett avtal kan vi inte avsluta det redan om två månader. Det finns inte 450 miljoner på kontot den 1 januari. Det finns möjligtvis socialdemokratiska bluffpengar den 1 januari.

Men det värsta är inte att ni drar ned på vårdvalen utan vad som händer när ni gör det. Ni vill slå ihop och lägga ned vårdval. Men vad händer när man slår ihop vårdval? Jo, det som händer är att mottagningarna blir större. De små och personaldrivna aktörerna kan inte vara med längre. I stället centraliseras vården, och vi kommer att få aktörer som Capio, Aleris och Kry – börsnoterade bolag som är riskkapitalfinansierade och har pengar nog att vara kvar. Samtidigt slår man undan benen för de små aktörerna. Jag tycker att det är synd. Det är en besynnerlig politik som man för.

Anförande nr 116
Regionrådet A l k u r d i (S): Låt mig bara beklaga Sverigedemokraternas ställningstagande för den extrema marknadsstyrningen, där ni sällar er till Moderaternas hållning att värna system snarare än att värna Stockholms invånare.

Ni hade möjlighet att reglera hur patienter listar sig med anledning av oegentligheterna med Kry-etableringen. Det var fullt möjligt att reglera det, men där valde ni att stå på Moderaternas sida och inte göra det. Därmed riskerade ni också många vårdcentralers överlevnad, bland andra vårdcentralen på Ekerö, som drivs av praktikertjänst.

Låt mig också beklaga att ni inte står på Stockholms läns äldres sida när ni inte väljer att reglera våra avtal, så att ingen offentligt finansierad aktör ska tillåtas att ha privata sjukvårdsförsäkringar. Vi behöver en sammanhållen vård för våra sjuka äldre.

Anförande nr 117
G a b r i e l K r o o n (SD): Talla Alkurdi rabblar upp sak efter sak som inte har något att göra med det jag frågade om. Vad anser du om att personaldrivna mottagningar, som drivs av sjuksköterskor och läkare, läggs ned? Ni centraliserar i stället de vårdval ni vill behålla till ett fåtal stora aktörer som är börsnoterade och riskkapitalfinansierade. Vad tror du om mångfalden i sjukvården i det läget?

Vi sverigedemokrater vill ha en mittenmodell. Vi vill sätta hårdare krav på de privata vårdgivarna men framför allt se till att de små vårdgivarna ska finnas kvar. De läkardrivna enheterna ska finnas kvar, och inte minst husläkarna som är mycket uppskattade och också ganska små ska finnas kvar. Men i ditt vårdvalssystem finns bara Kry, Capio och två andra stora aktörer. Det vill jag inte se.

Anförande nr 118
Regionrådet A l k u r d i (S): Gabriel, ditt inlägg visar på brist på kunskap. Om ni hade varit med på att reglera Kry-avtalet hade ni också stått upp för Praktikertjänst på Ekerö, som drivs av läkare, sjuksköterskor med flera. Att reglera vårdvalen innebär också att ni står upp för…

[tekniskt avbrott]

Jag beklagar alltså okunskapen från Sverigedemokraternas sida. Att reglera avtalet med Kry så att man ser till att listningen sker på rätt och riktigt sätt skulle innebära att man också säkerställer vården på Ekerö, där vårdcentralen drivs av Praktikertjänst. Att stoppa marknadsexperiment innebär att man ser till att de idéburna aktörerna får en ärlig chans i sjukvården och får vara med och bidra.

Anförande nr 119
Regionrådet B o h l i n (KD): Ja, Talla, ni har i er budget ganska mycket kritik mot närakuterna. Det står att de styr resurserna och patienterna fel, men det jag reagerar på är att ni ändå föreslår att nya

närakuter och närsjukhus ska byggas i Handen och Barkarby och att ni också vill utreda sådana sjukhus i Skärholmen och i Tumba.

Min fråga är: Hur vill ni ha det: Ska vi ha närakuter eller inte? Jag tycker att det i er budget är lite oklart vad ni vill.

Anförande nr 120
Regionrådet A l k u r d i (S): Det vi föreslår är närsjukhus.

Anförande nr 121
Regionrådet B o h l i n (KD): Det står faktiskt i Socialdemokraternas budgetförslag att det är närakut också.

Anförande nr 122
Regionrådet A l k u r d i (S): Precis, med syftning på just de exempel som Ella Bohlin nämnde.

Men sedan är det så att ni faktiskt inte har någon plan för hur ni ska se till att närvården faktiskt täcks. Då blir det väldigt olyckligt att lägga ned husläkarjourerna. Det skapar vita ytor på vårdkartan.

Anförande nr 123
Regionrådet A l k u r d i (S): Tobias, ni från Moderaterna har ju i medierna sagt att ni skulle vilja se en reglering eller att det kommer en lagstiftning när det gäller utomlänsavtalen rörande de privata vårdapparna.

Jag har en fråga till dig angående den saken. Både du och jag sitter i SKR:s sjukvårdsdelegation. Vi kan komma överens där om att reglera ersättningen i utomlänsavtalen. Är du beredd att göra gemensam sak med mig och se till så att vi kan sänka kostnaderna för utomlänsavtalen?

Anförande nr 124
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Tack, Talla, för frågan! Jag tror att det kanske inte kommer att finnas så stora partiskiljande synpunkter när väl tjänstemännen på SKR kommer med vidare förslag, något som jag vet att de arbetar med. Jag tycker att vi avvaktar tjänstemännens förslag och inte går händelserna i förväg.

Det som däremot går att göra och som jag gärna tar din hjälp med, Talla, det är att tala med Socialdemokraternas ordförande i regionstyrelsen i Sörmland, så att man kan täppa till det lilla kryphål som har öppnats där som gör att det går att ordna sin vård utan patientavgift via Sörmland, och Region Sörmland tar dessutom ut en liten administrativ avgift som andra regioner får betala. Det skulle vara väldigt intressant om vi kunde göra gemensam sak i den delen.

Anförande nr 125
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag kan meddela att partikamraterna från Sörmland faktiskt ville sänka kostnaderna för utomlänsvården. Däremot var det så att ni moderater förhalade hela processen.

Jag hoppas, Tobias Nässén, att ni skyndar på i och med att ni har majoriteten i SKR så att vi kan få till stånd en ny överenskommelse.

Anförande nr 126
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Jag tror ändå inte att vi kommer ifrån att vi utan inblandning från vare sig SKR eller något annat organ, mer än ett förslag från Socialdemokraterna i Sörmland, skulle kunna ta ett steg väldigt snabbt. Så det kan vi göra utan att behöva ha något sammanträde i SKR:s sjukvårdsdelegation.

Jag håller hoppet uppe i denna fråga. Tack hittills för en bra debatt!

Anförande nr 127
J o n a s L i n d b e r g (V): Ella, jag tänkte fråga dig en sak. Du säger att det är ansvarslöst av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att i dag gå fram med ett förslag till återremiss i frågan om de höjda avgifterna för hjälpmedel.

Då tänker jag så här. Tycker du att det är ansvarsfullt att lägga fram ett beslutsförslag som skulle innebära otroliga konsekvenser för grupper som behöver de här hjälpmedlen för att ha ett fungerande liv. Det är dessutom grupper som du och ditt parti ofta säger att ni företräder och värnar om. Och ni vill göra detta utan att ha en ordentlig konsekvensanalys av effekterna.

Jag tänkte att du skulle se det här återremissförslaget som ett sätt att hjälpa er att göra rätt, att revidera, fundera och göra en gedigen konsekvensanalys. Det här förslaget kommer annars att slå hårt.

Anförande nr 128
Regionrådet B o h l i n (KD): Tack för frågan, Jonas! När vi har förberett det här förslaget så har hälso- och sjukvårdsförvaltningens experter och sakkunniga noga gått igenom hur det här ska ske och vilka konsekvenser det kommer att få. De har arbetat utifrån fem principer, jag ska inte räkna upp alla, men det handlar bland annat om hjälpmedel som faktiskt finns på den kommersiella marknaden, som finns att köpa i butiker eller webb-butiker. Det handlar om hjälpmedel som inte kräver någon uppföljning, det handlar om hjälpmedel som inte kan medföra någon skada om man skulle köpa ett hjälpmedel själv.

När det gäller tyngdtäcken till exempel, så har inte visats någon evidens för den uppgivna effekten. I det läget tycker inte vi att det är ansvarsfullt att fortsätta att subventionera just tyngdtäcken med skattemedel eftersom sådana finns att köpa i dag, i dagligvaruhandeln nästan.
Jag tycker ändå att det här förfarandet är förvånande när ni har haft väldigt mycket tid på er att kräva återremiss i olika beredningar och nämnder före den här dagen. Det är det som jag menar inte är ansvarsfullt. Med denna hantering kan vi komma att stå inför en verklighet där vi inte har en finansierad budget och väldigt mycken osäkerhet.

Anförande nr 129
J o n a s L i n d b e r g (V): Jag tänker att ni då får använda era tjänstemän och ert förvaltningsfolk till att hitta andra ställen där ni kan ta pengar och fylla igen hålen i er budget med, i stället för att spara på de människor som behöver de här hjälpmedlen för att ha ett fungerande liv.

Dessutom är detta som du säger om tyngdtecken också väldigt uppseendeväckande. En forskningsstudie som Region Stockholm själv har beställt av Karolinska Institutet påvisar just att det finns god evidens för användning av tyngdtäcken.

Det känns som om ni har famlat i mörkret för att hitta olika typer av stöd för att göra som ni gör. Jag tycker att det är sorgligt, och jag tycker att ni borde gå med på att göra en ordentlig konsekvensanalys.

Anförande nr 130
Regionrådet B o h l i n (KD): Jag vill också understryka att vi har en väldigt stor och bred hjälpmedelsbudget, så att säga, och det här handlar om cirka 3 procent i förändringar. Det är alltså inte så att människor inte kommer att få del av hjälpmedel. Det kommer man att få fortsättningsvis också.

Det vi gör är att prioritera dem som har de allra största behoven. Jag vill också säga att Region Stockholm inte är ensamma om att ha olika avgifter. Vi är faktiskt en region som har haft en av de mest generösa hjälpmedelspolicyerna. Nu inför vi vissa avgifter just för att det är de som har de största behoven som ska gå före, helt enkelt.

Anförande nr 131
P e t r a L a r s s o n (S): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill prata om den nedskärning som föreslås göras på hjälpmedelsområdet.

Att ta bort högkostnadskortet samtidigt som man höjer egenavgifterna för hjälpmedel är en orimlig och obegriplig besparing. Dessutom är detta en besparing som helt strider emot konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionshinder. Att inte samråda med funkis-rörelsen och att inte göra en ordentlig konsekvensanalys är också ett bakvänt sätt att fatta beslut på.

Att som barn få möjlighet att lära sig att använda en sax, lära sig att äta själv med bestick som passar en själv eller att sova gott på natten kan kräva individuellt utprovade hjälpmedel. Ibland krävs också möjlighet att prova olika typer av hjälpmedel. Det finns väldigt många olika typer av saxar och bestick och olika vikter på tyngdtäcken.

Visst kan man köpa de här sakerna själv, till exempel på IKEA eller Clas Ohlson, men att få hjälp av en arbetsterapeut och att få individuellt utprovade bestick kan vara hela skillnaden för att barnet ska lära sig att äta själv eller behöva hjälp med matning, kanske under resten av livet.

Visst handlar det om prioriteringar, men det är typiskt moderat politik men att göra besparingar på de personer som ofta har det mindre gott ställt ekonomiskt för att åter en gång låta marknaden styra och kalla det för egetansvar och tro att hjälpmedel är en vara som kan konsumeras som vilken vara som helst. Det är en politik som vi socialdemokrater aldrig kan stå bakom.

Vi kommer aldrig att låta ett barn med funktionsnedsättning känna sig som en belastning för sin familj. Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag för ett mer jämlikt samhälle!

Anförande nr 132
Regionrådet B r o b e r g (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi befinner oss i en akut situation mitt i en pandemi där antalet smittade av covid-19 nu ökar i skrämmande takt. Effekterna av pandemin är svåra att förutse.

Tyvärr tyder allt på att pandemin också kommer att medföra att den psykiska ohälsan ökar. Vi vet att det finns ett samband mellan psykiska besvär och dålig ekonomi. Vi vet också att pandemin kommer att få stora negativa effekt på samhällsekonomin. Dessutom är den psykiska ohälsan redan före covid-19-pandemin ett av vår tids absolut största samhällsproblem.

Psykiatriska diagnoser är i dag den vanligaste orsaken till sjukskrivning, eftersom i princip varannan sjukskrivning i dag beror på psykisk ohälsa. Det kostar samhället ofantligt stora summor för att inte tala om det stora lidande som det innebär för den enskilde som drabbas och även den sjukes anhöriga. Ändå är det fortfarande tabu att tala om psykisk ohälsa.

Jag läste nyligen en självbiografisk bok där författaren berättar att hon blir rädd att människor ska tänka att hon är ett psykfall när hon berättar för andra att dottern utbildar sig till psykolog. Detta säger en del om de tabun som omger psykisk ohälsa även i dag, trots att psykisk ohälsa är mycket vanligt och dessutom ökar i alla åldersgrupper.

Störst är den psykiska ohälsan i åldersgruppen 16–29 år. Bland dem uppger var tredje kvinna och var femte man att de har nedsatt psykiskt välbefinnande. Ungefär en miljon svenskar äter antidepressiva läkemedel, och sedan början av 2000-talet har antalet som äter antidepressiva medel fördubblats.

Den största ökningen av antidepressiva läkemedel ser vi bland barn och unga, och användandet går mycket långt ner i åldrarna. På tio år har mängden medicin till barn i åldrarna 10–14 år tredubblats.

I den blågröna budgeten satsar vi bland annat på att samla stora delar av vården av de barn och unga som är svårast psykiskt sjuka vid S:t Görans sjukhus. Vad kan vara viktigare än att satsa på våra barn och unga och att de ska må bra i framtiden?

Den åldersgrupp som tar mest antidepressiva medel är dock den som är mest utsatta för covid-19, nämligen personer över 80 år. Så för våra äldres skull och för alla andra vill jag avslutningsvis påpeka vikten av att alla ska göra vad de kan för att minska smittspridningen. Medarbetarna i Region Stockholm gör heroiska insatser för att bekämpa covid-19, men de behöver allas vår hjälp. Håll ut, håll avstånd och håll ihop! Bifall till majoritetens budgetförslag!

Anförande nr 133
Catarina Wahlgren (V): Ordförande, fullmäktige! Det budgetförslag från koalitionen som ligger på bordet i dag innehåller ett hot mot den samlade beställarfunktionen i KSON i Norrtälje och en vilja att återta beställningarna till HSN.

Vi kan inte ha ett KSON som blöder, säger Irene Svenonius i pressen. Ja, det har varit underskott, men det är ju inte KSON ensamma om i regionen. Förra året fick HSN över 400 miljoner kronor i överskott genom den statliga läkemedelsförmånen. Samtidigt ersattes KSON genom en befolkningsschablon och inte utefter de faktiska kostnader för läkemedel som man hade vilket ledde till underskott.

Norrtälje sjukhus har den lägsta DRG-ersättningen i hela landet. Därför är det inte konstigt att sjukhuset får dålig ekonomi. Det handlar inte om en organisation som blöder. Det handlar om en modell som konkurrerar med vårdvals-kaoset.

Låt mig berätta varför beställningarna ska finnas kvar i Norrtälje. KSON har ett uppdrag att göra samordnade beställningar. HSN beställer i fyrkantiga stuprör. Till exempel hade det inte varit möjligt att ha de sjukhusanslutna mobila team – som har haft så stor betydelse för hur Norrtälje har klarat pandemin –med en central beställning. I de här teamen samarbetar läkare från privata vårdcentraler med läkare från sjukhuset. Ej heller hade det varit möjligt att ha det samordnings-ansvar som Tiohundra gavs tidigt i pandemins förlopp, ett samordningsansvar som gjorde det möjligt att tillhandahålla utbildning och skyddsutrustning till vård och omsorg i både privata och egenregiverksamheter.

DN skriver om hur Norrtälje klarat pandemin bäst i regionen. Man har sammanhållen vård och omsorg och man arbetar innovativt. Det har varit mycket prat om innovationer här i dag, och regionen borde inse att vi i stället borde nyttja den här möjligheten och använda den innovationsvänliga miljö som finns i Norrtäljemodellen. Till exempel finns nu ett projekt med mobil röntgen uppe i Hallstavik som står och stampar för att det är så stelbent inne på HSF.

Med detta vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets budgetförslag, och jag vill yrka bifall till en rättvis finansiering av Norrtäljemodellen!

Anförande nr 134
Helene Schoultz (SD): Ordförande, fullmäktige! Dagens system inom sjukvården är en djungel för många patienter. Det finns 39 vårdval som består av specialistmottagningar i olika storlekar med olika behörigheter inom öppen vård och sluten vård. Det är svårt att hitta rätt

vårdgivare. Lägg därtill alla olika specialmottagningar vid olika sjukhus och andra upphandlade enheter.

Jag tror att alla förstår hur överväldigande detta system kan vara för vem som helst som inte själv är en del av systemet. Något måste göras för att patienter ska känna sig trygga och komma till rätt vårdgivare från början utan att det ska ta evigheter.

Visserligen är det bra att det finns valfrihet inom vården med flera kombinationsmöjligheter, men ibland kan det bli övermäktigt. En annan negativ aspekt är att ansvarsutkrävandet kan bli lidande och att patienter bollas runt mellan olika enheter eller, som det så fint heter, faller mellan stolarna.

En av våra lösningar är att skapa ett särskilt uppdrag för primärvården med att erbjuda en vårdkoordinator till alla patienter med ett sådant behov. Vårdkoordinatorn bör vara en person som den fasta läkaren delegerat uppdraget till och som känner patienten lika väl som läkaren. På det sättet kan vi undvika onödiga läkarbesök och frustrerade patienter som känner sig svikna och bortglömda. Vi kan också tydliggöra ansvarsfrågan så att patienten hamnar rätt på en gång i vårdsystemet.

Ett ytterligare steg i rätt riktning är att koppla mindre vårdgivare inom primärvårdsvalet till större husläkarmottagningar. Genom dessa primärvårdsnätverk blir det enklare att bygga vårdteam runt patienterna och säkerställa att man ger rätt vård på ett smidigt och effektivt sätt. Vi vill främja dessa primärvårdsnätverk framför centraliserade primärvårdsmottagningar.

Med en fast läkarkontakt ges patienten möjlighet att lära känna och välja sin egen läkare samtidigt som det ger läkaren säkerhet och god kännedom om patientens sjukdomshistoria. Förutom att skapa trygghet och säkerhet när patienten möter någon som de aldrig tidigare har träffat, så innebär det även att läkarens arbete kan skötas mer effektivt.

En fast läkarkontakt innebär att de många korta besöken av enklare karaktär som i dag kanske utgörs av vårdgivare som enbart är verksamma på nätet skulle kunna utföras direkt på vårdcentralen. Som ett alternativ till att ansvaret enbart ska ligga på primärvården kan det medicinska ansvaret även läggas på en geriatrisk klinik som i sin tur utser en särskild läkarkontakt, eventuellt på ett SÄBO.

Eftersom vi har en befolkning med ökande ålder och alla kan se att fler äldre är i behov av vård, så är det ännu viktigare att vi begränsar antalet personer runt patienten. Det är viktigt att de äldre känner igen de personer som ska hjälpa dem rätt i vårdkedjan och känna förtroende för att den personen känner dem så att de inte ska behöva börja om och berätta hela sin sjukdomshistoria varje gång de söker vård. Det gynnar inte patienten och inte heller sjukvården att sjukdomsförloppet fördröjs, utan fokus bör ligga på välmående och förkortade läkarbesök i den mån som det går.

Härmed yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 135
Karin Fälldin (C): Ordförande! I vårt folkhälsoarbete i regionen är tandvården en viktig del. Under året har vi sett en förbättring i tandhälsan hos våra barn. Vi har också kommit i gång med nya förebyggande projekt, såsom att hembesöksprogrammet görs i samverkan med tandvården. Vad som är extra roligt med budgeten för år 2021 är att vi ger förvaltningen i uppdrag att utreda hur vi kan kalla barn i socioekonomiskt utsatta områden till tandvården redan vid 1 års ålder i stället för vid 2 års ålder som vi gör i dag. Det skulle förhoppningsvis kunna innebära stora skillnader i möjligheten att upptäcka tidiga symptom och riskfaktorer.

Mycket av mitt fokus som ordförande för tandvårdsberedningen läggs förstås också på våra äldre. Den utökade fakturagranskningen för nödvändig tandvård, som vi har gjort nu under året, har varit väldigt viktig och visar ju tyvärr på väldigt allvarliga brister i hanteringen. Regionen har blivit felfakturerad med ungefär 2 miljoner kronor. Det handlar om utförd vård som inte ingår i

nödvändig tandvård, dyrare åtgärdskoder än vad den vård som genomförts medger och åtgärdskoder som inte alls finns att hitta i journalen. Man kan alltså inte se i journalen att åtgärden utförts. Ibland är det också tvärtom. Flera omfattande åtgärder är dessutom genomförda på patienter i livets slutskede, något som i vissa fall handlar om överbehandling.

Alla vårdgivare som granskas och som får återkrav får också återkoppling från oss för att rätta till de brister som vi ser och för att betala tillbaka pengarna. Alla återkrav har också fullgjorts.

Vårdgivare som missköter sig grovt kan givetvis också anmälas till IVO och till Polisen. Att ge direktfeedback utifrån vår granskning och att tillsammans med vårdgivarna kvalitetssäkra vården för den här sköra patientgruppen är absolut nödvändigt. Därför permanentar vi nu den här granskningen. Det tycker jag känns otroligt bra inför år 2021!

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 136
Daniel Forslund (L): Herr ordförande! Den digitala omställningen av vården under pandemin har varit både nödvändig och gått häpnadsväckande snabbt. Den har varit nödvändig för att vi skulle kunna fortsätta att ge patienter vård utan att exponera dem för onödig risk och resor med bibehållen kontinuitet och trygghet för de mest sjuka patienterna. Omställningen gick häpnadsväckande snabbt då vi kunde på dagar och veckor införa ny teknik som annars skulle ta månader och år. Detta är dock allt annat än en slumpmässig utveckling som drivits på enbart av pandemin. Det här är ju resultatet av ett långsiktigt och strategiskt arbete för att digitalt rusta upp vår sjukvård i Region Stockholm.

Vi har i åratal drivit fram digitala verktyg, exempelvis appen Alltid öppet. Vi har stegvis skärpt kraven på alla våra vårdgivare att erbjuda just digitala vårdkontakter genom vår ”digifysiska” vårdgaranti som vi fattade beslut om så sent som förra året. Tack vare detta stod vi bättre rustade i Stockholm än vad många andra regioner gjorde, och vi kunde snabbt anpassa tekniken för att den skulle nå dem som behövde den bäst.

Volymerna på digitala vårdbesök ökade med långt över 1000 procent under våren och nådde just de riskgrupper som hade störst behov av att kunna träffa sin läkare, sin sjuksköterska, sin fysioterapeut eller Överviktscentrum oavsett om det pågick en pandemi eller ej. Ett exempel är att vi på bara tre veckor kunde snabbansluta samtliga våra akutsjukhus till appen Alltid öppet, så att just de mest känsliga patienterna som behövde besöka cancer-rehab, kanske hjärtsviktspatienter och andra, kunde fortsätta att ha kontinuitet och trygghet med sin egen läkare.
Till skillnad från Socialdemokraterna välkomnar vi i koalitionen fler vårdgivare som vill öppna vårdcentraler runt om i vårt län. En växande befolkning behöver fler vårdcentraler, inte färre. Det sker nu genom att tidigare helt digitala vårdaktörer öppnar riktiga vårdcentraler runt om i vår region. Det här hade inte skett om vi inte hade arbetat aktivt för att vården inte bara ska vara antingen digital eller fysisk. Vården ska vara både och, den ska vara ”digi-fysisk” och en kombination av båda teknikerna.

Samtidigt som digitala vårdtjänster har exploderat så har tyvärr pandemin också inneburit att vi har tvingats att göra uppehåll i annat viktigt utvecklingsarbete. Det nödvändiga skiftet inom regionens informationsmiljö och vårt journalsystem har fått pausas i väntan på att situationen i vården blir bättre, vilket är paradoxalt när behoven är som störst och den digitala utvecklingen har gått så fort.

Tillsammans med vårdgivarna har vi nu utarbetat en åtgärdsplan för hur vi kan rusta upp den nuvarande informationsmiljön så att både patienter och personal får tillgång till smarta nya lösningar och förbättringar som syns på både kort och medellång sikt. Exempel är att vi nu inför möjligheter att använda Alltid öppet på fler sätt. Det införs tidbokning, digitala kallelser och chatt, och många fler funktioner planeras det närmaste halvåret. Vi kommer att införa elektronisk remisshantering vilket kommer att spara mycket tid, frustration och administration för

vårdpersonalen. Vi kommer att ge bättre stöd för läkemedelsförskrivningen till våra förskrivande läkare, och vi kommer att upphandla ett nytt dokumentationssystem för förlossningsvården.

Det här är bara några exempel på det som vi gör de närmaste sex månaderna i väntan på en ny upphandling av Framtidens vårdinformationsmiljö. Vi vill inte låta patienter och personal vänta på viktiga förbättringar som kommer att underlätta vardagen för vårdpersonalen och för patienterna och dessutom spara både tid och liv på sikt.

Bifall till regionstyrelsens förslag! Fortsatt god debatt! Tack!

Anförande nr 137
M a r i a F ä l t (KD): Ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till regionstyrelsens förslag till beslut. Många i vårt län lever med funktionsnedsättning, en del synliga, andra dolda. Som kristdemokrat står jag för ett inkluderande samhälle där alla har okränkbart människovärde.

Såväl vård som trafik ska vara tillgänglig för alla. Stockholm växer, och andelen 85 år och äldre blir allt fler. Det ställer högre krav på Region Stockholm att planera för denna dramatiska demografiska förändring. Utgångspunkten är att alla patienter ska ha rätt vård i rätt tid och på rätt nivå. Även om det huvudsakligen är friska år som vi lägger till livet kommer nästan alla att förr eller senare behöva hjälp från vården och omsorgen, vissa bara i mindre utsträckning, andra, som kanske drabbas av demens, kommer att behöva mer omfattande insatser från hälso- och sjukvården.

Det är viktigt med ett system som kännetecknas av en helhetssyn. Det får inte finnas oklarheter om vilken vårdgivare som har huvudansvaret för att samordna patientens vård. Vården i alla dess delar med husläkare, basal och avancerad hemsjukvård, kommunal omsorg och geriatrik ska fungera sömlöst. Hälso- och sjukvården är på många sätt bra, men den kan prestera ännu bättre om vi i politiken fattar nödvändiga beslut som förändrar struktur och organisering. För att komma i mål måste vi se på patientens behov och inte försöka bevara ett system. Vi ska anpassa systemet efter patienten och inte tvärtom.

Valfrihet och självständighet vid sjukdom är viktigt för alla patienter, även för de äldre. Vårdval geriatrik infördes 2019. I början av november öppnades slutenvård och öppenvård för äldre vid Sollentuna sjukhus. Det innebär startskottet för ett nytt vårdkoncept som bland annat ska förhindra att äldre läggs in på sjukhus i onödan. Sjukhuset kommer att ha 150 geriatriska vårdplatser.

Jag vill ta tillfället i akt och lyfta fram några av satsningarna i den blågröna koalitionens förslag till budget. Bland annat ska tillgången till äldrepsykiatrisk kompetens vara god. Äldre ska erbjudas en fast och namngiven läkarkontakt. Alla husläkarmottagningar ska erbjuda patienter äldre än 75 år särskilda äldremottagningar. Det innebär bland annat direktkontakt per telefon med distriktssköterska och längre tid för besök. För äldre som har svårt att själv ta sig till vården finns möjlighet till vårdinsatser i hemmet, detta för att minska risken för att akuta vårdbehov ska uppstå. Vid behov av akut vård och där det bedöms lämpligt ska vården kunna hänvisa patienten direkt till en geriatrisk klinik. En trygg hemgång, slutligen, är viktig bland annat för att bibehålla en låg återinläggningsfrekvens på akutsjukhus.

Avslutningsvis: Ett väl integrerat samarbete mellan Region Stockholm och kommunerna i fråga om omsorg och hälso- och sjukvård är centralt i vården av äldre. De som flyttar in och bor i kommunens särskilda boenden tillhör i dag de äldsta, sjukaste och sköraste i samhället. Region Stockholm som huvudman för läkarinsatserna bör säkerställa att de håller god kvalitet som svarar mot den enskildes behov, med bibehållen god boendemiljö.

Erfarenheterna från pandemin ska tas till vara. Utifrån den ska organisationen för läkarinsatserna i SÄBO utvärderas för att möjliggöra en bättre och mer jämlik vård för patienten och ett förbättrat och mer kvalificerat medicinskt omhändertagande. Kontinuiteten är en förutsättning för god vård, och insatserna runt den äldre ska präglas av trygghet och samverkan mellan olika aktörer.

Anförande nr 138
S u s a n n e N o r d l i n g (MP): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag vill inleda med att säga att vi inte är nöjda, men vi är hoppfulla. Så vill vi i Miljöpartiet sammanfatta arbetet med psykisk hälsa, psykiatri och beroendevård, som vi just nu utför i Region Stockholm. De senaste åren har den allmänna medvetenheten ökat om konsekvenserna av den ökande psykiska ohälsan liksom insikten om och betydelsen av god psykisk hälsa. Vi måste hitta en hållbar utveckling för vår psykiska och fysiska hälsa, för samhället och för planeten.

När vi i Miljöpartiet fick ansvaret för den psykiska hälsan handlade vi på vårdcentralerna in en tydlig satsning på vården vid tidig psykisk ohälsa. Den förverkligas under 2021. Det är den största förändring som gjorts inom primärvården de senaste tolv åren. Alla vårdcentraler ska erbjuda ett team med flera kompetenser som kan tillgodose behovet av vård vid lätt till måttlig psykisk ohälsa hos alla patienter. Särskilt prioriterade är barn och unga. Deras vård ska tillgodoses på ungefär 25 mottagningar utspridda över hela regionen och med geografiskt samordningsansvar. Mottagningarna ska ha ansvar för att samarbeta med elevhälsan så att inget barn faller mellan stolarna. Hjälpen ska komma tidigt så att färre behöver bli svårt sjuka.

En stor utbildningssatsning startar redan i december för alla yrkesgrupper i första linjen på vårdcentralerna. Under de närmaste månaderna lanserar vi en digital plattform som ska kunna ge hjälp ännu tidigare för att förebygga, och främja stöd vid psykisk hälsa. Plattformen innehåller digitala verktyg som hjälper människor att själva främja sin psykiska hälsa för att slippa börja må dåligt. Det är en unik satsning, och vi får hjälp av Sveriges ledande forskare vid RISE för att lyckas. Plattformen är en del av strategin för psykisk hälsa, som det beslutas om i samband med nästa budgetfullmäktige.

Alla sjukdomar går inte att förebygga. Psykiatrin ska finnas där för den som för tillfället behöver hjälp men också för den som har en kronisk sjukdom och kontinuerligt behöver vård och stöd. Under pandemin har fokus varit på att upprätthålla den psykiatriska vården. I dag finns ännu inte någon vårdskuld i specialistpsykiatrin. De har också uppmanats att kontakta inskrivna patienter, som inte befinner sig i ett behandlingsprogram, och genomföra suicidpreventiva samtal. Psykiatrins snabba digitala anpassning har varit en förutsättning för arbetet under pandemin.

Speciellt stolta är vi över årets satsning på rättspsykiatrin. Det är särskilt viktigt att kunna ge god vård till sjuka som vårdas under tvång, och goda vårdmiljöer är avgörande för tillfrisknandet. 750 miljoner kronor ska de kommande åren mynna ut i 99 nya vårdplatser och till att rusta upp äldre och slitna lokaler vid rättspsykiatrin på Löwenströmska sjukhuset. Ungdomens hus på S:t Göran står för samordning av akutmottagning, Maria Ungdom och akutpsykiatrin vid Sachsska samt slutenvårdsplatser där även ätstörningsvården för barn och unga inkluderas. Det kommer att bli ett lyft i samordningen av de svårast sjuka barnen och unga.

Vi har givetvis mycket kvar att göra. Tillgången till psykiatrisk vård ska vara god. Köerna ska bort. Människor som behöver stöd ska få det. Vår strävan är alltid att bli bättre. Ätstörningsvården och vården för dem med neuropsykiatriska diagnoser kommer att få ett särskilt fokus under 2021.

Vi i Miljöpartiet är hoppfulla men inte nöjda. 2021 blir ett år av hårt arbete. Den psykiska hälsan är lika viktig som den fysiska hälsan. Låt oss därför hålla i, hålla ut, hålla avstånd och ta hand om varandra.

Jag yrkar bifall till den blågröna koalitionens budgetförslag.

Anförande nr 139
L a r s B r y n t e s s o n (S): Jag vill börja med att yrka bifall till det socialdemokratiska budgetförslaget. Genom vår generalplan för sjukvården är vi socialdemokrater mycket tydliga. Vi prioriterar cancervården. Cancer är i många former en skoningslös sjukdom som väcker många frågor. Vad händer i min kropp? Vilken behandling kan jag få? Hur lång tid har jag på mig? Har jag över huvud taget någon chans? Att efter cancerbesked tvingas stå i kö innebär en obarmhärtig

väntan, en väntan som knivskarpt drabbar den enskilde men ofta också drar med sig den närmaste omgivningen i oro och växande förtvivlan.

Vi socialdemokrater vill genom vår generalplan för sjukvården rikta 100 miljoner kronor till en stärkt cancervård med två fokus. Det handlar för det första om att korta köerna och därmed få kortare väntetider. Vår riktning är tydlig: Vi har en nollvision för cancerköer. För det andra handlar det om tidig upptäckt, bland annat genom ökad satsning på screeningsprogram. Under pandemin har flera screeningsprogram tillfälligt avbrutits. Under den tiden har ca 1 600 stockholmare de facto drabbats av cancer men utan att den upptäckts. Här krävs nu krafttag för att beta av denna vårdskuld i pandemins spår.

Men vi behöver också flytta fram positionerna både när det gäller att förebygga och att tidigt upptäcka cancer. Därför är vi socialdemokrater positiva till ökade självtester, till exempel screening mot livmoderhalscancer. Vi föreslår en utbyggnad av mobil bröstcancerscreening som riktas mot de områden som i dag har lågt deltagande. Vårt fokus är god och jämlik hälsa i hela regionen, på riktigt. Dessutom vill vi ge vårdcentralerna, som ju ges ½ miljard kronor mer i vårt budgetförslag, i uppdrag att kalla sina listade patienter till hälsosamtal. Erfarenheterna från flera regioner visar att sådana är effektiva för att minska uppkomsten av bland annat cancer.

Avslutningsvis: Stockholmsregionen behöver fler förebyggande insatser med fokus på folkhälsan. Vi välkomnar signalerna om detta från flera partier, som vi hörde under förmiddagens allmänpolitiska debatt. Den bästa köplatsen är inte den längst fram utan den som inte behöver intas. Den bästa sjukvårdsinsatsen är den som inte behöver göras.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 140
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Jag begär ordet under den här debatten för att prata om något som ligger mig oerhört varmt om hjärtat, nämligen regionens anställda, och i detta fall de anställda i vården, som har ställt upp, ställt om, hållit ut och hållit avstånd under hela detta år och utan vilka vi aldrig hade klarat pandemin på det fantastiska sätt som vi gjort.

Den budget som vi nu lägger fram innebär att vi fortsätter resan mot att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare för vårdens anställda, vilket vi lade fast redan i den förra budgeten. Det är oerhört viktigt. Vi måste ha fler fast anställda för att kunna hålla vårdplatserna öppna. Vi måste minska hyrberoendet. Det handlar om kvaliteten i vården. Kontinuitet stavas fast personal. Det gäller också den vård som vi bedriver i egen regi.

Det är oerhört viktigt att vi fortsätter arbetet med arbetsmiljön för de anställda. Vi har byggt om och byggt nytt i väldigt många lokaler som tas i bruk en efter en och där arbetsmiljön blir väsensskilt mycket bättre. Det är viktigt att vi håller i de förändringsarbetena.

Men det är långt ifrån det enda som vi behöver arbeta med. Det handlar om att fortsatt använda lärdomarna från pandemin. Vad var det som gjorde att det gick så bra? Jo, vi delegerade till våra anställda. Vi gav dem förtroende att lösa uppgifterna på lägsta effektiva nivå. Vi hade inte ens en del av byråkratin. Vi lade allt sådant åt sidan, och de anställda fick mandat att agera. De mandaten fångades oerhört väl i verksamheterna som snabbt byggde ut intensivvården, som snabbt kunde ställa om i den nära vården för att plötsligt jobba mycket närmare till exempel äldreboendena.

Det måste vi hålla i. Lärdomarna från pandemin måste leva kvar och användas för att effektivisera arbetet utifrån personalens perspektiv. Meningsfullheten är så mycket större och arbetsmiljön blir så mycket bättre när man kan påverka sin vardag som anställd. Därför är ett av budgetens kärnområden minskad administration. Det betyder nämligen mycket för dem som jobbar på vårdgolvet, för dem som jobbar med händer och fötter mot patienterna, att de behöver ägna sig mycket mindre åt byråkrati och i stället får mer tid över till att vara med patienterna, till att göra det meningsfulla arbetet. Det är oerhört viktigt.

En sista sak jag verkligen vill lyfta fram i vår budget är den fortsatta satsningen på kompetensförsörjning, på kompetensutvecklingen av våra anställda, hur man som sjuksköterska kan få utbilda sig till specialistsjuksköterska, hur man som undersköterska kan få utbilda sig till sjuksköterska — och arbetsgivaren betalar. Det betyder oerhört mycket för att kunna ta på sig tyngre uppgifter, för att få en ännu bättre löneutveckling, och det visar att vi värdesätter medarbetarna och deras egna ambitioner. Vi bygger fortsatt ut både AT-tjänster och ST-tjänster för att klara kompetensförsörjningen av läkare även på lång sikt, och nu förbereder vi också för den helt nya utbildningen som ligger i bastjänstgöringen och som kommer att växa in successivt.

Jag noterar att vi kommit en bit på väg. Vi har minskat inhyrningarna i år. Vi har fått ned personalomsättningen. Vi får fler som söker tjänsterna i vården i Region Stockholm. Men säger jag att vi ska luta oss tillbaka? Nej, vi måste hålla i och hålla ut också när det gäller arbetet med att vi ska vara den bästa arbetsgivaren för vården i hela Sverige.

Anförande nr 141
Marit Normasdotter (V): Ordförande, ledamöter och webbtittare! Med vår budget skulle denna region ta stora kliv mot en mer jämlik och jämställd vård. Det finns många goda, välfinansierade förslag i vår budget som jag skulle vilja lyfta fram. Tyvärr tillåter inte tiden det i den här begränsade budgetdebatten, men jag ska ta upp några saker.

Att växa upp i dagens samhälle kan vara en utmaning. Många mår dåligt och är i behov av samhällets stöd. Vi vill att barn- och ungdomspsykiatrin ska få mer resurser så att alla som mår dåligt snabbt kan få stöd och hjälp då det kan vara avgörande för att undvika livslånga psykiska problem och för att klara av skolan. Vi vill bland annat bygga ut första linjens psykiatri för barn och ungdomar i samverkan med kommunerna.

Coronakrisen har slagit mycket hårt mot den äldre generationen. Den marknadsstyrda vårdmodellen har fragmenterat vårdkedjorna, och det behöver åtgärdas. Därför vill vi förbättra regionens samverkan med kommunernas äldrevård så att vårdkedjorna fungerar. Multisjuka äldre bör få en medicinskt ansvarig läkare. Vårdcentralerna bör ges områdes- och listningsansvar mot äldreboendena.

Vuxenpsykiatrin och beroendevården är vårdområden som också behöver stärkas. Psykiatrin behöver byggas ut i socioekonomiskt svaga områden. Primärvården behöver stärkas med psykologer för att kunna vara en del av första linjens psykiatri. Vårdkedjorna behöver stärkas med avgiftning i kommunernas behandlingsinsatser så att ingen faller mellan stolarna.

Jag kan konstatera att efter nio månader med covid-19 är det fler som mår sämre och fler som får återfall, men det finns även en eftersläpning som vi kommer att se effekterna av lite senare. Den måste vi vara beredda att parera. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budgetförslag. Jag vill också yrka bifall till alla de motioner som vi väckt i dag.

Anförande nr 142
Christine Lorne (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vården är tyvärr snärjig, och det sägs ofta att man måste vara frisk för att orka vara sjuk. Vi i Centerpartiet arbetar på alla sätt vi kan för att det inte ska stämma längre. En välfungerande primärvård är grunden för att vården som helhet ska fungera bra och hålla hög kvalitet. Vi är medvetna om att en god primärvård kostar pengar, mycket pengar, men samtidigt kostar den mindre pengar än om den inte fungerar. Hänger ni med?

Under flera år har ersättningen till vårdcentralerna ökat, och i budgeten för 2021 höjs ersättningen igen. Vi gör förändringar i vårdcentralernas avtal där vi höjer andelen listningsersättning vilket gör att vi skapar större frihet för vårdcentralerna att utforma sitt arbetssätt som det passar dem bäst och som även passar deras patienter bäst. Om något kan lösas på telefon, då ska det också lösas på telefon om både patient och vårdpersonal tycker att det är bäst.

Vi pratar ofta om en sammanhållen vårdkedja och hur viktig den är för patienternas säkerhet. Det vi dock haft svårt med är att inkludera 112 och 1177 i den. De mer än 1 ½ miljon samtal per år som vårdkedjan börjar med — det är ingen liten del av vården —har vi inte fått in i patienternas journaler. På 1177 sitter erfarna sjuksköterskor. De ställer noga utvalda frågor och bedömer dels vad det kan handla om för problem, dels hur snabbt patienten måste söka vård eller om det räcker med egenvård. Trots allt detta har det inte haft en självklar plats i patientens sammanhållna journal. Men det kommer vi att ändra på framöver, för nu ska vi försöka få 1177 att också ingå i den nationella patientöversikten.

Det finns många områden som vi lyfter fram i budgeten, allt från mödravård, amningsstöd och goda satsningar på barns hälsa till sjukvården och det hälsofrämjande arbetet. Jag sade tidigare att kunskap är makt. Vi vet att det finns tillfällen i livet då vi är extra mottagliga för att ändra vårt liv. Det handlar om när vi är gravida eller har fått barn men också när en sjukdom upptäcks eller vi precis har fått en hjärtinfarkt. Vårdpersonalen är jätteduktig och förmedlar ofta mycket information, men vi vill ge ännu mer. Därför satsar vi stort på kunskapshöjande insatser och på att förmedla kunskap på fler sätt.

Från hälso- och sjukvårdsnämnden kommer vi under 2021 att fokusera mer på att följa upp ingångna avtal. Vi ska se till att vi får det vi betalar för och att vi inte betalar för mycket. Det är en viktig del i att värna våra gemensamma resurser. Genom att följa upp och utvärdera säkerställer vi och höjer kvaliteten. God kvalitet och god vård med personal som trivs är vårt absoluta mål.

Anförande nr 143
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Jag vill ta vid där Christine slutade. Jag vill tala om hälsa. Hälsa är frihet, och det har pandemin gjort väldigt tydligt för oss. Det gäller befolkningens hälsa. Den som har sämre hälsa har drabbats hårdare av pandemin. Men det gäller även medarbetarnas hälsa, att orka arbeta under ett enormt tryck. Barns och ungas hälsa är också något att kanske oroa sig för när vi ser att stillasittandet ökar.

Jag skulle vilja säga att den budget från majoriteten som vi ska ta ställning till i dag är en budget för hälsa. Där lyfter vi fram husläkarmottagningarna som ett av de allra viktigaste reformområden som finns. Där vill vi se ett ökat fokus på det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Den nya ersättningsmodell som hälso- och sjukvårdsnämnden tar ställning till i dagarna ger ökade möjligheter till detta.

Första linjens psykiatri, som Susanne Nordling talade om tidigare, är också en viktig del i vår satsning på befolkningens hälsa. Vi vet att det finns ett stort behov, och vi behöver skapa goda förutsättningar för den riktigt nära vården, den som kallas just första linjens psykiatri.

Men vi behöver också bli mer innovativa och skapa nya sätt, nya samarbeten, nya partnerskap för att stärka och främja hälsan i vår region. Därför är jag väldigt glad för det samarbete som vi startat med SEB och försäkringsbolaget Skandia kring hälsoobligationer. Det handlar om att utveckla en modell där vi kan hjälpas åt att undvika att människor drabbas av allvarlig ohälsa och också skapa nya sätt att finansiera det viktiga arbetet på.

Digitala tjänster blir viktiga verktyg i framtidens hälso- och sjukvård och i våra, alla människors, insatser för vår egen hälsa. Den utvecklingen ska vi bejaka och vara med och driva på från Region Stockholms sida.

Ganska snart ska vi besluta om en ny folkhälsopolicy. Vi ska även ta fram en strategi för psykisk hälsa. Det tillsammans med alla de konkreta, viktiga, stora och små reformer som kommer att genomföras i Region Stockholm lägger en god grund för ett framåtsyftande och förhoppningsvis också väldigt framgångsrikt folkhälsoarbete. Det ser jag inte bara som en viktig uppgift gentemot regionens alla invånare så här till vardags, utan jag ser det också som en helt nödvändig del av vår höjda beredskap, att rusta invånarna, att rusta vår region för att möta svårigheter. Vi hoppas att pandemier inte ska höra till vanligheterna, men att vi kommer att stå inför utmaningar från tid till

annan är alldeles uppenbart. Då är hälsa en del av den viktiga frihetsreform som vi behöver genomföra i vår region.

Med detta vill jag återigen yrka bifall till koalitionens förslag till budget.

Anförande nr 144
Regionrådet B o h l i n (KD): Ordförande, presidium och ledamöter! Med tanke på det rådande läget är det inte konstigt att mycket fokus hamnar på att bekämpa viruset, covid-19. Men vi får inte glömma bort de andra vårdbehov som vi har. Jag skulle vilja lyfta fram några av satsningarna i vår budget för 2021 som jag ser som särskilt viktiga under det kommande året.

Antalet diagnostiserade cancerfall har minskat under året. Tyvärr handlar det inte om att färre insjuknat i cancer utan om att färre sökt vård. Det oroar mig mycket eftersom vi vet att tidig upptäckt av cancer kan vara livsavgörande. Vi måste arbeta mer aktivt än någonsin med att få fler att delta i screeningsprogrammen. Jag är glad över att vi i Region Stockholm har fler screeningsprogram i gång än många andra regioner, och jag hoppas att fler ska hänga på där.

Hjärt- och kärlsjukdomar är i dag den vanligaste dödsorsaken i Sverige, men glädjande nog minskar dödligheten över tid. För att förbättra vården är nyckelordet återigen tidig upptäckt av riskfaktorer. Det arbetet måste vi fortsätta med under det kommande året.

I dag har en av tjugo invånare i Stockholms län diabetes, och förekomsten verkar öka hela tiden. Det är dags att ta krafttag mot denna folksjukdom genom att tidigt upptäcka fler och se till att fler får en utökad behandling och stöd till egenvård. Det gör vi genom en ny plan för en trygg diabetesvård i hela Region Stockholm.

Varje år dör ungefär hundra barn i slutet av en graviditet eller vid förlossning. Vid Karolinska universitetssjukhuset finns hög kompetens kring dessa frågor. Jag är glad att vi kommer att utreda hur vården vid graviditet och förlossning kan utvecklas och förbättras och hur vi på bästa sätt kan samla kunskapen för att öka patientsäkerheten för både barn och kvinnor och vid födande.

Nu minskar antibiotikaförskrivningen i vår region. Det är positivt, men för att nå minskad förskrivning på längre sikt krävs att vi fortsätter med det strategiska arbete som vi redan har påbörjat.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 145
S u s a n n e N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag noterar att trots högt tonläge från oppositionen bejakar de utvecklingen där vårdcentralerna får utvecklas som geografiskt nav i nära vård, vilket återfinns i den blågröna budgeten. När det gäller vårdvalen sker just nu en tydlig förändring i den blågröna budgeten med ett sparbeting på 700 miljoner över tre år, detta med hjälp av ett antal verktyg, bland annat sammanslagningar och möjligheterna till remisskrav.

Socialdemokraterna uttrycker att de vill spara ännu mer men förklarar inte hur det ska gå till.

Närakuter med en högre specialisering är en verklig avlastning för akutmottagningarna. När det gäller husläkarjourerna vill jag säga att de resurser som husläkarjourerna utgör vid avveckling, med sitt uppdrag att ha ett mindre upptagningsområde och lägre specialisering, kommer att kunna stärka vårdcentralernas förutsättningar att vara ytterligare ett nav i den geografiska närheten.

Det viktiga arbetet för framtiden är hur vi värnar hälsan, både den psykiska och den fysiska, och hur vi bygger upp en resiliens för att klara livets olika skeden och utmaningar. Så skapar vi en beredskap för framtiden både på individnivå och på samhällsnivå.

Med det vill jag yrka bifall till det blågröna budgetförslaget.

Anförande nr 146
Hanna Stymne-Bratt (S): Ordförande, fullmäktige! Norrtäljemodellen räddar liv. Det är en modell med sammanhållen vård och omsorg. Det nära samarbete mellan sjukvården och omsorgen som finns i Norrtäljemodellen har pekats ut som avgörande för att vi klarat av smittspridningen på ett bra sätt inom äldreomsorgen i Norrtälje. På område efter område gällande vården och omsorgen levererar man bättre resultat, bättre effektivitet, i Norrtäljemodellen genom att ha en sammanhållen vård och omsorg. Det vill det moderatledda styret inom koalitionen nu splittra. Det är obegripligt för oss.

Jag förstår inte varför man vill ändra en verksamhet på fel sätt när den fungerar så bra. Vi vill i stället se en rättvis tilldelning av de ekonomiska medlen för KSON och Norrtäljemodellen genom att man ser på hur demografin, geografin och socioekonomin ser ut i Norrtälje. Man ska inte bara tilldela medel utifrån befolkningsmängd.

Vi vill även ge Tiohundra långsiktiga förutsättningar för att förbättra vården på Norrtälje sjukhus. Detta sjukhus har en väldigt bra kvalitet och har det till lägst kostnad. Vi vill ge samma uppräkning till Norrtälje sjukhus som övriga sjukhus i regionen får.

Norrtäljemodellen behöver fortsätta utvecklas och spridas, inte centraliseras.

Jag vill även säga några ord om mammografi, som ju har tagits upp här tidigare. Vi vill se en mobil mammografiscreening, som en mammografibuss. Den skulle kunna användas i hela regionen i områden där man i dag ser att screeningen har gått ned.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas budgetalternativ.

Anförande nr 147
Olle Reichenberg (M): Herr ordförande, fullmäktige! Vi har nu flera gånger från olika talare hört att Norrtäljemodellen skulle vara hotad. Det vill jag med kraft dementera. De skrivningar vi har i budgeten talar tvärtom om att koalitionen gärna vill se att Norrtäljemodellen utvecklas vidare.

Det Socialdemokraterna framför allt ondgör sig över är en skrivning om att vi ska titta på möjligheterna att bättre samordna Kommunalförbundets resurser med hälso- och sjukvårdsförvaltningen för att se om vi kan samverka bättre och göra saker och ting mer effektivt till en lägre kostnad. Jag tycker att det är väldigt svårt att begripa varför man kan vara emot något sådant.

Anförande nr 148
Regionrådet Nässén (M): Herr ordförande! Jag skulle vilja återvända till frågan om hjälpmedel. Vi är ju olika partier, men jag tycker ändå att vi har en väldigt bra debatt och diskussion. Ibland får vi dock höra sådant som Socialdemokraterna sade tidigare. De påstod att det här var en nidbild av Moderaternas politik. Det är en majoritetskonstellation med fem partier som har lagt fram detta. Det har varit på beredning i seniorvårdsberedningen. Det har beslutats i hälso- och sjukvårdsnämnden. Partiernas budget har passerat regionstyrelsen. Och nu debatterar vi detta i dag. Socialdemokraterna hade till stor del dessutom samma förslag i sitt eget budgetförslag fram till i dag.

Jag tycker att vi ska hålla oss till en beskrivning av våra respektive partiers politik. Vi önskar en god hälso- och sjukvård, men vi har lite olika sätt att nå dit.

Anförande nr 149
T o v e S a n d e r (S): Ordförande, fullmäktige! När det stormar vet man vem som pallar trycket och man vet vem som är beredd att offra sig. Och som det har stormat i Stockholm! Under våren blåste det upp till rejäl orkan, och vi ser ut att vara på väg in i en ny orkansäsong i ett sjukvårdssystem där den moderatledda majoriteten helt har misslyckats med att bygga skyddsvallar. Några saker har blivit extremt tydliga. Det är vilka som pallar trycket och offrar sig, nämligen personalen. Personalen på våra sjukhus sliter, planerar om och jobbar dubbla pass. Det här gäller även deras familjer som backar upp dem där hemma. Samtidigt duckar den politiska ledningen för sitt eget ansvar och lägger ut det på sjukhusledningarna.

Väldigt många anställda har vittnat om hur pressad situationen är på sjukhusen. Vilket tack får de från majoriteten? De får en svältbudget. Det blir ingen uppräkning, utan det är samma peng som förra året. Det var samma peng som ledde till stora varsel och till att personalen valde andra arbeten. Bara under det senaste halvåret har 10 procent av sjuksköterskorna på IVA på Karolinska sagt upp sig.

Vad som också blir väldigt tydligt när det stormar är vad som fungerar och var i en organisation eller ett system det finns brister. Extremt tydligt har i och med pandemin varit att det är våra äldre som är extra sårbara, men också de som har underliggande sjukdomar, till exempel diabetes och övervikt, finns i riskzonen. Det sätter återigen ljuset på det som vi socialdemokrater har talat om i åratal och som majoriteten inte vill se, det vill säga rätten till god hälsa är inte lika för alla i Stockholm. Vi har ett system som gynnar dem som redan har de bästa förutsättningarna.

Ett exempel på hur ojämlikt vi lägger grunden för en god hälsa under uppväxten är vårdval barn- och ungdomsmedicinska mottagningar. På Östermalm går 32 procent av ungdomarna till en barn- och ungdomsmedicinsk mottagning. Motsvarande siffra i Nynäshamn är en tredjedel. Ingen tror väl att barnen på Östermalm är så mycket sjukare?

Det är även ett systemfel att kvinnorna i Nynäshamn och Haninge har tillgång till en gynekologisk mottagning en dag i veckan, medan kvinnorna i innerstaden kan välja ur en bukett av mottagningar.

Vi vill se ett robust sjukvårdssystem där alla aktörer vinner på samarbete. Vi har en gemensam målbild, och vårdstrukturen är sammanhållen. Varje invånare ges samma möjligheter till god hälsa och vård när det behövs.

Med detta yrkar jag bifall till det socialdemokratiska budgetförslaget, som innehåller både livbåtar och ankare men framför allt ett gediget bygge av fördämningsvallar och en organisation som är robust och riggad för både stilla sommardagar och braskande höststormar.

Anförande nr 150
H a n n a J o k i o (S): Ordförande, ledamöter, webbtittare! Den styrande majoritetens ivriga införande av vårdvalen har skapat en vårdmarknad där de med störst behov av vård blir bortprioriterade. Nya vårdcentraler väljer i större utsträckning att etablera sig i områden där vårdbehoven är mindre och invånarna är socioekonomiskt starkare än genomsnittet. Det visar en undersökning gjord av Riksrevisionen. Därutöver har nedläggningen av vårdcentraler främst drabbat områden där vårdbehovet är större. Samma rapport visar även att vårdvalen lett till läkarbesök för patienter med lättare symtom, medan de sjukaste patienterna gör färre besök. Vi socialdemokrater tycker inte att majoritetens modell är hållbar. Därför vill vi inrätta en etableringsstrategi, för som bekant ska vård ges efter behov och inte utifrån vårdbolagens vinstintresse.

Att folkhälsa är otroligt viktigt och att det förebyggande arbetet är avgörande för en jämlik vård är något vi redan vet. Världshälsoorganisationen, WHO, beräknar att ungefär 75 procent av alla insjuknanden i hjärt-kärlsjukdomar och ungefär 30 procent av alla dödsfall i cancer hade kunnat förhindras med rätt förebyggande insatser. Vi har förslag om att införa regelbundna hälsosamtal på

vårdcentraler för Stockholms invånare. Det har visat sig vara ett hälsoekonomiskt effektivt sätt att öka folkhälsan och minska dödligheten i allvarliga sjukdomar.

Just nu finns en enorm vårdskuld i regionen. Covidpandemin och de tillfälligt avbrutna screeningprogrammen har medfört att så många som kanske 1 600 stockholmare har oupptäckt cancer. I vårt budgetförslag tillför vi därför utökade resurser för att korta vårdköerna och införa mobil bröstcancerscreening som riktas mot de områden som i dag har lågt deltagande. Om man ska uppnå jämlik vård förutsätter det att majoriteten gör handfasta och prioriterade satsningar på folkhälsa. Det gäller inte minst i regionens socioekonomiskt mest utsatta områden. Dessa satsningar saknar jag i er budget.

Anförande nr 151
Elinor Odeberg (S): Ordförande! Den psykiska ohälsan brukar kallas för pandemins tredje våg. I spåren av arbetslöshet, social isolering, fysisk inaktivitet och förluster av nära anhöriga riskerar den psykiska ohälsan att öka lavinartat. I våras minskade besöken och inläggningarna till psykiatrin när pandemin var som värst.

Jag vill säga till dig som mår psykiskt dåligt: Vänta inte! Sök vård! Hjälp finns att få.

Jag är djupt oroad över den vårdskuld som psykiatrin ser ut att bygga upp. Lika viktigt som det är att upptäcka cancer i tid är det att upptäcka en suicidrisk i tid. Men fina skrivningar om psykiatrin i den blågröna budgeten efterföljs inte av de resurser som krävs. Ni gör inte upp med de fördyrande vårdmarknaderna eller de skenande kostnaderna för hyrpersonal inom psykiatrin. I stället finansierar ni er budget genom att dumsnåla på hjälpmedel, såsom tyngdtäcken för barn med adhd, och genom att sälja ut härbärgen för hemlösa. Dessutom riskerar sjukhusens svältbudget att leda till färre slutenvårdsplatser i en redan bantad slutenvårdspsykiatri.

Vi socialdemokrater prioriterar annorlunda. Vi vill bygga ut psykiatrin genom fler slutenvårdsplatser, stärkt kompetensförsörjning, ytterligare en psykiatriambulans, kortade köer till BUP och sänkta trösklar till förstalinjen. Det vill vi göra genom en kraftig utbyggnad och högre, jämlik tillgänglighet för att på allvar kunna verka förebyggande. Det är i dag fyra gånger mer sannolikt att ett barn på Lidingö får hjälp av förstalinjen som att ett barn i Järva får det. Det visar att marknaden inte styr resurserna rätt. Vi vill säkerställa vård efter behov genom en etableringsstrategi, och vi har också musklerna bakom vår ambition genom en halv miljard mer till primärvården.

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 152
Tuva Lund (S): Ordförande! Det är uppenbart att regionen genom sin vårdvalsmarknad för läkarvård på äldreboenden inte har kunnat säkerställa att de äldre har fått de läkarinsatser under pandemin som de har rätt till. Det har framkommit att äldre inte har fått personliga besök, vilket är allvarligt. Ivo har konstaterat att äldre i första hand har fått generella och inte individuella läkarbedömningar, vilket är allvarligt. Det har också framkommit att en ensam läkare kan ha ansvar för över 270 patienter, vilket är allvarligt. Det handlar i en brinnande, pågående pandemi om patienter som tillhör riskgruppen.

Vi behöver få till nya riktlinjer som säkerställer vad som gäller för digitala och fysiska besök. Vi måste få till ett maxantal patienter som en läkare ska ha. Vi behöver också se till att läkarvården på äldreboenden blir närmare kopplade till de vårdcentraler som ligger i anslutning till dem.

Vi socialdemokrater kommer att se till att vårdmarknaden för detta område avslutas. Vi kommer att ta fram nya riktlinjer. Vi kommer också att tillföra nya resurser.

Bifall till det socialdemokratiska budgetalternativet!

Anförande nr 153
V i c t o r H a r j u (S): Ordförande, ledamöter! Låt mig börja med husläkarjourerna. När de läggs ned kommer många invånare i Järfälla, Upplands-Bro, Sigtuna och andra delar av länet att få betydligt mycket längre avstånd om man behöver söka vård på kvällstid. Det är problematiskt.

Jag vill även lyfta upp frågan om kommunalisering av hemsjukvården, som vi har i vårt budgetalternativ. Vi ser att det har gett bra effekt på annat håll. Det hade kunnat rädda liv. Låt inte Solnas och Österåkers skattesatser komma i vägen för det i framtiden!

Anförande nr 154
H e n r i k E r i k s s o n (C): Ordförande, ledamöter! Jag sitter i direktionen för Kommunalförbundet i Norrtälje. Det har flera gånger varit uppe på tapeten att vi i majoriteten på något sätt skulle vilja avveckla det här. Det är absolut inte sant. Jag instämmer med Olle Reichenberg som nyss talade. Vi vill snarare satsa, för det här är en modell vi vill värna. Vi tycker att den fungerar väldigt bra. Att vi i en budget har skrivit att vi vill utreda och förbättra saker och se över en beställarfunktion innebär inte att man kan dra slutsatsen att det här ska avvecklas. Jag tycker att det är på gränsen till ohederligt av Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Jag kan lugna alla med att vi i majoriteten värnar Norrtäljemodellen. Vi vill utveckla den. Det finns ingen risk för att vi kommer att avveckla den på grund av denna skrivelse i budgeten.

Eftersom jag ändå har ordet vill jag säga att vi befinner oss i en svår tid, men vi har en väl avvägd budget för det. Det är dock som sagt en jäkligt svår tid, och då kan man inte ge allt till alla.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 155
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Jag vill ägna de sista sekunderna åt att tacka för en bra debatt. Den har tydliggjort skillnaderna men också pekat på att vi har en hel del gemensamt. Stort tack för det! Det gäller nu för oss alla att i en svår tid ta ansvar för vår region.

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Jag ber om ursäkt. Jag klubbade visst av innan talarlistan var tom. Informationen kom in lite sent på våra skärmar. Vänsterpartiet har 17 sekunder kvar.

Anförande nr 156
C a t a r i n a W a h l g r e n (V): Ordförande, fullmäktige! Jag ville fråga majoriteten varför de i sin budget skriver att de vill se om de kan ta hem beställningarna till Stockholm, om det nu inte är den avsikt de har.

Trafik

O r d f ö r a n d e n : Nu har vi omgrupperat oss och kan gå över till debattområdet Trafik. Även här, som i föregående två områden, kommer vi att först genomföra en gruppledarrunda. Då kommer alla gruppledarna att få möjlighet att hålla anföranden. Därefter har vi en särskild replikrunda på dessa. Sedan går vi över till övriga på talarlistan.

Anförande nr 157
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Första bussen rullar i praktiken ut i trafik innan den sista hunnit hem, när Stockholmshimlen är så där svart som den nylagda asfalten på uppfarten. Att den kan göra det är tack vare förarna som tar första passet. Under dagen kommer tusentals bussar och hundratals tåg att göra dem sällskap, men de där första turerna är alltid de första turerna.

Lite tidigare avslutades nattskiftet i Nybodadepån. Ett gäng färdigservade tunnelbanetåg står redo att tjäna stockholmarna. Jag vet inte om Tonny, som i somras firade 50 år som reparatör i stockholmarnas tjänst, var där, men jag vet att hans kollegor var det. På trafikledningen för tunnelbanans blå linje sveper en trafikledare den sista droppen svart och övervakar det pärlband som fyller tunnlar och stationer – pärlband i form av vackra tåg. Kanske töms också en välbehövlig kopp på trafikledningen för pendeltåg, lokalbanor och spårvagnar.

Var förresten pendeltågen ovanligt välstädade i morse? Ja, då vet jag några av dem som ni ska tacka för insatsen, nämligen gänget på Södertäljedepån. Jag har själv varit där och under ett pass drillats av dem. De sade att jag fick godkänt, men jag är själv inte helt övertygad.

Vi har även våra ordningsvakter och vår trygghetscentral. De säger alltid att morgonen är lugn och att det kanske är först framåt eftermiddagen och kvällen som saker och ting händer. Men i dessa tider vet man aldrig.

Låt mig heller inte glömma våra gula och orange västar som jobbar i tunnlar och på broar, långt nere under jord och högt uppe bland hustak – ni som ger er ut för att sköta underhåll och bygga ut dag som natt, i regn och rusk och året om. Till alla er och alla andra i SL-trafiken – i trafiken, på depåer, på byggen, i förvaltning, hos operatörer, innovatörer och entreprenörer – ni som får Stockholm att rulla och röra på sig, som håller trafiken igång och som aldrig ger upp, mitt, resenärernas och stockholmarnas djupa tack!

Ordförande, fullmäktige! När vi för ett år sedan klubbade Region Stockholms budget för 2020 visste ingen av oss vad som väntade: att ett virus några månader senare skulle sätta såväl Sverige som hela vår omvärld i en djup och svår kris. Året vi snart lämnar bakom oss utgör kanske en av de svåraste prövningar som vi har sett i vår tid. Det här är dock inte prövningar som stannar av vid årsskiftet – tvärtom. Den blågröna koalitionens budget handlar om detta. Det är en budget för en stark Stockholmsregion i en osäker tid. Med ansvar, ordning och reda, genom nytänkande, tydliga prioriteringar, höjd effektivitet och bantad byråkrati ska Region Stockholm ta sig an de utmaningar som ligger framför oss. Samtidigt ska vi rusta regionen för framtiden och bortom pandemin.

Fru ordförande! I denna svåra tid har en sak stått klar: Regionens kollektivtrafik har inte knäckts av pandemin. När andra har släckt ned, stängt ned och gett upp har vi markerat kollektivtrafiken som en verksamhet som inte ska följa deras väg. SL-trafiken rullar vidare. SL-trafiken *ska* rulla vidare. Det är den blågröna koalitionens besked. Betänk att det inte ser ut så i vår omvärld! Hårda nedstängningar som i Frankrike, Tyskland och Storbritannien innebar helt eller delvis stillastående kollektivtrafik. Till och med New York, vars tunnelbana verkligen är blodomloppet i staden, stängdes ned, detta för första gången på 114 år.

En sak vet vi. Utmaningarna som vi har framför oss är om möjligt än större än dem vi lämnar bakom oss. Tappet i antalet resenärer kommer att återhämta sig, om än långsamt, och utvecklingen påverkar biljettintäkterna markant, såväl nu som framöver. Vi behöver därför vidta åtgärder för att återvinna resenärer när restriktionerna lättar, men också för att stävja tjuvåkande, säkra biljettintäkter och se över våra kostnader.

Samtidigt som kollektivtrafiken nu går på högvarv ser vi också nya resmönster. Det kommer att kräva anpassning av trafikutbud och en förmåga att ompröva tidigare politiska beslut och styrdokument, arbetsformer och krav i förvaltning, hos operatörer och i politiken, oavsett om vi styr eller befinner oss i opposition. Jag hoppas och tror att vi alla vill dra vårt strå till stacken i denna uppgift. Det är inte minst hög tid att riksdag och regering fullt ut kompenserar kollektivtrafiken för dess samhällsinsats i krisen.

Fru ordförande! Samtidigt som mycket är osäkert i den tid vi lever i fortsätter vi att rusta inför framtiden. Under kommande år genomför vi flera viktiga investeringar för att möta den växande regionens behov bortom pandemin. Våra nya C30-tåg rullar ut i tunnelbanan. Roslagsbanans dubbelspårsutbyggnad färdigställs, och de nya tågen, X15p, börjar provköras för att sedan tas i trafik. Vi vill hålla i våra högt ställda ambitioner rörande digitalisering, elektrifiering, miljö och automatisering. Tvärbanan till Bromma flygplats ska öppna, och bygget vidare till Ursvik och

Helenelund ska fortsätta. Lidingöbanan ska få utökad kapacitet genom en ny spårvägsbro, och Alkärrsdepån för Spårväg City anpassas för tillskott av fler fordon. Saltsjöbanans upprustning ska fortsätta med exempelvis fler mötesspår och byte av Norra Danviksbron.

Bygget av bussterminal Slussen fortsätter. Det gör även arbetet med bytespunkter och kopplingar mellan trafikslag.

Samtidigt fortsätter arbetet med utbyggd tunnelbana. Vi fortsätter att markera vår bestämda vilja att hedra överenskommelsen. Vi väntar dock fortfarande på att regeringen ska göra detsamma. Även arbetet med tunnelbana Fridhemsplan–Älvsjö, Spårväg Syd samt Roslagsbanan till city fortsätter. Alla dessa är viktiga investeringar för att möta behoven i en växande region.

Fru ordförande! Samtidigt som vi bygger för framtiden ska vi också ta hand om det vi har. Det handlar om att förlänga infrastrukturens livslängd och öka effektiviteten i nuvarande system. Det handlar om upprustning för att nå bästa nytta av både befintliga och nya investeringar, om ett nytt biljett- och betalsystem som ska ersätta SL Access och om stationer som ska rustas upp och fortsatta insatser för både punktlighet och framkomlighet för såväl pendeltåg som bussar.

Det handlar också om ett fortsatt trygghetsarbete i hela kollektivtrafiksystemet. Trygghetsfrågan har inte tappat i vikt under pandemin. Tvärtom kvarstår den som ett av de kanske viktigaste problem som vi har att hantera för att på sikt skapa en trygg och trivsam Stockholmsregion. Trygghetsinsatser sker därför fortsatt i hela kollektivtrafiksystemet. Genom utveckling av trygghetscentralen, installation av fler trygghetskameror och fortsatta upprätthållna biljettkontroller höjer vi ambitionerna ytterligare. Tillsammans med kommuner och fastighetsägare vill vi skapa tryggare miljöer både i och runt trafiken. Vi fortsätter arbetet för att polisen ska komma tillbaka till kollektivtrafiken.

Fru ordförande! Den budget som i dag presenteras av den blågröna koalitionen är en budget för en stark Stockholmsregion i en osäker tid. Det är en budget som blickar framåt men som också förmår att ta ansvar i den bistra tid som vi befinner oss i. Vi lovar inte allt till alla. Vi förstår att nu är tid för ansvar, tid att hålla i och att hålla ut, att hålla i pengarna och genomföra ansvarsfulla förändringar för att bygga både skydd mot stormar och broar mot framtiden. Det är en budget för en stark region i en osäker tid. Det är en budget för Stockholmsregionen och dess invånare.

Det är en budget för att de första bussarna också i morgon och övermorgon ska kunna rulla ut på sina första turer och få sällskap av tusentals kollegor under dagen. Det är en budget för att verktygen ska fortsätta klinga och surra på depåernas nattskiften och för att de vakande ögonen ska fortsätta sina pass på trafikledningscentralerna. Det är en budget för att pendeltågen ska kunna fortsätta städas, för att trygghetscentralen ska kunna fortsätta svara och ordningsvakterna rycka ut till undsättning mot våld och brott. Det är en budget för att det ska fortsätta kunna borras, sprängas och lyftas i tunnlar, på banvallar och på broar. Det är en budget för att hålla SL rullande i, igenom och efter krisen – för vi vet att utan SL stannar Stockholm.

Med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 158
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Kollektivtrafiken är Stockholmsregionens blodomlopp. Utan kollektivtrafiken skulle mycket av det liv som i dag gör vår region så fantastisk stanna av. Kollektivtrafiken är också helt avgörande för Stockholmsregionens tillgänglighet och för vår möjlighet att kunna axla vårt klimatansvar.

I år beräknas SL-trafiken tappa mellan 40 och 50 procent av sina biljettintäkter till följd av coronapandemin. Nästa år beräknas biljettintäktsbortfallet bli mellan 2,2 och 2,5 miljarder, naturligtvis beroende på om och när vi kan komma igång med implementeringen av ett vaccineringsprogram och när vi kan se lättnader i restriktionerna för att åka i kollektivtrafiken. Min förhoppning är naturligtvis att staten beslutar att ta ett större ansvar än man redan har gjort när det gäller att täcka upp kostnaden för de minskade intäkterna. Men om det inte görs säger vi i

budgeten för Region Stockholm att vi gör en egen avsättning från årets överskott för att kompensera kollektivtrafiken för nästa års minskade biljettintäkter. Det är detta, mina damer och herrar, som kallas ansvarstagande för en fungerande kollektivtrafik i en svår tid. Vårt tydliga besked är att SL-trafiken ska rulla såväl 2021 som 2022, 2032 och 2042. Det är utifrån ett sådant ledarskap som jag står här i dag och försvarar denna budget.

Budskapet från den grönblå majoriteten är att framtidsbygget av kollektivtrafiken i Stockholmsregionen fortsätter. Vi håller i de beslutade investeringarna i tunnelbana, Sverigeförhandlingens objekt, och utbyggnaden av Roslagsbanan och Tvärbanan till Kista. Utöver det fortsätter vi att ta nya fordon i drift och håller i nödvändiga underhållsinvesteringar. Allt detta gör vi för att fler ska kunna välja kollektivtrafiken framför bilen i dag, i morgon och övermorgon.

När det gäller mitt eget ansvarsområde som är kopplat till framkomlighet innebär budgeten för 2021 ytterligare en ambitionshöjning. Vi omsätter nu tydligare arbetet med att tillsammans med Stockholms stad omvandla busslinje 4 till en BRT-linje med konkreta framkomlighetsåtgärder. Vi ökar också åtgärderna för att få bättre framkomlighet och minska trängseln på de högst belastade stombusslinjerna 176 och 177. Även det egna arbetet med elektrifiering och digitalisering av kollektivtrafiken fortsätter.

När pandemin är över ska SL-trafiken stå rustad för att återta förlorade passagerare. Fokus ska läggas vid att ta tillbaka de resenärer som under pandemin valt att resa med bil i stället för med kollektivtrafiken. Samtidigt ska nya resenärer som inte tidigare valt att resa med kollektivtrafiken lockas att välja SL.

Jag noterar att flera partier i oppositionen i sina budgetförslag har kopierat många av de förslag som Miljöpartiet tidigare har drivit och fortfarande driver. Det är naturligtvis hedrande. Det är bra och välkommet att fler är beredda att ta till sig av positiva förslag för Stockholms kollektivtrafik. Men det behöver också noteras att all utveckling av kollektivtrafiken är beroende av att vi har en fungerande finansiering av densamma. Tyvärr ser jag att mycket av det saknas i dag i oppositionens budgetförslag. Framför allt ser jag bristen i Socialdemokraternas förslag, där man inte verkar ha någon idé om hur kollektivtrafiken ska kompenseras för de förlorade biljettintäkterna 2021. Jag efterlyser ett tydligt svar här i debatten om hur Socialdemokraterna avser att ta ansvar för detta. Annars kvarstår min fråga om det möjligen finns ett 2-miljardershål i Socialdemokraternas budget.
Som gruppledare för Miljöpartiet i Region Stockholm har jag ett tydligt budskap till stockholmarna. Så länge Miljöpartiet är med och styr kommer majoriteten i Region Stockholm alltid att stå på resenärernas sida – då som nu och för alltid.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 159
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! För mig som socialdemokrat präglas såväl det dagliga politiska hantverket som visionen av att skapa ett samhälle som håller ihop. Det är ett samhälle där vi ser allas styrkor och ett samhälle som är rustat för att klara utmaningar och kriser där ingen lämnas ensam. Det är ett samhälle där varje person är fri att skapa sig ett gott liv, oavsett föräldrarnas inkomst eller efternamn. Det är ett jämlikt samhälle där vi tar kampen för att minska klyftor i utbildning, folkhälsa och livsvillkor. Där dras stad och land inte isär. Det är detta som återfinns i den socialdemokratiska budgeten. Det handlar om ett Stockholms län där man håller ihop, utvecklas tillsammans och tar ansvar tillsammans för länets alla invånare.

I spåren av pandemin minskar nu intäkterna drastiskt samtidigt som trafiken behöver maximeras för att trängseln och smittspridningen ska minska. År 2021 innebär en stor ovisshet men med löften från januaripartierna om fortsatt omfattande statsbidrag. Vår utgångspunkt är att kollektivtrafiken ska bidra till en jämlik region som har stark tillväxt och som uppnår klimat- och miljömålen. För att lyckas med detta måste kollektivtrafiken vara snabb, pålitlig och attraktiv. Vårt förslag till budget innehåller viktiga insatser och investeringar på såväl kort som lång sikt för att minska pandemins påverkan, återstarta regionen och skapa en bättre kollektivtrafik för framtiden.

Trygghet och trängsel är ofta avgörande känslor för om man väljer att resa kollektivt. Överfulla bussar, tåg, vänthallar och perronger skapar otrygghet, inte minst i pandemitider men även annars. Många, inte minst kvinnor, känner en stor otrygghet inför att åka kollektivt om kvällar och nätter. Vi vill lägga kraft på att skapa attraktiva stationsmiljöer och bygga bort otryggheten. För att minska trängseln i rusningstid under pandemin och sprida resandet vill vi införa ett lågtrafikkort.

Buss eller bilkö borde vara ett enkelt val, men i dag förlorar kollektivtrafiken tyvärr mot bilen i stora delar av vår region. Stombussbokslutet visar försämrad framkomlighet för flera linjer. Kostnaden för förseningar och köer är enorm. Vi vill öka bussarnas framkomlighet och utveckla nya BRT-system för att skapa attraktiva och pålitliga resor. Det är investeringar som också skapar jobb, tillväxt och en ännu mer effektiv kollektivtrafik.

Tillväxt i hela länet kräver en pålitlig kollektivtrafik. Arbetstagare, företag och offentlig verksamhet måste kunna utvecklas oavsett var i länet man befinner sig. Vi vill därför att pendeltågen utvecklas till tiominuterstrafik, att nattrafik utreds, att tunnelbanans avgångar ökar, att infartsparkeringar byggs i hela länet och att kollektivtrafik utgör grund vid nya etableringar.

Ungdomar ska kunna sommarjobba, träffa vänner och ha en aktiv fritid, oavsett föräldrarnas ekonomi. Därför vill vi införa ett gratis sommarlovskort och ett billigare fritidskort.

Majoriteten saknar svar på några av utmaningarna om trängsel, trygghet, framkomlighet för bussar och hur hela länet ska ha förutsättningar för att bidra till tillväxten. I den resvaneundersökning som gjordes före pandemin blev målet om ökad kollektivtrafikandel alltmer avlägset. Utvecklingen går helt enkelt åt fel håll när kollektivtrafiken tappar andelar till biltrafiken.

De senaste 20 åren har kostnaderna och som en följd därav även biljettpriser och skattefinansiering näst intill fördubblats. Även i år tillåter ni kostnaderna att öka med mer än de gör inom sjukvården. Konsultkostnaderna är extrema, och det löfte som majoriteten gav om en minskning för att i stället anställa egen personal har misslyckats. Åter sätts nu mål om minskad administration, men majoritetens cv talar inte riktigt för att detta ska lyckas. Om Region Stockholm hade haft samma andel administration som Västra Götaland hade vi haft 1 miljard mer att fördela till vården och kollektivtrafiken.

Den dåliga styrningen av investeringar leder till ständiga fördyringar. Det gångna året är inget undantag, och investeringar har fördyrats med över 2,6 miljarder kronor. Addera därtill 9 miljarder för fördyrad utbyggnad av tunnelbanan! I årets budget drar man därför i nödbromsen, och investeringarna minskas kraftigt under de kommande åren. Viktiga investeringar skjuts nu på framtiden, och resenärerna och skattebetalarna är förlorare tack vare dålig styrning. När taxorna höjs måste det vara tydligt att det görs för att komma länets invånare till del och förbättra resenärernas vardag, inte för att betala skenande investeringar, dåliga upphandlingar av konsulter och svällande administration.

Vi befinner oss mitt i en pandemi och kan ännu inte överblicka dess konsekvenser. Men vi kan lindra dess verkan genom att göra framtidsinvesteringar som skapar jobb, tillväxt och framtidstro samt förutsättningar för ett helt Stockholms län som håller ihop.

Slutligen vill jag framföra ett varmt tack till all den personal som dagligen får trafiken att fungera, såväl med som utan pandemi.

Ordförande! Jag yrkar härmed bifall till Socialdemokraternas förslag till budget och att fritidskortet ska omvandlas till ett 30-dagarskort som kostar 150 kronor, att barn upp till tolv år alltid ska åka gratis i sällskap av annan betalande resenär och att man inför ett kostnadsfritt sommarlovskort för unga.

Anförande nr 160
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande! Kollektivtrafiken gick som annat tyvärr heller inte in i pandemin med de bästa förutsättningarna. Det är en helt och hållet upphandlad trafik där SL bara

är beställare, och trafiken utförs av olika företag i olika områden. Det har varit svårt för förvaltningen att styra, ha överblick och få information om sjuktal hos operatörerna, om linjer är fulla eller ej och hur det ser ut i resandet för personal i kollektivtrafiken. Vänsterpartiet skulle köra all kollektivtrafik i egen regi. Pandemin ger oss rätt i att kontroll och överblick inte finns i en så pass uppsplittrad och upphandlad trafik.

Jag har sagt det förr och jag säger det igen: Jag tycker att trafikförvaltningen var snabb när man lyssnade på busschaufförernas oro för smitta och stängde framdörrarna på bussarna. Men då stängde man också möjligheterna att visera resenärerna. Det finns fortfarande inga blippmaskiner vid bussarnas bakdörrar, och det kommer inte upp några sådana, eftersom ni i majoriteten är rädda för att fuskåkandet då skulle öka. Men resandet med reskassa och enkelbiljetter ökar i förhållande till de många som tidigare var trogna köpare av månadskort.

Under pandemin har många tvingats bort från eller valt bort kollektivtrafiken för att hörsamma Folkhälsomyndighetens och SL:s uppmaningar att inte resa i onödan. Man kan ju fundera över om människor verkligen reser i onödan. Hur som helst har resandet minskat och intäkterna likaså.

Vänsterpartiet ser det som självklart att man måste göra allt för att kollektivtrafiken ska vara det självklara och bästa transportmedlet i Region Stockholm. Vi vill att resenärerna ska stanna kvar och komma tillbaka till kollektivtrafiken på ett tryggt sätt. Det innebär att vi till skillnad från majoriteten inte vill höja priset på SL-kortet. Vi vill sänka det med 90 kronor till 860 kronor i stället för 950 kronor som majoritetens kort kommer att kosta. Vi vill även införa fritt resande för barn och unga och för pensionärer i lågtrafik, och SL-kortet ska gälla i sjötrafiken året om. Det ska heller inte vara någon begränsning i resandet i färdtjänsten. Vi satsar. Ni höjer taxan.

Det är många som måste resa med kollektivtrafiken och som inte har någon valfrihet. De kan varken jobba hemma eller cykla och har ingen egen bil. De som reser med SL måste kunna resa säkert under pandemin. Det måste köras full trafik och vara rent och städat. De som arbetar i kollektivtrafiken måste ha en trygg arbetsmiljö.

Vi blev glada över att biljettkontrollerna pausades under våren. I och med Folkhälsomyndighetens riktlinjer är det kanske nu dags att återigen pausa kontrollerna för att inte bidra till smittspridning. Vi vet att kollektivtrafiken har tappat mycket i intäkter, bland annat för att det inte har gått att visera på bussarna men även för att resenärerna har minskat. Vi är helt överens med er i majoriteten om att vilja att staten ska ersätta de regionala kollektivtrafikmyndigheterna för deras kostnader och minskade intäkter under pandemin. Men vi blir också oerhört oroade över er skrivning i budgeten: ”Om trafiknämnden ska ha möjlighet att bedriva verksamhet med bibehållen ekonomi i balans under 2021 krävs att staten ersätter Region Stockholm som regional kollektivtrafikmyndighet för minskade resenärsintäkter under hela pandemin med anledning av Region Stockholms och resenärernas följsamhet till Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Om det inte sker kan Region Stockholm tvingas att minska utbudet av kollektivtrafik.” Det är det sista vi vill, det vill säga minska utbudet av kollektivtrafik under och efter pandemin, om vi ska få tillbaka resenärerna.

Precis som vi sade i den inledande debatten står det inte i er budget att ni ska använda ert överskott 2020 till att kompensera för kollektivtrafikens underskott. Det har kommit fram under dagens debatt.

Kollektivtrafiken ska och måste av klimat- och utrymmesskäl vara det grundläggande, strukturerande och mest använda transportsystemet i vår region. För klimatets skull måste fler resa kollektivt och färre med egen bil. Tyvärr visar den senaste resvaneundersökningen från 2019 att marknadsandelarna för kollektivtrafik sjunker, och de för bil ökar. Det är ett dåligt betyg för er i majoriteten och era kollektivtrafiksatsningar. Det skulle uppenbarligen behövas något helt annat för att biltrafiken ska minska. Det kan handla om styrmedel, framkomlighetssatsningar, satsningar för att öka tillgänglighet och enkelhet att byta mellan trafikslag – någonting annat. Vi tror också att priset har betydelse för det.

Bifall till Vänsterpartiets budgetreservation!

Anförande nr 161
M s c i w o j S w i g o n (SD): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det finns ett fåtal påståenden som Anders Tegnell har fått rätt i under pandemin. Ett av dem som Tegnell framförde tidigt under våren i början av pandemin var att det är de folkvalda politikerna som måste fatta de tuffa besluten, inte tjänstemännen. Det gäller oavsett om det är i en kommun, i en region eller i regeringen. Politiker ska särskilt under en pågående kris axla ansvaret.

Ordförande! Under den pågående pandemin går Region Stockholms kollektivtrafik mot en historisk intäktsförlust. Anledningen till detta är bland annat ett minskat antal resenärer och en ökad andel plankare, så kallade betalningsvägrare. En del av intäktsförlusterna beror dock på att man under det senaste halvåret inte har gett de resenärer som måste resa med kollektivtrafiken och som vill betala för sin buss- eller båtresa någon möjlighet att göra rätt för sig.

Sverigedemokraterna efterfrågade åtgärder redan i början av pandemin. Vi har dessutom tvingats fortsätta efterfråga dem. Det handlar om munskyddskrav, permanent avspärrning av förarmiljön med hjälp av barriärskydd, ökat antal biljettavläsare på bussarna med mera. Dessa är till för att skydda våra resenärer och dem som varje dag arbetar inom kollektivtrafiken. Åtgärderna uteblev och har fortsatt att utebli.

Det finns en tid efter pandemin då förtroendet för kollektivtrafiken återigen ska upprättas. Därför vill vi behålla biljettpriserna i kollektivtrafiken på samma nivå under det kommande året. Arbetet med att minska trängseln, även när pandemin är över, ska fortsätta. Vi vill snabbutreda införandet av flexibla biljettpriser så att det finns incitament för resenärerna i kollektivtrafiken att i större utsträckning anpassa sina resvanor efter tiden på dygnet. Vi ska även återta tryggheten för våra resenärer genom att anställa fler väktare och ordningsvakter. Vi vill införa ett komplett och fungerande förbud mot tiggeriet inom kollektivtrafiken. Vi vill bygga ut och komplettera trygghetscentralen med ett ansvar för hela trygghets- och säkerhetskedjan.

Obehöriga individer som upplevs störande skapar otrygghet genom att tigga i trånga tunnelbanevagnar och har inget att göra i Stockholms kollektivtrafik. Därför är ett utbyggt spärrsystem till för att hålla obehöriga borta från kollektivtrafiken. Vi ska behålla spärrarna och bygga ut dem på de platser där de i dag saknas. Vi vill även komplettera trygghetskedjan genom att införa fler och riktade biljettkontroller med civilklädda biljettkontrollanter.

Region Stockholm har genomfört uppgraderingar på ett flertal lokalbanor, bland annat Lidingöbanan och Roslagsbanan, vilket såklart är väldigt bra. Gamla uttjänta vagnparker har ersatts med nya. Men vagnparken för Saltsjöbanan är från 1970-, 1980- och 1990-talen och utgörs av gamla, ombyggda tunnelbanevagnar. De planeras att ersättas av äldre tunnelbanevagnar som i dag fortfarande trafikerar den blå och den röda linjen. Vi anser att det finns ett tydligt behov av att ersätta den nuvarande vagnparken med nya och moderna vagnar för att minska trängseln och öka pålitligheten i en kraftigt växande kommun.

Trenden i hela Europa går mot en allt större elektrifiering av transportmedel, så även i Sverige och till viss del också i Region Stockholm. Det är en utveckling som vi sverigedemokrater välkomnar och som vi vill se mer av inom både busstrafiken och båttrafiken. Stockholm är trots allt en stad på vatten, där skärgården, Saltsjön och Mälaren är en betydande resurs med stor potential för nya resealternativ. Skärgårdstrafiken utgör i dag endast 6 procent av regionens totala kollektivtrafik, men den står för 50 procent av utsläppen. Det är ett regionalt intresse att främja en förnyelse av skärgårdsflottans driftteknik. För att motverka utsläppen och agera med långsiktig hållbarhet måste vi elektrifiera flottan så fort det bara går. Vi måste också fortsätta skapa fler trafikmöjligheter för att fler ska kunna ta sig till olika delar av regionen på ett smart, effektivt och tryggt sätt.

Med detta yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budgetmotion.

Anförande nr 162
M i c h a e l a H a g a (C): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Nu befinner vi oss i den digitala eran. Vilken tid vi befinner oss i! Jag vill börja med att säga att jag är otroligt tacksam och glad över att vi genomför detta fullmäktigesammanträde på ett smittsäkert sätt. Ett stort tack till alla medarbetare som har jobbat med tekniken för att det ska funka och ett stort tack till presidiet! Att vi hanterar budgetfullmäktigesammanträdet på detta sätt är en viktig del för att upprätthålla demokratin även mitt i en rådande pandemi. Också detta kommer att gå till historien.

Precis som vi kommer säkert fler att jobba hemifrån. Företag krymper sina lokaler, och medarbetare kommer också kräva av sina arbetsgivare att få jobba hemifrån. Många vittnar om att livspusslet har blivit lättare, och en ny generation medarbetare kräver en mer flexibel arbetsplats. Det här med åtta till fem finns inte i deras världsbild.

En angelägen fråga är trots allt hur kollektivtrafiken i vår region kan komma att behöva formas i framtiden. Vilka resmönster har vi efter pandemin? Trafiken har verkligen prövats under den här tiden. Sjuktalen har varit höga, och trafiken har varit svårplanerad med ett sviktande antal resenärer och biljettintäkter, vilket många andra redan har vittnat om. Trots att kollektivtrafiken har haft utmaningar och också har varit tvungen att växla om har den klarat uppdraget med bravur. Det har skett tack vare alla medarbetare i kollektivtrafiken som dagligen har gått till jobbet för att säkerställa att trafiken finns till och går för dem som behöver resa, det vill säga all vårdpersonal, alla poliser och alla lärare och elever som har gått i skolan, för att bara nämna några.

År 2021 och framåt, när pandemin förhoppningsvis är över, behöver kollektivtrafiken fortsatt ges bra förutsättningar för att man även ska kunna vinna tillbaka resenärerna. Vi behöver vinna marknadsandelar från biltrafiken. Vi behöver även vara en stomme och en central del i den gröna omställningen för Region Stockholm.

Kollektivtrafiken ger oss en frihet att välja andra färdmedel än bil. Minst lika viktigt är också att det är en del i att skapa mindre trängsel på våra vägar.

Utbyggnaden av kollektivtrafiken behöver fortsätta som planerat för att både öka kapaciteten och minska trängseln. Vi har områden i regionen där kollektivtrafiken är underutbyggd och där vi behöver ge fler alternativ för resenärerna. Vi har tvärgående förbindelser som behöver byggas ut så att de avlastar de centrala delarna i kollektivtrafiken. Därför har vi blågröna ett fokus framåt för att underhålla och rusta upp befintliga system. Vi behöver vara rädda om och ta hand om det vi har i dag. Vi behöver också prioritera och genomföra Stockholms- och Sverigeförhandlingens projekt. Det är verkligen en historisk satsning när vi bygger ut kollektivtrafiken samtidigt som vi bygger bostäder, och vi gör det tillsammans med kommunerna.

Vi kommer att arbeta vidare med effektiva, trygga och smidiga bytespunkter för resenärerna. Det är ju det som avgör om du och jag väljer kollektivtrafiken eller inte.

Glädjande nog har nu sjötrafiken långsiktiga avtal på plats med fokus på en effektiv trafikplanering men också en framåtblick. Sjötrafikutredningen fortsätter sin viktiga analys för framtidens sjötrafik och de behov som är kopplade till det. Vi kan konstatera att vattenvägarna verkligen är till för att användas, och det finns ett stort engagemang i kommuner och intresseorganisationer för att det här ska bli så bra som möjligt.

Vi vet att oavsett hur vi tar oss igenom pandemin kommer kollektivtrafiken att fylla en viktig funktion på både land och vatten. Men vi behöver just nu vara lite försiktiga. Trots att vi visar på ett överskott kan vi inte bete oss som nyrika och öka kostnaderna, utan vi måste ta ansvar. Vi måste hålla fast vid resultatmålen och se över och samtidigt omvärdera vissa investeringar. Vi kan inte rusa fram med en massa nya satsningar, utredningar och förslag, utan vi behöver också ha en beredskap för det som väntar 2021 och framöver. Vi behöver noga följa utvecklingen och göra rätt saker. Vi behöver planera och agera långsiktigt. Det tycker jag att vi gör.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 163
Sara Svanström (L): Ordförande! År 2020 har ju vänt upp och ned på hela kollektivtrafikdiskussionen. Debatten om den viktiga framtidsfrågan om hur vi får fler att välja kollektivtrafiken har ersatts med en diskussion om hur vi kan minimera antalet personer i kollektivtrafiken för att undvika trängsel och därmed smittspridning.

I det här sammanhanget vill jag passa på att tacka alla som bidragit till att kollektivtrafiken rullat under år 2020, för det har den verkligen gjort. Utan kollektivtrafikens medarbetare skulle Stockholm ha stått stilla.

Pandemins effekter syns i årets förslag till budget för trafikområdet, och den som har förväntat sig en budget med fluffiga löften som passar för publikfriande utspel kommer att bli besviken. Det budgetförslag som den blågröna majoriteten lägger fram är återhållsamt och tar också hänsyn till både rådande lågkonjunktur och de osäkerhetsfaktorer som vi har och som är kopplade till pandemin.

I mitten av svårigheten ligger möjligheten, ska Albert Einstein ha sagt. När det är tufft är det svårt, men det är också extra viktigt att inte bara se problemet utan även möjligheterna det ger, möjligheter som innebär att man omprövar och på så sätt kan förnya och ersätta gamla hjulspår med framtida lösningar. Det är i svåra tider som man oftast tvingas fatta de modiga men, som det i efterhand visar sig vara, de nödvändiga besluten.

I årets budgetförslag har vi vänt på varje krona för att kollektivtrafiken ska stå stark och robust, inte bara under pågående pandemi utan även åren efter. I den osäkra tid som vi lever i vore det livsfarligt att anta en underfinansierad budget eller en budget innehållande löften och utfästelser som liknar en femårings julklappslista, en femåring som saknar kunskap om familjens ekonomi, och inköpen av julklapparna på önskelistan riskerar att underminera familjens ekonomi under flera år framöver.

Vi ser inte bara ekonomiska konsekvenser av pandemin i trafiken, utan vi ser även förändrade resemönster. De här förändrade resemönstren gör ju att vi under lång tid kommer att behöva fundera över hur vi utformar trafiken. Vi vet inte när de här resenärerna kommer tillbaka och inte heller om de ens kommer tillbaka. Därför måste fokus vara att studera frågan hur vi ska få tillbaka de här resenärerna när pandemin är över. Varför skulle de välja kollektivtrafiken igen?

Det finns nämligen en tid efter pandemin. Kollektivtrafiken är inte bara regionens blodomlopp som gör att många av oss kan få ihop livspusslet. Kollektivtrafiken är även vårt viktigaste verktyg när det gäller regionens klimatarbete. Därför fullföljer vi våra framtidsinvesteringar som möter den växande regionens behov. Nya sträckor och dubbelspår i våra olika spårsystem byggs samtidigt som vi köper in nya fordon och ser till att det finns passande terminaler och depåer. Alla utbyggnader som vi gör har förtjänstfullt redovisats i detalj av Kristoffer, Tomas och Michaela, så jag behöver inte upprepa den redovisningen.

Utöver detta fortsätter vi arbetet med att uppgradera resandemiljön och förlänga livstiden i många av de viktiga tekniska systemen. På så sätt fortsätter vi att utveckla kollektivtrafiken så att den blir mer tillgänglig, tillförlitlig, attraktiv och hållbar men även trygg.

När upplever resenärerna trygghet i kollektivtrafiken? Just nu tänker nog många att det är när kollektivtrafiken minimerar smittspridningen, men det betyder inte att vi får glömma många av de andra viktiga trygghetsfrågorna som inte är kopplade till pandemin. Trygghetsinsatser som kameraövervakning och trygghetsvärdar är även fortsättningsvis viktiga, men de måste kompletteras med åtgärder för att resenärer ska känna sig trygga även utanför spärrarna. Dessutom måste vi, utöver att vidta de direkta insatserna för trygghet, jobba mot klotter och nedskräpning samt arbeta för ökad närvaro av personal och mer service och kultur, eftersom det i sin tur har stor inverkan på upplevelsen av trygghet. Det är dock ofta en aspekt som vi glömmer bort i trygghetsdiskussionerna.

Sammanfattningsvis. Med dagens budgetförslag säkerställer vi att kollektivtrafiken ska kunna fortsätta att rulla trots det stora bortfallet av resenärer och intäkter, ett intäktsbortfall som staten inte helt kompenserar. Budgeten säkerställer dessutom viktiga investeringar i befintlig och ny kollektivtrafik som bidrar till regionens framtidsbyggande.

Med detta yrkar jag bifall till den blågröna budgetförslaget för år 2021!

Anförande nr 164
Karl Henriksson (KD): Fru ordförande, ledamöter! Vi kristdemokrater har i många år talat om vikten av att flytta besluten från sammanträdesrummen till folks köksbord, men vi hade inte riktigt det här i åtanke. Det är ju fantastiskt bra att vi kan genomföra sammanträdena även under en pandemi.

Den här pandemin påverkar ju allt i vårt samhälle. Inte minst påverkar den trafiken. Vi ser hur SL-resorna minskar dramatiskt samtidigt som vi behöver fortsätta att köra lika mycket trafik som tidigare för att hålla nere trängseln till corona-säkra nivåer. Man ska kunna lita på SL-trafiken när man behöver den.

I det här budgetförslaget tillför vi hundratals miljoner kronor till kollektivtrafiken, en ökning av trafiknämndens skattefinansiering med hela 3,4 procent! Vi fortsätter att satsa enorma summor på att genomföra alla de stora investeringsprojekt som pågår – utbyggd tunnelbana, utbyggt spårvägsnät, upprustning av Roslagsbanan, inköp av nya tåg, renovering av befintliga fordon och så vidare. Det är oerhört mycket som pågår, investeringar som är nödvändiga och viktiga för framtidens Stockholm. Det handlar ofta om åtaganden som vi har förbundit oss till genom avtal med staten och olika kommuner i regionen. Det är viktigt att vi sänder ut budskapet att man ska kunna lita på regionen. Det är i detta perspektiv som man också måste se på den långa listan med utfästelser och säryrkanden från oppositionspartierna.

I en tid när regionen, inte minst SL-trafiken, står inför gigantiska ekonomiska utmaningar känns det som om oppositionspartierna har hamnat i en alternativ verklighet där de kan lova allt till alla utan några som helst ekonomiska konsekvenser. Vårt budskap är i stället att vi nu måste se till att hålla i och hålla ut när det gäller de åtaganden som vi redan har och fokusera på att ge resenärerna möjlighet att hålla avstånd. Det är vad ett ansvarsfullt och pålitligt styre gör i en situation som den som världen är i i dag.

Jag vill också passa på att tacka alla våra medarbetare ute i trafiken som ser till att vi varje dag kan erbjuda våra resenärer en riktigt bra kollektivtrafik även i den här tuffa tiden!

Med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 165
Regionrådet Sjöström (S): Ordförande! Kristoffer, ni har styrt den här regionen i 14 år nu. Ni sätter de ekonomiska ramarna, målen och avgör styrningen för verksamheten. Det är ni och ingen annan som bär ansvaret.

Moderaternas problem med investeringarna är ju inte begränsade enbart till Nya Karolinska utan återfinns i högsta grad också inom trafikverksamheten. Bara det senaste året, som jag sade tidigare, har beslutade investeringar inom trafiken blivit fördyrade med 2,6 miljarder.

Min fråga är därför till dig, Kristoffer: Hur ska regionens invånare kunna lita på att ni följer den nya neddragna investeringsbudgeten och att inte nya kraftiga fördyringar uppstår?

Kopplat till detta har vi också omstarten som behöver göras. Efter den omstarten behöver vi också öka kollektivtrafikens andelar av det totala antalet resor. Hur ska ni arbeta för att uppnå målet om ökad resenärsandel för kollektivtrafiken som vi och alla kommuner var överens om i RUFS 2050?

Anförande nr 166
Regionrådet T a m s o n s (M): Partiet utan resultatutjämningsreserv, med högre kostnadsökningstakt än koalitionens budget, med miljarder i sprängda investeringsramar, med förskjutning från verksamhet till konsultdrivna utredningar – ett trettiotal för regionen som helhet, ett femtontal bara för trafiken – och till detta med taxeexperiment och hundratals miljoner, kanske miljarder, i ofinansierade utgifter i sin budget ska nog inte ställa den frågan till en koalition som levererat överskott i regionens budget som helhet under de senaste åren och som även har gjort det för trafiken på ett sådant sätt som innebär att här finns reserverna, här finns skyddsvallarna för att möta oroliga tider.

Det är tvärtom ni som är svaret skyldiga på frågan: Hur ska ni få ihop det hela med er löftesbudget som inte ens har en resultatutjämningsreserv?

Anförande nr 167
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Kristoffer, det är faktiskt er politik och den dåliga styrning som ni har haft över investeringar och ekonomi som nu gör att regionen kraftigt måste banta investeringsbudgeten. Det är ju er politik under de senaste åren som har lett till att regionens kostnader de senaste tjugo åren för trafiken faktiskt har dubblerats liksom taxorna.

Det är ni som står för en politik som gör att vi faktiskt också därmed blir svaren skyldiga i nästa led. De neddragningar som vi nu ser är ju ingenting annat.

Anförande nr 168
Regionrådet T a m s o n s (M): Vi håller i och vi håller ut en kollektivtrafik i världsklass. Den är utsedd till näst bäst i världen av den internationella kollektivtrafikorganisationen UITP.

Vi gör detta genom att hålla ordning och reda på ekonomin över tid, men vi gör det inte genom att, som Socialdemokraterna gör, inte ha en resultatutjämningsreserv som täcker kostnaderna för förlorade biljettintäkter i pandemins spår. Vi gör det inte heller genom att ha en högre kostnadsökningstakt än vad som föreslås av både revision och regiondirektör med flera experter. Vi gör det inte genom att spränga investeringsramarna med mångmiljardbelopp som är ofinansierade, vilket Socialdemokraterna gör i sitt budgetförslag.

Ni riskerar ju att, om det här blir verklighet, att driva fram gigantiska nedskärningar i länets kollektivtrafik för att ni inte får ihop ert eget budgetalternativ. Vi såg tecken på detta förra året då ni lade ert budgetförslag, nu ser vi detta slå igenom med full kraft.

Det är oroväckande att se detta hafsverk till budgetalternativ läggas fram år efter år, men framför allt i oroliga tider som dem som vi nu ser.

Anförande nr 169
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Tomas Eriksson, ni är ju ansvariga. Du är ansvarig för framkomlighetsarbetet.

Vi har nu kunnat konstatera att kollektivtrafikandelen förloras under de senaste årens utveckling och att resandet med bil vinner ny mark. Samtidigt vet vi att i bussbokslutet, när det gäller stombussarna, så går utvecklingen åt fel håll på flera punkter.

Vad är det ni ska göra annorlunda de kommande åren för att öka framkomligheten när ni inte har lyckats under de första åren under er mandatperiod? Och är ni bredda att ta oss i hand och höja tempot genom att också anslå mer pengar till denna typ av samhällsekonomiskt viktiga investeringar?

Anförande nr 170
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Tack för frågan, Jens Sjöström! Svaret på frågan är kanske lite mer komplicerad än du antyder.

Om man tittar man på resvaneundersökningen som gjordes före pandemin så ser man ju väldigt tydligt vad det är för typ av resor som ökar som inte är kollektivtrafik. Det är framför allt fritidsresandet. När det gäller resor till och från arbetet, alltså vaneresandet, så behåller kollektivtrafiken sin andel och ökar den till och med.

Jag skulle vilja säga så här. När vi kommer tillbaka till en ny verklighet, efter den här pandemin, så måste vi så klart titta på vilka ytterligare åtgärder som krävs för att upprätthålla kollektivtrafikens attraktivitet. Inte minst måste vi studera frågan om vilka insatser vi kan göra för att få fritidsresandet, att få hela familjer, att välja kollektivtrafiken framför bilen till sina fritidsaktiviteter.

Vi kommer, precis som jag sade i mitt anförande, att växla upp takten på framkomlighetsarbetet.

Anförande nr 171
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Jag tolkar ditt svar, Tomas, som att du är beredd att ta oss i hand och göra ett mer gediget arbete under de kommande åren.

Anförande nr 172
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Med det förbehållet, Jens, att det inte är så mycket hand att hålla i, eftersom vi precis har noterat att det inte finns några pengar i Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 173
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande! Vi gick nyss igenom ett antal brister som finns i det socialdemokratiska budgetförslaget. En sak som sticker ut och som också togs upp under förmiddagens debatt och som din gruppledare inte kunde svara på var frågan om hur ni får ihop det hela när vi nästa år räknar med att förlora biljettintäkter till följd av pandemin om minst 2–2,2 miljarder.

Hur får ni ihop detta utan att ha en resultatutjämningsreserv, och hur kan ni kritisera den blågröna koalitionen för att spara i ladorna i år för att ha medel för att kunna köra trafik och beta av vårdköer nästa år? Hur får ni ihop de här 2–2,2 miljarderna eller kanske mer därtill i förlorade biljettintäkter i ert budgetförslag?

Anförande nr 174
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Det finns ett uttryck som säger att man inte ska sälja skinnet innan björnen är skjuten. Det är väl ungefär det som majoriteten gör just nu. Majoriteten har än så länge inte ett år som är fullgott och vet ännu inte vad resultatet blir. Därför blir du svaret skyldig: Vad innebär detta?

Varifrån kommer ni att ta pengarna om resultatet skulle bli annorlunda när ni redan för två månader sedan räknade fel på 6,3–6,4 miljarder kronor mellan två prognoser med en och en halvmånads mellanrum?

Anförande nr 175
Regionrådet T a m s o n s (M): Jag tolkar detta som att Socialdemokraterna fortfarande vägrar svara på min fråga. De saknar 2–2,2 miljarder, minst, i sitt budgetförslag. Och de har ingen resultatutjämningsreserv.

Det skulle ju vara en katastrof för SL-trafiken om det budgetförslaget i dag skulle klubbas igenom. Som tur är kommer det budgetförslaget inte att antas. Men Socialdemokraterna kommer att fortsättningsvis vara svaret skyldiga när det gäller hur de får ihop sitt budgetförslag utan att ha reserver att backa upp trafiken med.

Anförande nr 176
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Jag kan bara konstatera att det inte finns någon resultatreserv från de borgerliga och de blågrönas sida heller, eftersom det här budgetåret ännu inte är till ända. Jag konstaterar att majoriteten själv är svaret skyldig.

Anförande nr 177
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Då fortsätter vi väl den frågeställningen, även om jag har gett upp förhoppningen att få ett svar.

Det här är intressant, Jens Sjöström. Det finns ju formuleringar i budgetförslaget men framför allt i delårsbokslutet som tydligt säger att vi gör en avsättning till en resultatutjämningsreserv.

Ännu viktigare är ju kanske, Jens Sjöström, att även om ni inte tycker att vi tydligt har presenterat någon idé för att täcka upp de här 2,2–2,5 miljarderna så har vi öppet och tydligt presenterad detta för alla. Ni måste ju också när ni gjorde ert budgetförslag ha suttit och funderat på: Hur ska vi klara av att hantera det här underskottet för trafikens räkning? Det kan ju inte vara så att ni bara i så fall har tagit kopior på vårt budgetförslag och sedan lagt till alla era förslag därutöver.

Varför handlar inte Socialdemokraternas hela förslag till trafikbudget om kritik mot att majoriteten inte hanterar ett underskott i sitt budgetförslag om det nu skulle vara så att ni inte tycker att detta är tydligt presenterat?

Anförande nr 178
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Tomas Eriksson och andra som tror att man har svaret på gåtan, det är så att reglerna för resultatutjämningsreserven också säger att de pengarna inte får användas året direkt efter det år då avsättning till resultatutjämningsreserven har gjorts. Det innebär alltså att det inte finns några pengar i ert budgetförslag eller för den delen i era omtalade delårsbokslut ens tidigare.

Vi inser att det här är en jätteutmaning för oss att få bukt med under kommande år. Därför är det också viktigt att det löfte om kompensation som finns från regeringen och samarbetspartierna Centern och Liberalerna kvarstår och att man också ska vara beredd att diskutera ytterligare kompensation.

Anförande nr 179
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Den frågan har ju också ett svar, Jens Sjöström. Det som du nu säger är enligt min uppfattning inte sant. I SKR:s regelverk, som uppdaterades så sent som i år, står det tydligt hur man får använda en resultatutjämningsreserv. Låt oss i så fall återkomma till den diskussionen med varandra.

Jag vill passa på att rätta dig på ytterligare en punkt. Det är alltså inte så att det är fördyringar av investeringar som gör att vi måste banta investeringsutrymmet. Det är nämligen inte på det sättet uträkningar med investeringsutrymme fungerar i Region Stockholm. Det är ju minskade skatteintäkter som gör att vi måste skriva ner investeringsutrymmet. Detta faktum verkar ni inte heller ha tagit hänsyn till i ert budgetförslag, eftersom ni har överintecknat investeringsutrymmet med flera miljarder.

Det mantra som vi har hört i dag om att S-budgeten är fullt finansierad är tyvärr inte sant.

Anförande nr 180
M i c h a e l a H a g a (C): Det är ju spännande att höra Jens säga att vi i koalitionen saknar svar på utmaningarna medan de själva saknar svar på hur de ska finansiera sina satsningar.

Det är ju med en marginell ramökning som oppositionens partier i sina olika budgetförslag med olika ord satsar på än det ena, än det andra. Den krassa verkligheten ju att utredningar kostar pengar, försök kostar, satsningar kostar. Att fler ska åka gratis eller med reducerad taxa kostar också.

Att häva avtal och börja med något nytt och spännande kostar det med, vill jag lova! Ska jag vara helt ärlig så är det nog enbart Vänsterpartiet som nästan lyckas finansiera sina satsningar och då sker det med en skattehöjning.

Jag vill fråga Jens vad Socialdemokraterna avser att nedprioritera till förmån för alla nya spännande, högtsvävande förslag.

Anförande nr 181
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Fru ordförande! Vårt socialdemokratiska budgetförslag är fullt finansierat. Det innehåller ett antal utredningsförslag. Precis som majoriteten måste utreda saker och ting – man hoppas i alla fall det –, så är åtminstone vi seriösa och vill utreda innan vi gör saker och ting.

Vi har några skarpa förslag och de finns fullt finansierade i budgetförslaget. Jag tycker att det vore klädsamt om majoriteten också läste vårt budgetförslag och funderade över det och förstod innehållet.

Anförande nr 182
M i c h a e l a H a g a (C): Precis på samma sätt som gällde på fastighetssidan, något som Magnus Persson också från Centerpartiet nämnde, så saknas det 2,3 miljarder i den långsiktiga investeringsbudgeten. I det socialdemokratiska budgetförslaget saknas 41 miljoner bara under år 2021. Först då det finns täckning i investeringbudgeten för det man säger att man vill göra och för att biljettintäkter och allt man möter upp för de ökade kostnaderna så är ett ansvarsfullt budgetförslag framlagt.

Ordningsfråga

Anförande nr 183
M i c h a e l a H a g a (C): Min talartid verkar fortsätta att löpa i systemet.

O r d f ö r a n d e n : Inte i vårt system.

Anförande nr 184
M i c h a e l a H a g a (C): I voteringsappen så gör den det.

O r d f ö r a n d e : Den gör inte det här hos oss. Det var bra att du kontrollerade det.

Anförande nr 185
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Min fråga till Vänsterpartiet är kort och koncis. Socialdemokraterna är ju, liksom ni, varma anhängare av att socialisera saker, men ni vill gå längst, som du säger, och socialisera all kollektivtrafik.

Därför vill jag ställa en fråga till dig. Om det nu är så att man på de ställen där man nyligen har försökt att ta tillbaka verksamhet i egen regi, till exempel i Örebro, har kommit fram till att det skulle ta femtio år innan man fick det första lönsamma året efter sin socialisering av kollektivtrafiken, och om det är så att ledande forskare inom VTI, inom Transportstyrelsen, inom KTH och på andra håll och kanter säger att detta är ett väldigt dåligt sätt om man vill få till stånd bättre kvalitet, ökad kostnadskontroll och bättre ekonomi i kollektivtrafiken och om till och med en del forskare i ganska sena forskningsrapporter framhåller att detta förfarande kan innebära ökade kostnader för kollektivtrafiken utan motsvarande nytta på 10–20 procent, varför vill ni i så fall fortfarande genomföra en socialisering av kollektivtrafiken här i länet och vilka fakta stöder ni er då på, fakta som den här forskningen inte har?

Anförande nr 186
Regionrådet S e h l i n (V): Initialt sänktes kostnaderna när man upphandlade. Men det som vi ser i dag är ju att vi behöver ha dubbla administrativa upphandlingssystem, nämligen en administrativ upphandlingsenhet hos trafikförvaltningen och en hos de upphandlade företagen. För oss är det helt självklart att kostnaderna sänks om man tar bort den ena upphandlingsenheten.

Alla företag som vill vara med i upphandlingar av kollektivtrafik är där för att tjäna pengar, alltså finns det vinster att göra. Och de vinsterna vill vi i stället att skattekollektivet, Region Stockholm, får.

Anförande nr 187
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande! Jag tror att man ibland ska vara ärlig och säga: detta genomför vi av ideologiska skäl. Vi har inget stöd i forskning och expertis.

Så är det med socialisering av framför allt kollektivtrafik.
När den samlade forskningen inte bara i Sverige utan också internationell forskning säger att detta är ett dåligt sätt för att få bättre ekonomi i verksamheter, att detta är ett dåligt sätt att höja kvaliteten i verksamheten så undrar man ju vilken forskning och vilken expertis som Vänsterpartiet grundar sin inställning på. Och om man stöder sig på expertisen och forskningen så borde ni väl i så fall i ert budgetförslag lägga in en ökad kostnad för kollektivtrafiken på 10–20 procent som expertisen säger att vi riskerar att drabbas av om vi skulle genomföra er politik?

Anförande nr 188
Regionrådet S e h l i n (V): Vi är ju så ärliga att vi inte ens lägger in vinsterna i vårt budgetförslag. Vi är helt medvetna om att det initialt kommer att kosta att ta över trafiken i egen regi. Det är också därför som vi säger att vi inte bryter några kontrakt. Vid kontraktsslut tar vi över ett avtalsområde. På det sättet är vi mest kostnad effektiva. Vi har inte tagit över några av vinsterna hos de utförande bolagen i vårt budgetförslag. Vi är alltså ärliga åt alla håll.

Sedan kan man säga att även om vi har vår ideologi så har ni er ideologi. Ni vill till varje pris upphandla och vi vill till varje pris köra i egen regi. Det är två olika ideologier, men er ideologi är precis lika ideologisk, fast på andra sidan.

Anförande nr 189
M i c h a e l a H a g a (C): Det finns olika prioriteringar, och Sverigedemokraterna visar exempel på när de anser att tunnelbaneutbyggnaden känns aggressiv medan vi anser att den är direkt nödvändig. Sverigedemokraterna vill också kasta Sverigeförhandlingsprojektet i papperskorgen. Min fråga är varför ni vill begränsa friheten för bland annat kommunerna i nordost och inte bidra till att förbättra kollektivtrafiken i de kommuner som har hög biltrafikandel.

Anförande nr 190
M s c i w o j S w i g o n (SD): Tack för frågan, Michaela! När det gäller Sverigeförhandlingen är det miljarder som i många delar av projektet helt enkelt är bortkastade, särskilt om det ska vara till någon större nytta för regionens fortsatta utveckling. Bland annat ska Roslagsbanan grävas ner för många miljarder. Den planen verkar dock ha skjutits fram i tiden av de styrande. Den verkar inte bli av i alla fall den närmaste tiden.

Däremot finns det flera andra projekt som vi gärna vill se och investera de pengarna i, vilket vi föreslår i vår budget. Det skulle ge mycket bättre effekt och göra större nytta för stockholmarna.

Anförande nr 191
F r e d r i k W a l l é n (KD): Ordförande, kära fullmäktige, alla åhörare! Jag ska ägna mitt inlägg åt färdtjänsten i egenskap av ordförande i Region Stockholms färdtjänstnämnd. Vi har en färdtjänstverksamhet i vår stora region att vara stolt över. Oavsett om vi mer traditionellt kallar den särskild kollektivtrafik eller det som vi försöker gå över till, den särskilda persontrafiken, är det en stor, välfungerande, upphandlad verksamhet. Vi har under mandatperioden sett, möjligen med någon form av startskott när vårt senaste stora färdtjänsttaxeavtal trädde i kraft i april förra året, att kvalitetssiffrorna ökat och att vår tidspassning ökat.

Sedan märks detta mycket speciella år även i färdtjänstverksamheten på ett oerhört konkret sätt. Våra resor har minskat kraftigt. Vi såg under senhösten att de långsamt, långsamt men ändå tydligt började öka igen. Vi får se hur utvecklingen blir när vi nu av allt att döma går in i en tuffare pandemiperiod, en tuffare pandemiperiod som vi inte vet hur länge den kommer att pågå. Men vi fick ett stort antal minskade resor. Vi har hanterat den situationen. Vi har sett till att ha en fungerande färdtjänst och indirekt även sjukresorna; det är ju vi som upphandlar sjukresornas avtal, även om det sedan beslutas och bekostas av sjukvården. Vi har sett till att ha en fungerande färdtjänst också under pandemin, och vi har tagit höjd för att vi, helst av hur många skäl som helst och så fort som möjligt, när vi kommer tillbaka till ett normalläge ska kunna möta en ökad efterfrågan på färdtjänstresor igen.

Bland konkreta pandemirelaterade beslut från färdtjänstnämnden specifikt bör jag särskilt nämna att vi tydligt och kategoriskt, om jag använder det uttrycket, som enda region när det gäller motsvarande färdtjänst i Sverige även tillfälligt stoppade samplaneringen. Den är i nuläget stoppad året ut. Färdtjänstnämnden kommer att fatta ett förnyat beslut i den frågan vid vårt decembersammanträde.

Sammanfattningsvis går vi i färdtjänstverksamheten för Region Stockholm in i ett bra år 2021 rent planeringsmässigt, ekonomiskt och administrativt. Vi har en budget i balans. Den är naturligtvis nolluppräknad, men vi ser det som fullständigt rimligt. Vi kommer att kunna erbjuda samma resutbud som på många sätt är unikt i Sverige. Vi kommer också att kunna fortsätta med det utvecklingsarbete som vi kontinuerligt jobbar med, oavsett om det handlar om att ytterligare öka våra kvalitetssiffror, som just nu ligger i linje med eller över våra målindikatorer för innevarande år. Vi kommer att fortsätta jobba med våra investeringsprojekt, och vi kommer att fortsätta jobba med våra beredskaps- och trygghetsfrågor inom färdtjänstverksamheten generellt.

Allt detta syftar till att vår färdtjänstverksamhet, vår särskilda persontrafikverksamhet, i Region Stockholm, som på många sätt kan hävdas vara störst i världen inom sin sektor, trots att den, lite beroende på hur man räknar, om man tar med sjukresorna eller inte, bara utgör en dryg procent av stora Region Stockholms samlade budget. Vi kommer att på ett bra sätt gå in i 2021, vi kommer att klara av att hantera vår verksamhet och vi kommer att fortsätta arbeta för och utveckla en färdtjänst som ska gå i tid, som ska hålla hög kvalitet i övrigt, som måste vara ekonomiskt hållbar för att vi ska kunna bibehålla den stora kapaciteten och som naturligtvis inte ska kunna missbrukas.

Därmed yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till beslut och i synnerhet, under detta avsnitt, till regionstyrelsens förslag till beslut avseende färdtjänstnämnden 2021.

Anförande nr 192
Conny Fogelström (S): Herr ordförande! Tack, Fredrik, för ditt inledningsanförande! Det var på tiden att färdtjänsten kom med i diskussionen under trafikavsnittet. Jag har ett par kommentarer till Fredrik.

Att det inte sker någon uppräkning 2021 känns naturligt, men det sker inte heller 2022 och 2023. Samtidigt införs ett avkastningskrav på 4 miljoner på nämnden, vilket är nytt. Vi har ett trafikhanteringssystem — på något sätt tycks det ha hamnat i byrålådan — som vi ser fram emot. Jag inser att det kommer att behöva tillföras resurser för att det ska kunna komma på plats. Det finns inga sådana avsatta. Det är det första.

Det andra handlar om den demografiska utvecklingen i Stockholms län. Vi vet att gruppen äldre äldre blir allt större, och det kommer per definition att innebära att färdtjänstresenärerna blir fler och fler. I budgeten finns ingen höjd tagen för det för åren 2022 och 2023.

Anförande nr 193
Fredrik Wallén (KD): Ordförande! Tack, Conny, för kommentarerna! När det gäller våra investeringar kan jag säga att det som vi beräknar kommer att bli det mest kostsamma är vårt nya trafikhanteringssystem, något som vi behöver och som är komplicerat att hantera. Kom ihåg att jag sade att vi har en stor verksamhet. I normalläget handlar det inom färdtjänsten om mellan 8 000 och 9 000 resor om dagen, och sedan har vi sjukresorna som tillkommer. Vi har medel avsatta, 56,5 miljoner om jag minns rätt. Det ska räcka. Annars får vi på något sätt ta höjd för detta, för det är en myndighetsverksamhet vi ägnar oss åt, ytterst lagstyrd, och vi behöver det nya systemet.

När det gäller demografin får vi helt enkelt se på utvecklingen. Hur färdtjänstresorna utvecklas på lång sikt är svårt att sia om, men en indikator på en ökning lär vara att demografin förändras. Vi bevakar det hela tiden.

Anförande nr 194
Conny Fogelström (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och eventuella lyssnare! Den här budgetdebatten präglas hårt av den pågående pandemin, och möjligheten för oss att debattera hur den politiska majoriteten sköter sig är förstås kringskuren. Totalt finns 105 minuter avsatta för det största oppositionspartiet, vilket innebär begränsade möjligheter för oss att hinna med att säga allt som skulle behöva sägas och mer därtill. Nog om det.

Coronapandemin har förstås även påverkat färdtjänstnämnden. Resandet har minskat drastiskt under pandemin. De flesta av dem som använder färdtjänsten tillhör olika riskgrupper och har därmed valt att hålla sig hemma. Nämndens kostnader har därför sjunkit ganska dramatiskt. Då är det lätt att stirra sig blind på de gröna siffror som nämnden visar upp och känna sig trygg i det.

Men det finns förstås orosmoln som måste tas på allvar för att färdtjänsten ska finnas där när resenärerna kommer tillbaka efter pandemin. Färdtjänsten är helt beroende av taxibranschen, en bransch som drabbats hårt av pandemin med en hel del konkurser som följd. Om pandemin drar ut på tiden kan det på sikt komma att påverka Region Stockholms möjligheter att över huvud taget bedriva en färdtjänst av hög kvalitet som medborgarna kan lita på.

För färdtjänsten har vi socialdemokrater givetvis samma höga ambitioner som för den allmänna kollektivtrafiken. Den ska vara snabb, och den ska vara pålitlig och attraktiv. Det kommer vi att fortsätta att jobba för både i närtid och för framtiden. I närtid, alltså budgetåret 2021, finns ett antal förbättringsområden som vi i ljuset av dagens situation särskilt vill lyfta fram.

För det första vill vi uppdra åt nämnden att utreda fördelar och nackdelar med att ta hem och driva färdtjänstens rent administrativa verksamheter i egen regi. Då avser jag beställningscentralen, resegarantin och kundtjänsten. Det har till och från varit en hel del klagomål på dessa områden, och det kan knappast vara en naturlag att de måste ligga ute på entreprenad. Det måste förstås vara kvaliteten som avgör.

För det andra vill vi utöka antalet resor för färdtjänsttaxi till 250 fritidsresor per år. Denna förbättring ryms gott och väl inom befintlig budget.

För det tredje vill vi riva stuprören mellan färdtjänst och skolresor. Nämnden uppdras därför att utreda hur de så kallade viaresorna ska kunna möjliggöra lämning och hämtning av barn inom ramen för en färdtjänstresa.

För det fjärde bör färdtjänstnämnden självfallet ha högre ambitioner när det gäller tryggheten hos resenärerna än dagens 76 procent. Varför ska vi ha lägre mål för tryggheten inom färdtjänsten än för övrig kollektivtrafik? Enligt oss socialdemokrater måste ett sådant mål givetvis ligga uppåt 85, kanske 90, procent.

Herr ordförande! Avslutningsvis yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget för 2021 — *Välfärd, tillväxt och framtidstro*.

Anförande nr 195
Fredrik Wallén (KD): Ordförande! Inte minst för att så att säga replikera på den tidigare repliken, Conny, tar jag tillfället i akt och svarar eftersom det var åtminstone indirekta frågor till mig. När det handlar om detta med att ta hem, som ni socialdemokrater väljer att uttrycka det, olika åtgärder som just nu ligger ute på entreprenad får vi konstatera att så nöjda som våra resenärer har varit med beställningscentral och kundservice har vi inte kunnat se att de varit tidigare under den tid vi har mätt. Det är alltså en lyckosam verksamhet. Att då lägga kraft på att överväga att ta tillbaka den i egenregi ligger inte i linje med en verksamhet vars kvalitet ska öka hela tiden.

Jag vill också passa på att säga, utifrån perspektivet att en budget ska gå ihop, att vi får se hur antalet resor utvecklas. Men att öka antalet resor i grundutbudet, som ni föreslår, handlar, om man räknar skarpt, om åtskilliga miljoner. Vi kan komma upp i en halv miljard om vi kommer ihåg att vi fortfarande ligger på mellan 65 000 och 70 000 färdtjänstberättigade. Det får jag inte ihop i er budget, Conny. Det blir, tycker jag, bakläxa på den ekonomiska uträkningen när det gäller era förslag i det avseendet.

Anförande nr 196
Conny Fogelström (S): Bakläxa och bakläxa — det finns en exakt siffra på vad det innebär för merkostnader. Det är 40 miljoner per år. Det ryms inom den befintliga budget som du pläderat för här. Det blir nästan lite tragikomiskt när du relaterar till hur det fungerar med beställningscentralen och resegarantin just nu. Vi vet att antalet färdtjänstresor sjunkit som en sten under pandemin och att man har ganska få resor att hantera. Då är det inte konstigt att servicen också blir bra. Jag relaterar till vad som hände förra året, till de klagomål som kom och som du inte kan vara omedveten om, Fredrik. Du är trots allt ordförande i färdtjänstnämnden.

Anförande nr 197
Maria Mustonen (V): Ordförande, fullmäktige! Den pågående pandemin har tydligt visat bristerna i styrningen av vår kollektivtrafik. All trafik var upphandlad, vilket gjorde att trafikförvaltningen varken hade tillräckligt med verksamhetsinformation eller möjlighet att fatta snabba beslut när pandemin slog till. Att coronaanpassa trafiken hade varit mycket enklare om trafiken hade bedrivits i egen regi. Egenregi är också mycket bättre för kollektivtrafikens personal. Varje upphandling innebär att arbetsvillkoren pressas. Det är det lägsta priset som avgör utfallet. Vi ser egenregi som ett sätt att säkerställa både arbetsvillkor och arbetsmiljö för personalen, de som kämpar på och gör att trafiken rullar varje dag.

I dag debatterar vi regionens budget. Vänsterpartiet anser att egenregi är bra även ur ett ekonomiskt perspektiv. Upphandlingar kräver omfattande administration och avtalsuppföljning, som kostar mycket pengar. Framför allt: Vi vill att pengarna går till trafiken, inte till privata

bankkonton. Därför vill vi inte göra nya trafikupphandlingar utan successivt återta trafiken i regionens regi.

Även trafikplaneringen är delvis privatiserad eftersom operatörerna har ett stort inflytande på den. Det har inte vi folkvalda politiker. Trafikförvaltningens tjänstemän fattar stora beslut med minimal insyn. Vi ser ett stort behov att återdemokratisera nämndens styrning.

Vi vill se över trafiknämndens delegationsordning, avskaffa köptrafikutskottet, få ordning på investeringarna och öka transparensen i nämnden. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 198
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Jag har en kort fråga till Vänsterpartiet och Maria Mustonen. Jag ska inte upprepa de forskningsbaserade fakta som jag tog upp i det tidigare replikskiftet. I stället tänkte jag ställa en rak fråga till Maria Mustonen: Tycker du att det helstatliga SJ skött sitt trafikutbud och sin hantering av pandemin på ett bättre sätt än SL sin pendeltågstrafik?

Anförande nr 199
M a r i a M u s t o n e n (V): Jag har ingen insyn i SJ:s planering under pandemin. Det som jag sett i Region Stockholm, i trafiknämnden, har väckt stora frågor. Vi får väldigt lite information om trafikplaneringsfrågor när vi muntligen ställer frågor i nämnden eller när vi lägger skrivelser i nämnden. Vi vet väldigt lite också om saker som vi faktiskt har ansvar för.

Anförande nr 200
Regionrådet T a m s o n s (M): Jag har däremot en aning om hur SJ i förhållande till vår pendeltågstrafik, som är upphandlad, skött sig. Det helstatliga SJ ställde in avgångar, hade svårt att få ut tågen och hade betydligt högre sjukskrivningstal och frånvaro än vår upphandlade pendeltågstrafik, som under pandemins mörkaste tid aldrig vek ner sig med en enda avgång på grund av sjukdom. Det tycker jag är ett styrkebevis. Det visar att vår modell slår den socialiserade statliga modellen.

Anförande nr 201
R o l a n d J o h a n s s o n (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Färdtjänsten är en fantastisk verksamhet. Det brukar vi höra ibland, och jämfört med många andra länders färdtjänst är det förmodligen sant. Trots det har vi i den här församlingen hört en del hårresande historier om händelser i färdtjänsten som inte får inträffa. Samtidigt är det orimligt att på en så mångfacetterad och komplicerad verksamhet som färdtjänsten är ställa krav på att den ska vara perfekt. Tusentals personer är inblandade — färdtjänstnämnden, tjänstemän i förvaltningen, leverantörer och sist men inte minst de som gör jobbet, förarna. Här finns många hjältar som gör ett fantastiskt jobb, och det är lätt att glömma dem.

Vi har föreslagit ett antal förbättringsåtgärder för att upprätthålla och framför allt förbättra och öka tryggheten och höja kvaliteten i färdtjänsten. Det gäller både utförare och kunder. För att öka tryggheten och säkerheten behöver man göra en grundlig uppföljning bland kunderna för att hitta det som går att förändra och få veta vad det är som skapar trygghet samt premiera dem som i jobbet gör det där lilla extra och synliggöra dem.

Färdtjänstens budget är en så kallad nollbudget men genererar varje år ett ansenligt överskott. Sverigedemokraterna vill att överskottet som genereras i färdtjänsten ska användas till att justera och förbättra de saker som inte fungerar optimalt i dag. Vi vill ge ett uppdrag till färdtjänstnämnden som innebär att allt potentiellt överskott återinvesteras i färdtjänstverksamheten där det finns flera möjligheter till kvalitetshöjande insatser, vilket kan ge klart förbättrade förhållanden för genomförande, uppföljning och trygghet.

Trygghetsmålet för färdtjänsten på 76 procent är alldeles för lågt satt. Givetvis måste vi sträva efter målet om 100 procents trygghet för kunderna. Det är i alla fall Sverigedemokraternas vision och målsättning. Ingen resenär ska behöva känna sig otrygg när han eller hon reser med färdtjänsten i Region Stockholm.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 202
M i c h a e l a H a g a (C): Jag vill fördjupa mig lite grann i sjötrafiken. Arbetet med sjötrafikutredningen kommer att fortsätta under nästa år. Den ska visa vägen för hur trafiken kan utvecklas från 2025 och framåt. Nästa år går utredningen in i en ny fas och kommer att fokusera mer på tonnaget. Om vi ska ta steget till att köra mer effektiv trafik, reducera utsläppen och ta hänsyn till den känsliga fysiska miljön i skärgården är det här ett viktigt steg framåt att ta. Behoven vad gäller utveckling och koppling till övrig infrastruktur behöver analyseras, och därför tas utredningen fram i nära samverkan med kommuner och andra berörda aktörer.

Jag ser fram emot att vi med gemensamma krafter ska kunna fatta beslut, förhoppningsvis den 20, som ger långsiktiga spelregler för trafiken i vår skärgård. Nu behöver vi också noga följa pandemin och se vilka förändrade resmönster och vanor den skapar. Det är många som återigen, efter de skärpta restriktioner som kom, flyttat ut till sina fritidshus och säsongen har förlängts. Vissa branscher har haft all time high — bygg och anläggning för att nämna några. Kanske får vi också se en grönblå våg med en större andel utflyttning till skärgården.

Försökslinjen med pendelbåt till Värmdö kommer att starta, men först 2022. Den kommer att vara en viktig del i att avlasta vägarna, särskilt under den period då den stora trafiktätheten påverkar framkomligheten i området. Tidigare pendelbåtslinjer har visat på den stora potential som finns i att använda vattenvägarna.

Kollektivtrafikplan 2050 är en viktig del för att identifiera hur den samlade kollektivtrafiken kan utvecklas på sikt och också peka på de brister som finns för att vi ska kunna fatta rätt beslut för framtiden.

Till de partier som vurmar för bilen vill jag säga att det är direkt korkat att inte se fördelarna med förbättrad cykelinfrastruktur och utbyggd kollektivtrafik i de områden där biltrafiken redan är hög. Sverigedemokraterna är tveksamma till tunnelbaneutbyggnaden och vill skrota Sverigeförhandlingen, det projekt som skulle koppla ihop Roslagsbanan med pendeltåget. När det planeras för 30 000 bostäder i nordostsnittet kommer det att innebära att det blir ännu trängre på vägarna. Det kommer därför att behövas en effektiv och attraktiv kollektivtrafik. Att ge resenärerna valfrihet att välja något annat än bilen är ett måste. Därför behövs en bra anslutningspunkt för övrig tågtrafik kombinerad med förstärkta tvärförbindelser.

Anförande nr 203
E l o f H a n s j o n s (S): Ordförande! Kollektivtrafiken är en pulsåder i samhället, en pulsåder där passagerarna måste vara säkra, personalen måste vara säker, trafiken måste rulla bra och anläggningarna vara säkra. Under det senaste decenniet har kollektivtrafiken snarare setts som något som lika gärna kunnat hanteras av konsulter och operatörer som ibland varit mycket oseriösa. Sjötrafiken och röda linjens signalsystem är två exempel.

Det finns goda ambitioner på trygghetsområdet och ett högt tonläge, framför allt i symbolfrågor. I praktiken är organisationen för svag och resultaten alltför dåliga. Det behöver vi åtgärda. Nu senast planeras till exempel att ta bort spärrvakten på Järna station. Vi tror att man bör se trygghetsarbetet som kärnverksamhet och överväga att återta delar i egenregi. Vi vill också se fler trygghetskameror, okrossbart glas och mer synlig personal. Vi vill ha en starkare organisation, mindre av symbolfrågor och mer av långsiktigt grått och trist organisationsbygge.

Med det yrkar jag bifall till Socialdemokraternas förslag till budget för Region Stockholm.

Anförande nr 204
M a r t a A g u i r r e (V): Ordförande, ledamöter, åskådare! Vi har nog alla gett oss in i politiken för att vi vill göra förändringar till det bättre, så även jag. När jag ser på regionen och de områden den ansvarar för inser jag att en förändring behövs mer än någonsin. De utsatta grupperna i samhället har fått det sämre, inte minst genom rådande pandemi. Pengar har gått till att upprätthålla dyra avtal med leverantörer i stället för att gå direkt till verksamheterna eller som för färdtjänstnämndens del se till att en verksamhet överlever för att den ska finnas kvar post-covid-19.

Människor som i dag nyttjar färdtjänst och rullstolstaxi som sin kollektivtrafik är personer som behöver en särskild kollektivtrafik för att komma ut och ta sig runt, inte för att de är, som Fredrik Wallén säger, ”särskilda personer”. De förväntas inte åka med den mer än några gånger per vecka. Att färdtjänsten ändå har höga nöjdhetssiffror beror på att det nuvarande styret har sänkt ambitionerna. Att många människor av dem som nyttjar färdtjänsten och rullstolstaxi befinner sig i en riskgrupp och är helt beroende av denna tjänst räcker tydligen inte för att åtminstone under den här tiden lyfta begränsningarna för åkandet – trots att åkandet har sjunkit och trots att regionen har fått pumpa in pengar i dessa näringar. Det handlar om en grupp som redan nu är utsatt med låga ersättningsnivåer, fördyring av hjälpmedel och ifrågasättande av assistans.

Vi i Vänsterpartiet har en vision om någonting annat där vi fördelar våra resurser efter behov, där alla är med och bidrar och där vi har egen rådighet över den verksamhet som bedrivs i vår regi. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 205
A y l a E f t e k h a r i (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Välkomna hem till mig! Jag vill yrka bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Detta år har varit ett händelserikt år, även för sjötrafiken. Äntligen har arbetet med att planera framtidens sjötrafik kommit igång, vilket vi socialdemokrater länge har efterfrågat. Det är viktigt i planeringen att vi lyssnar på och använder oss av de synpunkter som vi får in. Vi måste lyssna in dem som bor på våra öar och inte kan förlita sig på andra färdmedel än just sjötrafiken. Vi måste lyssna på näringsidkarna som ser till att skärgården hålls vid liv och att det ens är möjligt att bosätta sig där. Vi måste ta till vara de erfarenheter som de som bor, verkar och vistas i skärgården har. Det är dem skärgårdstrafiken är till för.

Jag vill också passa på att tacka Michaela Haga för ett gott samarbete i beredningen. I denna fråga jobbar vi för det mesta åt samma håll. Jag ser fram emot det fortsatta arbetet under 2021.

Anförande nr 206
S v e n - I n g e N y l u n d (S): Kollektivtrafiken är avgörande för att Stockholmsregionen ska kunna utvecklas i framtiden. Men den är dyr att driva, och den är dyr att investera i. Ett skäl är att väldigt många reser samtidigt på morgnar och kvällar. För att dämpa efterfrågan i rusningstid skulle vi behöva arbeta mer flexibelt än vad vi gör med taxorna. Då skulle vi också kunna uppnå positiva effekter för jämlikheten. Därför föreslår vi socialdemokrater, som Jens nämnde, bland annat sommarlovskort 2021, gratis resor för barn under tolv år och ett förändrat fritidskort som omvandlas till ett 30-dagarskort som kostar 150 kronor. På detta sätt vill vi gynna familjer som har det ekonomiskt tufft. Men fritidskortet är också smart på så sätt att det gäller alla tider då beläggningen är lägre i kollektivtrafiken, såsom kvällar, helger och skollov.

Vi socialdemokrater vill också att Region Stockholm undersöker om olika pris under hög- och lågtrafik kan skapa ett jämnare resenärsflöde och ett bättre resursutnyttjande. Det skulle kunna åstadkommas genom ett lågtrafikkort som ger billigare resor under exempelvis dagtid och helger. I tider av smittspridning skulle det även kunna minska trängseln genom att resandet sprids ut.

Det behövs nya och effektiva lösningar om Region Stockholm ska klara den svåra uppgiften att utveckla kollektivtrafiken samtidigt som vården prioriteras väldigt högt. Men det är nödvändigt att detta klaras av om vår region ska vara attraktiv och växa.

Anförande nr 207
B a w e r K e v i r (S): Kära fullmäktige! Vi socialdemokrater kämpar och kommer alltid att kämpa för ett jämlikt samhälle, jämlik hälsa och jämlik kollektivtrafik, vilket är vår huvuduppgift när det gäller Stockholmsregionen. För att nå dit krävs många åtgärder, särskilt vad gäller kollektivtrafiken. När jag i dag har lyssnat på majoriteten som driver trafikförvaltningen och trafiknämnden har det låtit som att allt går som det ska, särskilt under coronatiden.

Folkhälsomyndighetens rekommendationer och råd för kollektivtrafiken och allmänna färdmedel anger att man bör begränsa antalet resenärer och att antalet turer bör anpassas så att trängsel kan undvikas så mycket som möjligt. Men jag har lyssnat på majoriteten och de nämner inte alls att detta inte fungerar. Det gäller särskilt i Järvaområdet som har drabbats jättehårt under coronatiden. Från busslinje 179 har man flera gånger påpekat att det råder stor trängsel och att folk står upp för att de inte kan hitta någon sittplats. Detta har flera gånger tagits upp av vice ordförande i trafiknämnden Jens Sjöström, och det togs upp redan 2019 av vice ordförande i Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd Elvir Kazinic. Men fortfarande är problematiken inte löst. Därför anser vi att trafiken inte är jämlik då turerna fördelas.

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 208
M i c h a e l a H a g a (C): Jag vill egentligen bara tacka Ayla för ett gott samarbete i sjötrafik-beredningen. Vi har en samsyn vad gäller att utredningen har sin gång, att vi ska lyssnar in de remissvar som har kommit in och att vi från politikens håll inte har svar på alla lösningar som finns. Jag ser fram emot ett fortsatt gott samarbete under 2021.

Anförande nr 209
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tänker inte bli särskilt långrandig, även om jag har en del tid kvar.

Jag vill tacka för en bra debatt som jag tycker precis visar hur mycket engagemang som finns för trafikfrågorna här i församlingen, oavsett parti. Det finns även mycket vilja att göra rätt och att göra mer liksom att tänja gränserna för idéer och tankar på ett sätt som många gånger absolut kan skapa friktion. Men jag tror ändå att vi alla förenas av en ambition att vilja det bästa för kollektivtrafiken och SL-trafiken.

Jag brukar ofta tycka att den stämning och den dialog som finns i nämnden är något som många gånger även borde ses utanför vår krets, kanske i den här församlingens debatter och även i en del av de möten som vi har i sociala medier eller andra medier. Ofta är ju samstämmigheten stor om vilket mål vi har och vilken arbetsinsats som krävs för det vi vill åstadkomma. Jag tycker att det är något som vi ibland behöver hålla fast vid mer.

Det gäller inte minst i tuffa tider som dessa. Vi behöver stötta vår förvaltning, våra operatörer och alla de medarbetare som finns inom kollektivtrafiken så att de både kan hålla i och hålla ut i det som är en oerhört viktig uppgift under en tid som vi lämnat bakom oss, som vi är mitt uppe i och som vi har framför oss. Det handlar om att se till att kollektivtrafiken rullar, kan fortsätta rulla och göra det med oförändrad kraft.

Jag nämnde i mitt inledningsanförande hur vi har sett att världsstäder inte klarat av denna uppgift under pandemin. Där har man släckt ned och stängt ned, och kollektivtrafiken har helt stannat upp. Detta har vi inte sett här. Jag tycker att det är något som vi ska ta till oss och sträcka på oss

för. Det har inte varit bekymmersfritt – det är det aldrig när man går igenom kriser av detta slag. Alla svar har inte funnits. Inget politiskt parti, ingen expert, ingen på vår förvaltning och ingen ute i kollektivtrafiken har haft ett exakt facit för utvecklingen. Men en sak är säker, och det är att vi inte har knäckts så här långt.

Jag hoppas och tror att vi genom vår gemensamma ambition och med den budget som vi nu antar ska kunna fortsätta arbeta med ambitionen att, som jag tidigare sade, SL ska rulla igenom och efter denna kris och kan göra det med den kraft som vi vet att kollektivtrafiken behöver göra i en storstadsregion som Stockholmsregionen. Om vi klarar av den uppgiften har vi inte bara stått upp gentemot en av de största prövningar som vårt samhälle och inte minst kollektivtrafiken har stått inför. Då har vi också sett till att markera vad vi tycker är viktigt och ska fungera i en storstadsregion, oavsett om vi talar om vardag eller kris.

Tack ska ni ha för en god debatt och goda inspel! Jag hoppas på en god dialog om frågorna även i fortsättningen, och jag vill framhålla för alla partier att min dörr alltid står öppen och min hand alltid är utsträckt för goda idéer om hur kollektivtrafiken i den här regionen ska kunna byggas starkare och bättre.

Anförande nr 210
Regionrådet S e h l i n (V): Herr ordförande! Även jag vill tacka för en bra debatt. Jag tar såklart Kristoffers utsträckta hand för att utveckla trafiken.

Vi har under pandemin försökt att komma med inspel och förslag, både ur resenärers och ur anställdas synvinkel. Vi är oroliga över att höjningen av SL-kortet i januari kommer att bidra till att fler väljer att inte resa med kollektivtrafiken. Därför sänker vi taxorna i vårt budgetförslag. Men vi hoppas såklart, precis som många andra i debatten, att resenärerna kommer tillbaka till kollektivtrafiken och att de fortsätter att resa med den. Tack för en bra debatt!

Tillväxt, region och hållbarhet

Anförande nr 211
Regionrådet H e m m i n g (C): Herr ordförande! Vi har i dag haft debatter om det som är viktigast just nu. Det har handlat om vården, som måste fungera i internationell toppklass för att skapa trygghet och främja hälsa även i den dystra coronahösten. Den inramar våra liv från våra första födsloskrik till våra sista viktiga år. Det har även handlat om kollektivtrafiken, som med en nu lätt sliten klyscha är Stockholmsregionens blodomlopp. Den är vårt viktigaste verktyg för att minska klimatpåverkan, luftföroreningar och trängsel. Den gör det möjligt för människor att resa till arbete och fritidssysselsättningar liksom till nära och kära.

Nu ska vi diskutera det som är viktigast på lång sikt och hur vi ska främja en utveckling som gör vår region till den bästa i världen att leva i och som bidrar till lösningar på de svåra samhällsutmaningarna, såsom klimatkrisen, bostadsbristen och integrationsproblemen. Denna utveckling kan också skapa möjligheter till ett vibrerande näringsliv, goda jobb, livsbejakande samhällsmiljöer, livskvalitet, hållbarhet och konkurrenskraft.

Coronakrisen är inte bara en hälsokris utan också en trygghetskris. I min trappuppgång på Lilla Essingen bor personer som har blivit arbetslösa på grund av coronakrisen. Där finns säkert också flera som har blivit permitterade eller som våndas över hur det egna företaget ska överleva när inkomsterna viker. I många trappuppgångar i Stockholms förorter finns personer som med nöd och näppe har lyckats få ett jobb i högkonjunkturen *före* coronakrisen. Nu har de åter hamnat utanför i arbetslöshet. Sammanlagt har tiotusentals personer förlorat jobbet, och många andra har drabbats av ekonomisk otrygghet. För samhället som helhet riskerar integrationen mellan gamla och nya svenskar att försvåras. Otrygghetens konsekvenser är också sämre hälsa.

För en nybliven region som Stockholm utgör detta ett elddop för vårt nya regionala tillväxtansvar. Vi sjösätter i full storm regionala samarbeten med kommuner, näringsliv och statliga myndigheter kring kompetensförsörjning, omställning, företagsstöd och andra insatser för att överbrygga krisen och underlätta för personer utan jobb att rustas för jobb som saknar personal. Dessa jobb finns faktiskt fortfarande mitt i krisen.

Uppgiften är inte lätt för Sveriges regioner får merparten av sina pengar till regionalt tillväxtarbete från staten. Det är framför allt så kallade 1:1-medel och pengar från EU:s regionalfond och socialfond. När det gäller 1:1-medel får Region Stockholm minst pengar – ca 8 miljoner kronor – av Sveriges alla regioner. Räknar man kronor per invånare får vi 4 kronor per invånare, medan genomsnittsregionen får ca 160 kronor per invånare. Jag tror att vi alla förstår att glesbygdslän bör få en större andel av kakan, men att skillnaden är så stor som drygt 1 000 kronor per invånare i Jämtland och 4 kronor per invånare i Stockholm är faktiskt inte rimligt.

Även om man bortser från att Stockholm faktiskt har glesbygd borde hänsyn också tas till den nya glesbygden, det vill säga våra miljonprogramsområden som ofta har minst lika stora utvecklingsbehov som skärgårdsöar och fjällbyar. I Region Stockholm lobbar vi så mycket vi kan för att få en rimligare fördelning, inte minst mot bakgrund av att vårt län är hårdare drabbat av coronakrisen än de flesta andra län.

Varför är tillväxtmedel viktiga? Jo, det är med dem vi kan satsa på Almi, Sting, innovationshubbar, kompetensförsörjningssamarbeten, Bazaren, exportsamverkan och klusterbildningar som Fordonsdalen. Vi gör mycket med de medel vi har, som egna skattepengar och de statliga pengarna, men om vi hade mer pengar skulle vi kunna göra fler goda insatser för både miljonprogramsområden och skärgårdsöar.

Jag är stolt över att Centerpartiet och våra blågröna vänner i koalitionen gör prioriteringar i budgeten. När det gäller tillväxtarbetet prioriterar vi att öka våra egna tillväxtmedel, och vi gör det krona för krona genom att effektivisera våra förvaltningar. Vi hade behövt mer, men vi gör vad vi kan.

Coronakrisen är här och nu, men det finns en framtid utan corona, förhoppningsvis snart. Trots vårt elddop som region under coronaåret är det där vi måste klara av att hålla fokus. Här har vi stora uppgifter som vi har slagit fast i den regionala utvecklingsplanen. Det handlar om klimatet där Tomas Eriksson och Malin Fijen Pacsay leder arbetet med den regionala klimatfärdplanen som styr mot nollutsläpp. Tillsammans slåss vi för att få den första riktiga elvägen till Södertörn. Det handlar även om trafiken. Där behöver vi komma upp till en andel om 70 procent för resor med cykel och kollektivtrafik samt gång för att lämna det viktigaste bidraget till klimatomställningen och samtidigt minska trängseln på vägarna och säkra framkomligheten för gods, yrkestrafik och dem som behöver ta bilen.

Det handlar även om bostadsbristen eller bostadskrisen. Unga människor utan föräldrar med stora plånböcker får det allt svårare att flytta hemifrån. Trångboddheten ökar därför. Regionen gör här en jätteinsats genom Stockholms- och Sverigeförhandlingarna. Men i grunden krävs också ett starkare nationellt engagemang för att ändra regelverken och drivkrafterna och skapa en fungerande bostadsmarknad för alla. För att komma dit behöver kommunerna och Region Stockholm samla sig för att öka trycket. Jag hoppas att vi snart ska vara rustade för att bjuda in bostadsministern till våra regionala bostadssamtal.

Herr ordförande! Vi har stora utmaningar i Region Stockholm. På kort sikt handlar det om coronakrisen, men det gäller även på längre sikt. Vårt utgångsläge är dock trots allt gott. Vi är en liten storstadsregion som når framgångar långt över vår viktklass. EU-kommissionen utsåg 2019 Stockholmsregionen till Europas mest konkurrenskraftiga region. I andra internationella undersökningar har vi toppositionen när det gäller livskvalitet och innovationskraft. Våra universitet och akademier finns på de internationella topplistorna. Vi har huvudkontor för svenska storföretag som ofta är världsledande. Vi har den tredje största koncentrationen i Europa av internationella företagshögkvarter. Vi är en av världens starkaste miljöer för start-up-företag.

Livskvalitet, hållbarhet, innovationskraft och entreprenörskap hör ihop och bildar ett kraftfält som skapar välstånd, välfärd och välmående. Kan vi som region bidra till att aktörerna i Stockholms län och staten samlar sig för att lösa gemensamma problem kan vi säkra dessa styrkor för framtiden och samtidigt göra livet för dem som bor i vår region ännu bättre. Genom att bli den bästa regionen i världen kan vi också bidra till att göra världen bättre.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 212
Robert Johansson (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill börja med att återge ett tal av den tidigare statsministern Olof Palme:

”De har höga inkomster, en bra slant undanstoppad. De har intressanta och av status fyllda jobb. En och annan dold löneförmån ingår säkert. De bor i rymliga och välutrustade hus med grönområden, trädgårdar och är genom bostadssegregationen garanterade grannar av samma slag. De kan unna sig semestrar i fritidshus, båtar eller semesterresor till intressanta resmål. Deras barn går kanske just nu och ser fram emot en sommar fylld av språkläger, seglingsturer, ridning och allt vad det kan vara.

Å andra sidan har vi alla de människor som lever med knappa ekonomiska marginaler. De har år efter år sett sin köpkraft minska. De bor kanske i hyreshus i väntan på nästa stora hyreshöjning. De har inga fritidshus och båtar, och deras ekonomi tillåter inte några påkostade semestrar. Deras barn får kanske tillbringa merparten av sommarlovet med att dra runt på gårdarna mellan hyreshusen.”

Detta tal höll Olof Palme 1980. Det var den tid då Sverige kanske var det mest jämlika landet i världen, och ändå bestod klassamhället.

Sedan dess har klyftorna ökat. Vad innebär det egentligen? Låt oss fråga forskarna. Under ett år som detta då epidemiologi är på tapeten kan vi fråga en epidemiolog. Epidemiologi är nämligen ett brett, tvärvetenskapligt ämne som inte bara avhandlar virus och bakterier, även om många av världens alla nya hobbyepidemiologer har missat det. För tio år sedan visade nämligen två epidemiologer, Richard Wilkinson och Kate Pickett, att ekonomisk ojämlikhet leder till oro och social förödmjukelse, vilket i sin tur påverkar både kropp och hjärna. Faktum är att man förutom att se klyftor i hälsa, som exempelvis mer fetma och psykisk ohälsa, även kan se tydliga trender i att det är fler personer i fängelse och en lägre generell utbildningsnivå.

Inom Stockholmsregionen finns i dag stora skillnader i medborgarnas utbildningsnivå, sysselsättningsgrad, boendeform, hälsa och livslängd. Ojämlika livsförutsättningar betyder att länet dras isär och att inte alla stockholmares utvecklingspotential tas till vara. Vi socialdemokrater kommer aldrig att acceptera detta. Vi vill att Region Stockholm inrättar en regional jämlikhetskommission med uppdrag att identifiera åtgärder för att minska klyftorna i livsförutsättningar och välmående. Det skulle vara i linje med RUFS och i linje med de mål som RUFS anger för utvecklingen i vår region.

Det går att göra något om man vill. Det handlar om att vi ser till att vår region har bra skolor och universitet, att vi har moderna bostäder till en rimlig kostnad och att välfärden håller sådan hög kvalitet att vi således får en enorm konkurrensfördel i kampen om investeringar i relation till andra storstadsregioner i världen. Samtidigt möjliggör vi fler jobb.

Jag noterade att Gustav Hemming talade om hälsoklyftorna i sitt anförande under den allmänpolitiska debatten. Det gläder mig att vi har ett tillväxt- och regionutvecklingsråd som tar dessa frågor på allvar.

Coronapandemin har slagit hårt mot vår region. Krisen har inte slagit mot byggsektorn i någon större utsträckning, eftersom vi i vår region har flera stora projekt i pipeline, såsom tunnelbaneutbyggnad och förbifart. Men just därför är det extra oroande att den blågröna

majoriteten drar ned på investeringstakten. Tillsammans med att flera kommuner nu drar i bromsen för bostadsbyggandet gör detta att vi riskerar en djupare kris när vi i stället borde börja ta oss ur krisen. Jag har tre ord till regionens kommuner: Sluta inte bygga! Gör ni det riskerar ni regionens tillväxt.

En annan sak som skulle skapa mer konsumtion och som dessutom motverkar socialt utanförskap är fler sommarjobb. Som ett led i Socialdemokraternas ambition att stärka ekonomin i länet och för att mildra pandemins konsekvenser föreslår vi en särskild satsning om 5 miljoner på sommarjobb. Det är prioriterat för oss att fler ungdomar får chansen att prova arbetslivet och skaffa sig goda erfarenheter inför framtiden. Vi menar att dessa miljoner räcker till att ge 600 ungdomar sommarjobb.

När vi återstartar regionen måste det vara på ett hållbart sätt. Vi kan som region genom offentlig konsumtion och innovationsupphandlingar, gärna i samarbete med våra högskolor, skapa nya hållbara sätt att leva på och lägga offentliga medel på klimatsäkrad konsumtion. På så vis slår vi tre flugor i samma smäll: fler jobb, bättre klimat och fler i högre utbildning.

Ledamöter, medborgare och vänner! I min Stockholmsregion håller vi ihop. Sverige är världens bästa land. Stockholm är världens bästa region. Tillsammans kan vi förflytta berg. Tillsammans är vi starka. This too shall pass, som det persiska ordspråket säger. Det finns ett ljus i tunneln. Håll ihop med avstånd!

Bifall till Socialdemokraternas budget!

Anförande nr 213
L e i f G r i p e s t a m (M): Herr ordförande! Jag vill tacka för möjligheten att komma upp i talarstolen under denna budgetdebatt. Det är ju väldigt speciella omständigheter.

Jag kan omedelbart säga att Robert Johansson nog gjorde Vänsterpartiet obsolet efter det klasskampstal som vi nyss fick höra. Det var intressant. Vi får se om Vänsterpartiet behöver gå upp i talarstolen över huvud taget. Det är tveksamt.

Till att börja med vill jag säga att jag är väldigt glad över att vi tar tag i att sänka kostnaderna för byråkrati och att vi även effektiviserar verksamheterna inom tillväxt- och regionplanenämnden, TRN. Minst 10 procent ska ju sparas in där. Det är en väldigt viktig signal att vi gör det. Det är en ganska viktig del av vår budget, det vill säga att vi pekar ut att verksamhet är viktigt och att byråkrati är mindre viktigt. Det här är alltså en väldigt viktig signal i detta avseende.

Något annat viktigt som kommer nästa år är länsplanen. Gustav var inne på att Stockholm är förfördelat vad gäller statliga medel. Inom infrastrukturområdet är det absolut så. Vi har sett att vår andel av de nationella medlen för infrastruktur har minskat från förra tillfället från 20 till 15 procent trots att Stockholmsregionen har nästan 25 procent av Sveriges befolkning. Vi ser hur behoven i allt väsentligt ökar vad gäller satsningar inom infrastrukturen. Det är väldigt viktigt att staten tar Stockholmsregionen på allvar och ser till att vi får ökade resurser vad gäller både länsplanen och den nationella planen, som i båda fall är på gång.

Varför är det så viktigt med en återstart? En del av länsplanen och den nationella planen handlar just om detta. Vi har drabbats värst i hela Sverige av varsel och uppsägningar under pandemin. Vi har även länge varit missgynnade. Nu krävs investeringar för att få fart på ekonomi och arbetsmarknad igen. Då är investeringar i infrastruktur väldigt viktigt. Jag återkommer senare lite grann till bostadspolitiken, som också har en mycket viktig del i detta. Det var även Robert inne på.

Nyckeln till återstarten handlar ändå om flyget och Arlanda. Det är en oerhört viktig del av infrastrukturen när det gäller utvecklingen och vår relation till omvärlden. Man måste ha klart för sig att av Sveriges samlade exportvärde går en tredjedel med flygfrakt. Det är alltså ingen försumbar andel, utan det handlar om att 1 miljard kronor per dag, under normala omständigheter, går med flygfrakt. Det innebär helt enkelt att vi måste satsa på flyget. Den dipp vi nu ser är tillfällig.

Vi måste förstå att det har enorm betydelse för Stockholmsregionen och Sverige som helhet att vi satsar på flyg. Det gäller inte minst direktflyg. Varje del som tappar i tid tappar vi i konkurrenskraft. Vi behöver fler direktflyg från Arlanda. Vi måste jobba mycket med frågor som dessa.

Man måste förstå en sak. Det finns 17 500 anställda på flygplatsen. Vidare har ytterligare 50 000 personer indirekt jobb via flygplatsen. Det är således en enormt stor del av Stockholms arbetsmarknad. Vi kommer att se att dippen är tillfällig. Före pandemin var antalet passagerare 27 miljoner. Det kommer att öka till 40 miljoner 2050. Vi är på väg mot något som man måste arbeta in och ta hänsyn till nu i planeringen. Staten måste se till att investeringar görs, och man måste fatta beslut när det gäller Arlandas framtid. Bygg ut nu, helt enkelt! Ta hand om det som måste göras under alla omständigheter, till exempel bagagehanteringssystemet! Och bygg ut kollektivtrafiken till Arlanda i form av till exempel Roslagsbanan! Den ska ju förlängas från nordostsektorn till Märsta. Det är mycket viktigt.

Flyget är en frihetsfråga. Vi måste satsa på det. Det blir kanske en annan mix efter pandemin med elflyg och ett annat sätt att tänka, men det kommer tillbaka. Människan vill förflytta sig och se sig om i världen, och vi är ett öppet samhälle som vill välkomna alla hit.

Anförande nr 214
Lina El Yafi (V): Ordförande! Den pågående coronakrisen har visat hur sårbart vårt samhälle är men också hur snabbt det går att ställa om. Resor med flyg har minskat samtidigt som fler väljer att cykla. Tyvärr är den blågröna majoritetens politik inte tillräcklig. De visioner de har för regionen bygger på att ekonomisk tillväxt och ekologisk hållbarhet ska förenas. Men jordens resurser håller inte för ständig tillväxt.

Vänsterpartiet vill utlysa ett klimatnödläge som ett startskott för en handlingskraftig omställning. Vi vill ge klimatkansliet mer resurser för att kunna leda klimatarbetet i hela regionen. Vi vill att Region Stockholm antar en utsläppsbudget som är bindande för regionen som organisation och vägledande för regionens samarbete med andra aktörer. Vi vill att klimatkansliet ska ta fram koldioxidbudgetar för alla verksamheter inom regionen.

Vänsterpartiet vill vidare begränsa flygandet för politiker och tjänstemän inom Region Stockholm. Vi vill stänga Bromma flygplats och bygga en ny stadsdel med grön profil och billiga hyresrätter.

Ett av regionens största problem är just bristen på bostäder och bristen på hyresrätter till rimliga priser. Hur ska dagens unga människor kunna flytta hemifrån och skaffa sig en framtid i Stockholmsregionen? I regionens egen rapport *Efterfrågan på nya bostäder i Stockholmsregionen* konstateras att de flesta hushåll inte har råd med en nyproducerad lägenhet. Vänsterpartiet vill att regionen tar ett större ansvar för den regionala bostadsförsörjningen. Vi vill undersöka möjligheten att skapa ett regionalt allmännyttigt bostadsbolag och ett regionalt ägt byggföretag för att bygga klimatsmarta lägenheter till rimliga hyror.

Pandemin har blottat de orättvisor som finns i samhället. Att bo trångt eller att ha otrygga anställningar som gör att man inte har råd att vara hemma sjuk har visat sig vara livsfarligt när smittan sprider sig. Region Stockholm lever inte upp till målet att vara en öppen, jämlik, jämställd och inkluderande region. Folkhälsa och medellivslängd har över tid utvecklats positivt för de flesta invånarna men tyvärr inte för den femtedel som har lägst inkomst. Det skiljer 18 år i förväntad livslängd mellan en lågutbildad person i Vårby och en högutbildad i Danderyd. Utbildning och inkomst är två viktiga faktorer för den framtida hälsan och hur långt liv vi får. Vi har minskat sociala klyftor förr i vårt samhälle. Vänsterpartiet vill upprätta en handlingsplan för att fler gymnasieelever ska fullfölja sina studier, och vi vill att regionen ska verka för stärkt anställningstrygghet vid sina kontakter med näringslivet och ställa krav på kollektivavtal i alla upphandlingar.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 215
M s c i w o j S w i g o n (SD): Herr ordförande! Region Stockholm är Sveriges tillväxtmotor. Den skapar en tredjedel av bruttonationalprodukten. Utvecklingen i Region Stockholm och dess 26 kommuner är därmed mycket viktig för Sveriges nationella tillväxt och konkurrenskraft.

Vi anser att samhällsplaneringen behöver anpassas efter verkligheten och inte utifrån utopiska visioner om hur regionen borde vara. Här ingår en negativ övertro på cykelvägar, som byggs ut på bekostnad av kollektivtrafiken och bilen. Majoriteten av stockholmarna åker ju kollektivt eller använder bilen i sina vardagliga resor. Att därifrån uppnå att 70 procent utgörs av cykelresor, som andra partier har förespråkat, är en utopi. I dag görs endast 7 procent av Stockholms resor med cykel. Därför ska vi motverka de blågrönas fientliga inställning till bilen, och det preliminära vägnätet ska prioriteras högre. Bilen är ett viktigt färdmedel som kompletterar och i många fall täcker upp avsaknaden av kollektivtrafik eller dess tillgänglighet. Den goda mobiliteten och infrastrukturen måste stärkas. Stockholms vägnät med bland annat Österleden och en full finansiering av Tvärförbindelse Södertörn är två viktiga projekt som måste bli till. Där kommer bilen och kollektivtrafiken att kunna samexistera.

Byggandet av nya bostäder ska ske i symbios med planering av infrastruktur, arbetsplatser, social service och handel. Lika viktigt är det att planer för grönområden i de regionala stadskärnorna genomförs på rätt sätt. Den framtida planering som finns här i Region Stockholm måste ta i beaktande att regionens olika kommuner har olika förutsättningar. Få kommuner är positiva till den extrema expansionstakt som sker i dag. I stället bör hela regionen växa i symbios med infrastrukturens utveckling.
Flyget utgör en unik roll i ett sammanhållet Sverige. Det behövs inte minst på grund av de stora avstånden mellan norra och södra Sverige, och det är så avgörande för Stockholm för både jobbens och den ekonomiska tillväxtens skull. Vi ser positivt på att flygbranschens tekniska utveckling börjar komma i kapp och på den effektivisering som görs på miljöområdet. Arlanda och Bromma ska öka och effektivisera kapaciteten för att långsiktigt säkerställa Sveriges nationella och internationella behov av tillgänglighet. Vi eftersträvar att hela Sverige ska kunna leva.

Vidare ser vi med stor oro på Stockholmsregionens framtida energiförsörjning. Den rådande energipolitiken har inget annat än bidragit till en ökning av utsläppen och till en kommande energikris. Region Stockholm måste därför komplettera RUFS 2050 med en strategi för dagens och framtidens elförsörjning för att säkra framtidens kapacitet i elnätet. Den ska kunna tillgodose etablering av nya industrier och tillväxt samt elektrifiering av framtidens kollektivtrafik.

Anförande nr 216
H e l e n a M i s c h e l (L): Kära invånare och kollegor! För ett år sedan talade vi om vikten av och möjligheten att kunna jobba varhelst ifrån där det är möjligt. Nu är vi där på grund av en helt oväntad anledning. Det öppnar upp för mängder av möjligheter: ett annat, hållbart liv och tillgång till kompetens och arbetstillfällen världen över. Resten av världen har nu kommit ännu närmare, och detta finns i samma skärm som många av oss jobbar framför varje dag. Det ger oss möjlighet till nya samarbeten, innovationer, ett annat och bredare kompetenslyft och fler erfarenhetsutbyten.

Även för ett år sedan stod vi inför en omställning, men då var det främst en ekonomisk sådan. Vi står inför en nolluppräkning också i år. Vi får möjlighet att utveckla vår förmåga att effektivisera och skapa något bättre med mindre energiförlust och administration för våra invånare och för näringslivet i Stockholm. Våra företags, invånares och medarbetares idékraft, att vi vågar testa och utforska och att vi tar till vara den kreativitet och de möjligheter som finns med nya arbetssätt är avgörande för att vi ska lyckas. Jag har full tilltro till förmågan hos våra kompetenta invånare, medarbetare och ledare att lyckas.

Vi fortsätter att satsa på skärgården och hållbarhet och ökar bidraget till minst 10 miljoner kronor för att främja tillväxten inom dessa viktiga delar av vår region.

Vi ska också tydliggöra Region Stockholms ansvar för regionens replipunkter, det vill säga kollektivtrafiksnoder. Vi ska under året ta fram en rapport om de nya förutsättningarna för och behovet av mobilitet och trafik för att bättre kunna möta näringslivets och invånarnas behov.

Vi lever nu i en ny värld och ett nytt Stockholm. Det nya normala bäddar för ett bättre och mer hållbart liv där hela länet kan leva. Mitt i tumulten har en lokalpatriotism vuxit fram. Vi bryr oss om våra närsamhällen och grannar och värnar om och uppskattar det näringsliv som finns omkring oss. Många har stödhandlat och visat uppskattning för lokala handlare. Samtidigt har handlarna kommit på nya sätt att stötta sina samhällen genom att säkerställa att alla utan smittrisk får tillgång till det de behöver och också det lilla extra som livar upp. De har visat en styrka, uthållighet och innovationskraft som vi kan vara stolta över.

Jag känner hopp och tilltro och vet att det vi i Region Stockholm nu gör för att stötta våra invånare och företag att utvecklas är av stor vikt. Vi är rustade och har drivet att göra mer än vad som behövs för att fler ska lyckas vända situationen till något bra. Det här är en budget för en stark Stockholmsregion, stärkta invånare och stärkt näringsliv i en osäker tid.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 217
Carl Johan Schiller (KD): Jag vill börja med att tacka presidiet för att ni har lotsat oss igenom den här dagen. Det har inte varit helt enkelt kan jag tänka mig, men jag tycker att ni har gjort det väldigt bra. Jag vill också yrka bifall till regionstyrelsens budgetförslag.

Tillväxt- och regionplanenämndens uppdrag har aldrig varit lika viktigt som nu. I vanliga fall har vi förtroendevalda i Stockholms kommuner och här i regionen det ganska bra jämfört med övriga landet. Vi har många stora och starka företag som ofta gör mycket av jobbet själva. Men den här krisen slår som allra hårdast mot vår region, och det har aldrig varit lika viktigt som nu att vi slimmar vår egen organisation, både för att lösgöra resurser till kärnuppdraget och för att undvika skattehöjningar. Vi måste vara snabbfotade och ställa om, och Almi måste stötta de nya idéer och företag som alltid växer ur en kris.

Vi behöver se över våra transportsätt, och vi behöver nya som kompletterar de gamla för att minska trängseln, till exempel cykeln. Jag och många med mig har börjat cykla till följd av corona, och när den mest intensiva fasen av den här krisen är över måste vi fortsätta med det som har varit bra omställningar. Här kan regionen spela en roll som brobyggare mellan olika kommuner och hjälpa till så att det blir enkelt att ta sig mellan länets olika delar.

Men det räcker inte med att kunna röra sig inom länet. För vårt näringsliv men även för länets invånare, de individer som bor här, är goda transporter ut ur landet och ut i världen mycket viktiga. Det är därför oroande att se hur hårt krisen slår mot flygbranschen. Det är en bransch med små marginaler som hade inlett ett mycket viktigt arbete mot en mer hållbar modell. Den fick det dock inte lättare när kunderna försvann i ett slag. Vi behöver inte bara satsa på Arlanda och kommunikationer ut i Europa, utan Stockholm behöver också fler direktlinjer till USA och Asien. Det är oroande att Köpenhamn har dragit ifrån ytterligare inom detta område. Om man ska vara lite av en bro mellan Lina och Leif kan man väl säga att såväl elcyklar som jumbojetar kommer att behövas när vi sparkar igång hjulen igen.

Hemestertrenden och att en del som har möjlighet väljer att arbeta på distans från semesterbostäder gör att glesbygden och inte minst skärgården kräver ökad uppmärksamhet. Hela regionen måste ha god tillgång till bra uppkopplingsmöjligheter. Med fler personer som nyttjar skärgården året runt krävs också ett arbete för miljön så att vi får hållbara transporter och avloppslösningar och mycket annat. Inom Skärgårdsstiftelsen ska vi arbeta för att bevara en unik miljö för framtida generationer.

Anförande nr 218
Malin Fijen Pacsay (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Klimatet är en ödesfråga för mänskligheten. I Stockholmsregionen bor nästan en fjärdedel av Sveriges befolkning, och vad vi gör här spelar roll för hela Sverige. Vi har kommit långt, men vi behöver gå ännu längre om vi ska klara klimatet.

Under de senaste åren har Region Stockholm tagit sin roll som klimatledare för länet. Nästa år kommer vi att växla upp klimatarbetet ytterligare. Alla regionens aktörer, från kommuner till näringsliv, akademi och civilsamhälle, kommer att märka att vi enträget arbetar för att stötta dem i deras ansträngningar för att nå klimatmålen. Vi har under hösten talat brett med olika aktörer. De har stora förväntningar på oss men även på resultat från sig själva. De allra flesta företag i vår region vet att gamla affärsmodeller inte håller för framtiden. Att fortsätta fossilt när alla ställer om är likt Facit att fortsätta försöka sälja mekaniska räknemaskiner trots att tekniken gått framåt. Det är att välja en spikrak väg till att sälla sig till dinosaurier, endast ihågkomna för sitt drastiska utdöende.

Det är därför viktigt att vi gemensamt hjälps åt för att föra vårt län och alla dess aktörer in i framtiden. Endast så säkrar vi en god framtid för oss som lever i Stockholmsregionen. Vi förbereder nu bland annat ett handslag för alla aktörer i Region Stockholm. Med detta handslag kommer aktörerna att förbinda sig till att tillsammans arbeta för att nå länets mål om halverade utsläpp till 2030 och nettonoll till 2045. Aktörerna efterfrågar stöd för utbyte av idéer, tillskapande av nätverk, att vi är en blåslampa i baken på både den nationella nivån och EU samt att vi går före och visar vägen. Jag kan säga att det kommer vi att kunna hjälpa till med. Det är just därför vi har inrättat klimatkansliet.

Nästa vecka kommer resultaten att presenteras för hur det går i vårt län med omställningen. Utan att säga för mycket om dessa siffror behöver tempot öka. Det går alldeles för långsamt. Låt mig vara tydlig: Det är ingen politisk åsikt. Det är hårda fakta. Vi kommer inte att nå målen i tid om vi inte ökar tempot.

Det område där länet har störst utsläpp, där det gäller att sänka utsläppen snabbt, är transporterna. Utsläppen inom transportsektorn måste ned med 70 procent till 2030. I Region Stockholm skapar vi förutsättningarna genom vår kollektivtrafik för att fler ska kunna resa fossilfritt. Just i detta nu ökar vi tempot i utbyggnaden av kollektivtrafiknätet med nya tunnelbanelinjer och stationer nära människor. Då kommer fler att kunna resa resurseffektivt och klara sig utan bil och ha trevligare och bättre boendemiljöer.

Mitt i detta blir jag upprörd över att se att flera partier förslår nya motorvägar för fler och fler bilar och större flygplatser för fler flygplan. Det går inte ihop med klimatmålen. Så länge vi inte klarar klimatet kan vi inte bygga en massa saker som vi vet förvärrar läget. Låt oss kasta denna bakåtsträvande och skadliga politik i samma hög som dinosaurierna och tidigare nämnda Facit! Låt oss i stället se framåt och kroka arm för att bygga upp en ny, hållbar och bättre Stockholmsregion! Vi har en ny chans efter pandemin att vara både klimatbättre och mer effektiva med vår tid. Att styra mot det är vad vi är skyldiga våra invånare och dem som kommer efter oss.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 219
Regionrådet Hadzialic (S): Snälla herr ordförande! Socialdemokraterna tror på en framtidsinriktad Stockholmsregion, och om Stockholmsregionen ska klara av den internationella konkurrenskraften behöver vi också ett konkurrenskraftigt flyg. Det är så vår region kommer att få fler och växande företag. Fler och växande företag betyder fler jobb, och fler jobb betyder starkare välfärd. Vi har tidigare talat om detta: Vi är helt övertygade om att vår region behöver fler huvudkontor eftersom det innebär starkare skattekraft, vilket i sin tur leder till än bättre förutsättningar för sjukvården, skolan och äldreomsorgen.

Socialdemokraterna är helt övertygade om att det går att förena en grön omställning, innovation och utveckling av Arlanda som norra Europas ledande flygplats. Genom att samla all flygtrafik till Arlanda kan man frigöra mark för mer än 30 000 bostäder i Bromma. Det vore bra för en växande Stockholmsregion. Vi har en stor bostadsbrist. Genom innovation och teknikens möjligheter kan Arlanda ta täten som världens grönaste flygplats. Det tycker vi vore ett framtidsinriktat mål att ta sikte på.

Vi tror också att det vore bra för Stockholmsregionen och Sverige om vi kunde vara eniga om den här frågan, oavsett parti eller block. Annars ser vi att det finns en uppenbar risk att vi blir isolerade i en internationell kontext. Vi ser redan att våra nordiska grannländer, grannstäder och huvudstadsregioner konkurrerar med oss. Man gör det i Helsingfors, Oslo och inte minst Köpenhamn. Det vore förödande för vår ekonomi, våra jobb och vår välfärd om vi inte lyckas bevara vår position som det ledande ekonomiska centrumet i Norden. Det här framhäver vi särskilt i vårt budgetförslag. Vi kommer att fortsätta driva detta aktivt framöver.

Anförande nr 220
Malin Fijen Pacsay (MP): Aida! There is no business on a dead planet. Det är ett gammalt uttryck, men jag undrar faktiskt verkligen över det du sade. Du låter som ett språkrör för rikssossarnas politik, men hur tänker du dig att det ska vara genomförbart att både nå klimatmålen och bygga ut Arlanda? Det finns inget i er budget som stöder det som du beskriver.

Anförande nr 221
Regionrådet Hadzialic (S): Snälla herr ordförande! Jag tror på politiskt ingenjörskap, Malin. Vi kan förena ekonomin, välfärden och miljön. Vi har gjort det tidigare, och vi kan göra det igen. Jag tror inte på att backa in i framtiden. Jag tror att vi kan ta vara på möjligheterna med tekniken. Om vi inte klarar av konkurrenskraften och ekonomin kommer vi inte att ha någon välfärd eller några resurser för att satsa på miljöomställningen. Vi kommer att vara tvungna att förena dessa storheter. Jag är framtidsoptimist, och jag tror att många andra med mig är det.

Anförande nr 222
Fredrik Saweståhl (M): Ordförande! Vi lever på många sätt i intressanta och på vissa sätt även omvälvande tider. Att människor och företag med stöd av politiken i vårt land, i Europa och över hela världen dag för dag gör nya framsteg vad gäller klimatomställningen är lika omvälvande som det är positivt. Vi ser hur elektrifieringen av olika sektorer ökar successivt, hur utsläpp fasas ut och hur nya material och nya processer förändrar vårt sätt att leva. Det riktigt positiva är också att det finns en stor och stark uppslutning bakom detta arbete.

Senast i morse kunde vi som läste Dagens Nyheter se att vi i dag är på god väg att radera koldioxidutsläppen från stålproduktionen. Det är ett område där Sverige nu går i bräschen. Vi kunde också läsa om hur lastbilsflottor står inför en massiv elektrifiering och en stor miljöomställning. Vi ser att utsläppen från många områden minskar och att det finns all anledning att tro att vi når de högt ställda målen om att göra Sverige klimatneutralt och att vi tillsammans också kan nå de höga mål som vi har i EU.

Region Stockholm är en part i detta, en viktig part. Vi har länge gått långt fram i ledet och det kommer vi att fortsätta att göra. Den blågröna majoriteten är pådrivande och vi är föregångare. Vi ser tydliga resultat i vårt eget arbete, vi ser hur matsvinnet minskar, hur klimatutsläpp från utbyggnaden av tunnelbanan och andra investeringar har begränsats. Vi har ett systematiskt arbete för att fasa ut miljö- och hälsofarliga ämnen med goda resultat inom hälso- och sjukvården. Vi har framgångar när det gäller byggmaterialet till sjukhusfastigheterna, miljöbelastande läkemedelssubstanser, och vi har en kollektivtrafik som är världsledande när det gäller låga utsläpp.

Riktningen är tydlig. Kursen ligger fast med vår politik. Med den blågröna koalitionens politik tar vi nya steg i klimatomställningen i riktning mot att bli en klimatneutral region. Detta är goda anledningar att rösta bifall till vårt budgetförslag.

Anförande nr 223
Staffan Norberg (V): Ordförande, fullmäktige! Den största klimatutmaningen i vår region är vår vattenförsörjningen. Mälaren har redan i dag alltför små marginaler, och risken för saltvatteninträngning i Mälaren är nu en realitet varje år.

I vår region handlar utmaningen om sötvattenförsörjningen. Det största problemet är det nu stigande havet. Det stiger varje år med 3,7 millimeter. Det låter inte så mycket, men det är mycket. Hastigheten ökar varje år. Enligt senaste forskningen kommer ökningen att uppgå till 25 millimeter per år inklusive avsmältningen av Antarktis; det är det som vi har att se fram emot. I och med detta kommer nya Slussen att översvämmas redan år 2050, och vattenförsörjningen för 2,5 miljoner människor i regionen försvinner.

Havsnivån kommer vid nästa sekelskifte att vara nästan 2 meter högre än nu. Trots den landhöjning som pågår så blir Mälaren en havsvik med ständigt stigande nivåer.

Regionen måste snarast föreslå åtgärder som vi kan vidta. Enligt Vänsterpartiets mening måste vi snabbt påbörja arbetet med att skapa en ny regional vattentäkt där den enda realistiska möjligheten faktiskt är Vättern.

Det tog 25 år att ordna vattenförsörjningen från sjön Boren i Småland för att ge stöd till vattenförsörjningen för stora delar av Skåne.

Vi måste också tidigt bestämma om vi ska låta Mälaren bli en havsvik redan år 2050 eller om vi kortsiktigt ska försöka bromsa utvecklingen. Det är ingen enkel fråga. Den är svår och teknisk komplicerad. Allt vatten som rinner till Mälaren måste pumpas dit, det vill säga 200 kubikmeter varje sekund. Det är stora mängder. Och svaret är inte helt givet.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 224
Anton Fendert (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! I år är det inget vanligt år och det märks överallt i vårt samhälle, bland annat på alla de anföranden som i dag framförs hemifrån. I alla delar av samhället tar många av oss nu ett gemensamt ansvar för att vi tillsammans ska kunna ta oss igenom den här pandemin. Ett extra stort tack bör så klart riktas till våra hjältar inom vården!

På samma sätt som den här mandatperiodens största prövning är hanteringen av en världsomspännande pandemi så kommer 2020-talets stora världsomspännande prövning bli hanteringen av klimat- och hållbarhetskrisen. Även på det området kommer vårt gemensamma agerande och vårt politiska ansvarstagande att bli helt avgörande.

Just därför är det så glädjande att vårt arbete i miljö- och hållbarhetsberedningen genomsyras av just detta gemensamma ansvarstagande. Jag vill därför passa på att rikta ett särskilt tack till alla mina kollegor i den blågröna koalitionen men också till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets representanter i beredningen för arbetet under det gångna året. Jag ser fram emot att få fortsätta att arbeta med er under våren i vårt viktiga arbete med att utarbeta en ny hållbarhetspolicy och hållbarhetsstrategi, styrdokument som kommer att ytterligare spetsa hållbarhetsarbetet i alla våra verksamheter.

Även om vi, som vi har hört i dag, nu inspirerar hela Sverige med vårt imponerande och långt gångna hållbarhetsarbete så är vi långt ifrån klara. Jag ser därför extra mycket fram emot att till hösten få se arbetet i den då nystartade miljö- och hållbarhetsnämnden dra i gång.

Vi har väldigt många viktiga reformer som vi behöver få på plats inför och efter antagandet av den nya hållbarhetspolicyn. Vi ska stärka hållbarhetsarbetet inom området inköp och upphandling för att påverka såväl den sociala som den ekologiska hållbarheten utanför våra geografiska gränser. Vi ska titta på frågan om hur en koldioxidbudget för Region Stockholm skulle kunna se ut för att få ytterligare ett verktyg i arbetet med att minska våra egna utsläpp. Vi ska förbättra logistiken så att vi får minskade utsläpp, och genom dialog med vårdgivarna ska vi minska antalet engångsartiklar. Vi ska också påbörja ett arbete med en så kallad utfasningslista avseende plast i engångsartiklar, och vi ska utarbeta en strategi för el-fordon, installera fler solceller och så vidare.

Det är väldigt mycket som vi ska göra, och vi står inför stora hållbarhetsutmaningar. Vi som ansvariga politiker för Sveriges näst största offentliga budget kan göra enormt stor skillnad i hållbarhetsarbetet, och vi har hittills mött dessa utmaningar i bred politisk enighet. Det har varit ett framgångsrecept.

Nu hoppas jag att vi kan fortsätta att spetsa till vårt hållbarhetsarbete i Region Stockholm. Om vi ska klara det här så behöver vi nämligen ta på oss ledartröjan och möta dessa utmaningar kraftfullt och gemensamt! Med de orden yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 225
Lars Bryntesson (S): Så här i slutet av budgetdebatten vill vi socialdemokrater också slå ett slag för en livskraftig skärgård. Det är viktigt för såväl boende som besökare.

En livskraftig skärgård är tyvärr ingen självklarhet. Den kräver politiskt ansvarstagande där också regionen spelar en viktig roll i en kedja av insatser för att helheten ska fungera. Det behövs kommunikationer som kompenserar att transporter på vatten är lite mer komplicerade än transporterna på land. Vi vill ha boende i skärgården som gör att kökslampan lyser inte bara under sommarmånaderna. Jobb som ger möjlighet till inkomst att leva på under hela året, och offentlig service, skola och omsorg men också sjukvård som ger trygghet året om är andra faktorer som krävs för att vi ska få till stånd en livskraftig skärgård.

Vi socialdemokrater är i dag mycket oroade över utvecklingen i skärgården. På det här området löser inte marknaden problemen av sig själv, i all fall inte om den ska vara livskraftig året runt. I förra veckan lyckades vi stoppa nedläggningen av vår skärgårds högstadium i en av skärgårdskommunerna. Här i regionen väntar vi fortfarande på besked om skärgårdens ambulanshelikopter.

Vi socialdemokrater levererar i vårt budgetförslag flera viktiga besked. Vi vill se många små och välfungerande samhällen med befolkning i alla åldrar och ett lokalt näringsliv präglat av entreprenörskap och framtidstro. För att nå dit har vi flera förslag.

Vi vill underlätta företagandet genom höjt fraktstöd som rekvireras månadsvis, skapa jobb och näringsliv. Vi vill samla kustkommunerna i en gemensam kuststrategi för samordnad utbyggnad. Underlätta boendet, viktigt för miljön.

Vi vill värna och höja standarden på skärgårdens replipunkter, en gemensam replipunktsstandard, viktigt för kollektivtrafiken. Vi eftersträvar att en del av regionens verksamhet förläggs till kustområden och skärgårdsöarna, ger jobb. Vi vill stärka sjukvårdens räckvidd genom ytterligare en läkarbåt och vi vill att ambulanshelikoptern ska placeras centralt för skärgårdens behov och öka trygghet. Det bör ske så snabbt som möjligt och därför väntar vi fortfarande på besked om den utlovade återstationeringen till Värmdö.

Anförande nr 226
Leif Gripestam (M): Herr ordförande! Jag tänkte återvända lite grand till frågan om flyget. Man måste vara säker på att det finns kapacitet innan man lägger ned väl fungerande

flyginfrastruktur – det finns ju de som har tankar på nedläggning. Det är nämligen helt omöjligt att bygga ny sådan infrastruktur, har det visat sig.

Det har gjorts flera försök att hitta till exempel en ny plats där man kan bygga en flygplats för allmänflyget; de har misslyckats. Den resursen måste helt enkelt finnas även i framtiden.

Man måste vara lite varlig innan man tar till den typen av drastiska åtgärder – och dessutom hänvisa till en pandemi som skäl. Det är väldigt viktigt att alla delar av flygtrafiken har resurser.

Anförande nr 227
Regionrådet H e m m i n g (C): Först måste jag säga något om skärgården. Jag tror att de absolut fyra viktigaste sakerna för skärgården är bostäder, bostäder, bostäder och bredband. Det är helt avgörande att vi planerar för fler bostäder och att hinder mot detta minskas.

Sverigedemokraterna vill skära ned massor i TRN:s budget men samtidigt göra massor av satsningar. Om ni i Sverigedemokraterna tror att ett slopande av cykelkansliet sparar 30 miljoner så är det ni som är ute och cyklar!

Robert från Socialdemokraterna höll ett lika vackert tal som Palme, men det var förvånansvärt substanslöst. Det innehöll varken löntagarfonder eller skattehöjning eller reformer men i stället förslag om inrättandet av en jämlikhetskommission. Vet vi inte redan tillräckligt?

Jobb och matchning minskar ojämlikheten. Bättre skola minskar ojämlikheten. Kamp mot gängkriminaliteten minskar ojämlikheten. Bättre bostadsmarknad minskar ojämlikheten. En ny kommission löser inte ojämlikheten, men den ger ytterligare några konsulter och utredare råd att resa till Bali.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Revisorerna

Anförande nr 228
C e c i l i a L ö f g r e e n (M): Jag håller på att försöka förbereda alla era ställningstaganden och yrkanden inför avslutningen av budgetdebatten. Därför var jag lite sen upp i talarstolen.

Enligt kommunallagen är det fullmäktiges presidium som ska bereda revisorernas budget. Jag stod här förra året och var väldigt stolt över att det var den enda delen av budgeten som vi faktiskt uppnådde total enighet om. Nu kan jag inte vara lika kaxig längre, eftersom vi har två förslag till budget för revisorerna för nästa år.

Det förslag som fullmäktiges presidium har kommit fram till, det vill säga två av tre personer i presidiet, vad det gäller den ekonomiska förutsättningen betyder att revisorernas budget ökas med 100 000 kronor permanent och 600 000 kronor som en särskild satsning för de eventuella behov som finns till följd av ytterligare granskning av effekterna av corona-pandemin.

Planåret, likt många andra verksamheter i regionen, ligger alltså kvar på nuvarande års summa med tillskott av de nämnda 100 000 kronorna.

Utöver detta tycker vi från presidiets sida att det är viktigt att även revisionen fortsätter att bejaka utmaningarna och utreder hur den verksamheten kan förbättra sig utifrån de erfarenheter som kan göras av hur verksamheten har utvecklats till följd av corona-pandemin. Vi hoppas att man även i fortsättningen kan studera de frågorna. Vi hoppas också att revisorerna även i fortsättningen har möjlighet att göra vissa investeringar och ta ut extra anslag från bolagen i enlighet med den uppläggning som vi brukar ha i Region Stockholm.

Ställningstagandet gällande anslaget i ekonomin bygger på de förutsättningar som gäller för regionen som helhet. Det är tuffa förutsättningar, det finns begränsat med resurser, det är många osäkerheter framöver. Det är därför som en majoritet i presidiet har kommit fram till ett förslag om att inte göra en uppräkning för de kommande åren.

Med detta yrkar jag bifall till presidiets förslag till budget för revisorerna!

Anförande nr 229
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Jag vill inleda med att yrka och notera att Socialdemokraternas anslag för regionstyrelsen är 2 040 miljoner kronor och inte 2 039 miljoner för år 2021, samt 1 967 respektive 1 774 för åren 2022 och 2023.

Det fanns en otydlighet om vad som var liggande förslag för anslag till revisorerna.

Vårt förslag till anslag för revisorerna uppgår till 37 miljoner kronor för år 2021 samt till 37,7 respektive 38,4 för åren 2022 respektive 2023. Ändringarna är införda i tabell 23 men ej i tabell 5 och 18.

Vi föredrar denna korrigering muntligt efter dialog med presidiet då det rör sig om 1 miljon kronor som ska justeras.

Presidiets andre vice ordförande har reserverat sig till förmån för eget förslag.

Revisorskollegiets roll är oerhört viktig. De ska granska beslut, förvaltning och ekonomi. Det är en oberoende konsultativ funktion som också ger förslag till utveckling och förbättring. Därför föreslår vi detta ökade anslag. Jag yrkar med detta förtydligande och justering bifall till Socialdemokraternas förslag till budget i dess helhet!

Anförande nr 230
T h o m a s M a g n u s s o n (V): Herr ordförande! Jag ska fatta mig mycket kort och säga att vi yrkar bifall till punkt 58 i vårt yrkande i regionstyrelsen!

Ordningsfråga

Anförande nr 231
T h o m a s M a g n u s s o n (V): Fru ordförande! Vi vidhåller vårt återremissyrkande. Vi har förstått att presidiet ser budgeten som ett ärende, men i och med att man har möjlighet att lägga säryrkanden där man kan rösta på olika sätt så har vi ett yrkande i en del i det hela som har med hjälpmedelsavgiften att göra. Vi anser därmed att vi därmed kan yrka på återremiss.

Om nu presidiet väljer att inte ta upp det yrkandet så vill vi lägga en protokollsanteckning om det, då vi tycker att det är en icke helt korrekt hantering. Protokollsanteckningen är inskickad.

O r d f ö r a n d e n : Jag tolkar detta som att Vänsterpartiet inte instämmer i presidiets uppfattning, men vi lämnar den frågan för denna gång. Det betyder att detta återremissyrkande inte kommer ställas under proposition.

Anförande nr 232
Regionrådet A l k u r d i (S): Vi har ett förtydligande om att protokollsanteckningen lämnas av Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tillsammans, om inte ordföranden redan har sagt det.

O r d f ö r a n d e n : Jag noterar att det har inkommit ett återremissyrkande från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som ordföranden inte kommer att ställa under proposition. Utifrån det ställningstagandet från ordföranden och övriga presidiet väljer Vänsterpartiet och Socialdemokraterna att lämna in en protokollsanteckning. Därmed kan vi anse den frågan hanterad.

Ordningsfråga

Anförande nr 233
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Jag vill bara ha ett förtydligande beträffande vad ordföranden dragit för slutsatser av de säryrkanden som vi inte avser att ställa under proposition men som kommit under dagen. Jag kan konstatera att på trafiksidan har de lämnats och också yrkats på i talarstolen.

O r d f ö r a n d e n : Jag konstaterar att säryrkandena återfinns i säryrkandebilagan tillsammans med handlingarna och att de således finns men att ni inte avsåg att ställa dem under särskild proposition. Det betyder att de därmed ställs i klump.

Ordningsfråga

Anförande nr 234
G a b r i e l K r o o n (SD): Vi har lämnat in ändringspapperet som jag pratade om i morse och som ni bör ha fått till er på mejl. Det är ingenting som vi begär votering om, men det måste vara med så att ni noterar det.

Ordningsfråga

Anförande nr 235
C e c i l i a E l v i n g (L): Jag vill bara säga att för oss som är med på distans är det superviktigt att mikrofonerna av avstängda för annars ser vi på våra skärmar personer som råkar låta i stället för att se tavlan där omröstningen sker. Det gör att man kan bli lite osäker och det hela kan ta längre tid. Att alla verkligen stänger av sina mikrofoner är därför viktigt för oss som ska rösta.

Ordningsfråga

Anförande nr 236
P e r C a r l b e r g (SD): Vi ser inte alls hur vi röstar på läsplattan för det är alltid något namn som syns på skärmen då någon inte har stängt av ljudet. Nu står det till exempel Annika. Det vore toppen om folk kunde stänga av mikrofonen så att vi kan se hur vi röstar. Kan man få dem att göra det?

O r d f ö r a n d e n : Ja. Vi skickar ut en ny vädjan om att ni stänger av ljudet. Ett sätt att hantera detta skulle kunna vara att ni låter mig som ordförande bara lyssna till min inre röst om hur jag upplever fullmäktigeförsamlingen. Då kommer jag att utifrån det komma fram till en slutsats om huruvida ni har sagt ja eller nej till något. Poängen är att ni inte behöver säga ja när jag ställer bifall mot avslag eller avslag mot bifall, utan ni kan bara lyssna på resultatet. På så vis minskar vi risken för att namn poppar upp och lägger sig i vägen för till exempel voteringsresultat.

§ 193 Delårsrapport per den 31 augusti 2020 för Region Stockholm

Anförande nr 237
Regionrådet S e h l i n (V): Jag yrkar bifall till vårt förslag till beslut i regionstyrelsen om överskottet i delårsrapporten.

Anförande nr 238
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Snälla fru ordförande! Jag ska fatta mig kort. Jag vill bara att det noteras att regionen har ett stort överskott i år. Detta överskott baseras i mångt och mycket på de historiska satsningar som regeringen har gjort på välfärden och inte minst på sjukvården. Tanken är att dessa pengar ska gå till vården för att garantera vård efter behov och för att köerna ska kortas. Jag hoppas att majoriteten tänker använda medlen på detta vis, även om jag befarar att resurserna kan komma att användas till andra ändamål som inte är välfärd eller sjukvård.

Jag hoppas i så fall att Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna, som en del av den regionala majoriteten, har en bevakning av det med tanke på att våra partier på det nationella planet tillsammans med framför allt Magdalena Andersson har gjort mycket och jobbat hårt för att kunna göra dessa satsningar. Det är en tydlig viljeinriktning från januaripartierna att ta Sverige och Stockholmsregionen framåt genom krisen, och där ska både välfärden och jobben prioriteras.

Anförande nr 239
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Det överskott som redovisas i delårsbokslutet hänger ihop med engångsförändringar av pensionsskulden i Region Stockholm samt realisationsvinster från fastighetsförsäljningar under 2020. Det innebär att de resurser som finns från statsbidrag av olika slag kort sagt har använts för att täcka de kraftiga kostnader som vi har haft för att hantera covid-19 i år. De pengar som kommer att leda in i ett överskott hänger helt ihop med engångsintäkter av olika slag som vi har haft. Koalitionen avser att använda dem på ett oerhört ansvarsfullt sätt för att hantera kommande års stora utmaningar. Vi ser ju att vi har kraftigt sjunkande skatteinkomster på grund av pandemin, som har skapat en global ekonomisk kris. Vi har även en ökande skatteutjämning.

Ovanpå det har vi ett stort bekymmer med att kollektivtrafiken har tappat enormt mycket intäkter till följd av att vi håller avstånd. Resenärerna försvann över en natt i våras i och med pandemin, och nu har stockholmarna återigen minskat sitt resande. Tack och lov gör de vad vi ber dem om! Men det skapar enorma hål i trafikens intäkter, och vi ser inte att regeringen och riksdagen kompenserar Region Stockholm för de miljardförluster som vi får. Eftersom vi i koalitionen absolut inte vill dra ned på ambitionerna i kollektivtrafiken blir årets överskott naturligtvis en bra brygga för att kunna hantera en ansvarsfull, kapacitetsstark kollektivtrafik även i fortsättningen liksom för att hantera andra ändamål som kan behövas när skatteintäkterna under kommande år viker.

Anförande nr 240
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Snälla fru ordförande! Om man läser rapporten noga ser man att det som Irene Svenonius framför delvis stämmer, nämligen att det handlar om engångsintäkter. Men det handlar också om att regeringen har gjort historiska satsningar och väldigt generöst har bidragit för att regionerna och kommunerna ska kunna klara av välfärden, exempelvis sjukvården och äldreomsorgen. Det jag ber Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna att göra är att bevaka det här så att januaripartiernas viljeinriktning hedras på så sätt att dessa pengar går till vården och inte till märkliga affärer och annat skatteslöseri.

Anförande nr 241
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Ibland häpnar man. Öronen trillar närmast av. Den socialdemokratiska oppositionsledaren tycker alltså på fullt allvar att vi har fått full kompensation från regeringen, utöver sjukvården, för de intäkter i kollektivtrafiken som har fallit bort. Så är det inte. Detta är en ren villfarelse.

Vi ska inte vara tacksamma. Vi ska vara glada över att regionens invånare lyder oss och inte åker med kollektivtrafiken. Men regering och riksdag har långt ifrån tillräckligt kompenserat oss vad gäller kollektivtrafiken för både 2020 och 2021. Det är precis därför som vi behöver använda vårt av oss själva hopknåpade resultat under 2020 så att det kan utgöra en brygga som säkrar en kapacitetsstark kollektivtrafik. Regeringen vill uppenbarligen inte göra det.

Anförande nr 242
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag har aldrig hävdat att regionen har fått alla sina merkostnader med anledning av covid-19 kompenserade av regeringen. Däremot har vi fått resurser för att klara av sjukvården, pandemibekämpningen och testningen. Det har handlat om historiska mängder pengar som Magdalena Andersson har sparat ihop genom att hon har haft ordning och reda i statsfinanserna. Hon satsar nu tillsammans med januaripartierna för att hålla igång välfärden och sjukvården och satsa på jobben. Jag är bara mån om att dessa pengar går till just välfärden och sjukvården och inte till annat slöseri.

Anförande nr 243
Regionrådet S v e n o n i u s (M): fru ordförande! Vi får nu dra två slutsatser. Den ena är att Aida Hadzialic vill se en drakonisk besparing på kollektivtrafiken nästa år i samband med att resenärsintäkterna viker. Det vill inte jag.
Den andra slutsatsen är att Aida Hadzialic talar om den generösa regeringen och vill villkora hur regionen ska använda statsbidrag och hur vi ska använda våra egna pengar kommande år och därmed visar att hon behöver påminnas om att hon i denna sal företräder Region Stockholm, inte regeringen.

Anförande nr 244
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Vi har nu suttit här några stycken av oss, andra har haft digital närvaro, och debatterat budgetförslag för Region Stockholm i snart 11 timmar. En väldigt central del av den här budgeten, i alla fall från vår sida, har handlat just om hur vi ska disponera det överskott som uppstår i år för att vi ska klara av att framför allt kompensera minskade biljettintäkter som kommer att bli verklighet nästa år.

Det ter sig i min värld lite märkligt om det är så att det har gått Socialdemokraterna förbi hur både jag och representanter för hela majoriteten har argumenterat rörande hur vi avser att använda de här pengarna, och att vi kanske till och med kritiserat Socialdemokraterna för att det inte tydligt framgår att det finns en motsvarande avsättning för biljettintäktsbortfallet i deras budgetförslag för de kommande åren.

Efter det här inlägget från Aida Hadzialic känns det ännu tydligare att Socialdemokraternas åsikt i frågan är att det överskott som finns för år 2020 är något som ni ska göra av med så fort det bara går. Därmed skulle det enligt ert budgetförslag inte finnas någonting i ladorna att använda de kommande åren. Kontentan blir alltså att det är Socialdemokraternas avsikt att skapa ett underskott i kollektivtrafikens budget på motsvarande 2,2–2,5 miljarder det kommande året.

Jag tycker att det är oroande, måste jag säga.

Som svar på din fråga, Aida, så är det naturligtvis så att jag och alla partier i vår koalition avser att använda de pengar som genereras som överskott i år till välfärden, framför allt till att täcka underskott i biljettintäkterna i kollektivtrafiken.

Anförande nr 245
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Tomas Eriksson, det budgetförslag som Socialdemokraterna lägger är en budget i balans, till och med med ett litet överskott trots de tuffa förutsättningarna.

Vi omprioriterar, vilket har sagts tidigare under dagen, och vi avviker på intet sätt från ert budgetförslag vad det gäller kollektivtrafiken. I och med att vi har haft det tufft till följd av pandemin och då vårdens personal har gått på knäna och vi har en pandemibekämpning att hantera så välkomnar i alla fall jag att regeringen tillsammans med ditt eget parti, Miljöpartiet, har gjort extremt mycket för att vi ska kunna klara av den här situationen.

Jag är bara mån om att de pengar som kommer som statsbidrag till Region Stockholm används ändamålsenligt så att vi knäcker den här pandemin, ser till så att folk får vård efter behov och att den långsiktiga vårdskulden bekämpas.

Anförande nr 246
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Jag kände mig manad att begära ordet efter Aidas inlägg här i debatten.

Varje år som Alliansen och sedan koalitionen har styrt den här regionen så har vi också levererat ett positivt resultat. Det beror inte på regeringens insatser. Det beror inte ens på Liberalernas insatser i regeringen eller i riksdagen. Det beror på hårt arbete i Region Stockholm och gott ledarskap.

Jag välkomnar statsbidragen. Jag tycker att det är bra att mitt parti har kunnat vara med och bidra till överenskommelser, men jag tycker att det är för lite resurser. Vi behöver mer.

När du nu gång på gång vittnar om dina goda, för att inte säga familjära, relationer till regeringen och inte minst finansministern som vi kallar henne, Magdalena Andersson som du lite familjärt kallar henne, så föreslår jag att du använder de kontakterna för att framföra budskapet att Region Stockholm behöver få kompensation för de kostnader som vi har och för de uteblivna intäkter som vi drabbas av till följd av covid-19. När du ändå är i farten och berättar för henne vad vi behöver kan du väl påminna om att det är hög tid att ompröva också utjämningsskatten, eller straffskatten på stockholmare.

Jag brukar bli uppvaktad av socialdemokrater som önskar samarbeta med mig här i regionen. Det har varit en dröm, förstår jag, från dina företrädare att Liberalerna ska samarbeta med Socialdemokraterna här i regionen. Och det kan jag säga, att det fina och goda samarbete som vi har i koalitionen tänker jag inte lämna i första taget och absolut inte för att gå in i något samarbete med ett parti som tar till sådana toner och tar sig sådana friheter att tala om mitt parti och andra partier här inne i salen som någon sorts lydiga dockor som bara ska nicka när du talar. Jag vet inte vad du hoppas på. Det kommer inte att hända!

Vill du ha samarbete så får du lägga ner dina härskartekniker. Nu ber jag dig prata med Magdalena Andersson, vår finansminister, så kanske vi kan få de pengar som vi i regionen har stort behov av.

Anförande nr 247
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande! Jag vill bara påminna om att Vänsterpartiet har ett eget förslag till beslut som ni gärna får rösta bifall till. Det handlar alltså om att använda en del av överskottet i år till att ta bort underskotten på våra akutsjukhus. Men vi gör också, precis som majoriteten, en avsättning till resultatutjämningsreserven som sedan kan användas till att täcka underskott inom kollektivtrafiken men också för vården. Det är de behov som vi ser de kommande åren.

Rösta gärna på vårt förslag!

Anförande nr 248
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag vill verkligen inte bjuda in till ett replikskifte i den här sena stunden när vi har diskuterat de här frågorna hela dagen.

Jag konstaterar att Socialdemokraterna inte verkar ha några synpunkter på att regeringen väljer en ersättningsmodell, ett sätt att kompensera regionerna och den offentliga sektorn för kostnader hänförliga till covid-19 som maximalt underskompenserar vår region i förhållande till andra regioner. Ska vi vara tacksamma för att covid-19-ersättningen utformas på ett sätt som så precist som möjligt missgynnar vår region? Det tycker jag verkligen är mycket märkligt!

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag!

Avslutning

O r d f ö r a n d e n : Jag vill tacka alla som har deltagit, alla er som har valt att inte befinna er i fullmäktigesalen, alla som har deltagit på distans och som har skött detta på ett sätt som gör att vi har kunnat genomföra hela fullmäktigesammanträdet, även om det inte är den mest optimala tekniska lösning som vi har haft i dag utan en som vi har valt att tillämpa för att hantera behovet att minska smittspridningen så gott det går.

Ni är så klart fantastiska, men jag tror att vi allihop särskilt vill tacka alla tjänstemän som faktiskt har sett till att det här har gått att genomföra. Det ska ni veta, kära fullmäktigeledamöter, att de har jobbat hårt med detta. De har haft förberedelser för detta ända sedan i våras, men efter det att vi fick de första särskilda råden för Stockholmsregionen och efter beskedet i går från regeringen och Folkhälsomyndigheten så har de jobbat rejält. De är här sena kvällar och tidiga morgnar. De svarar på meddelanden på helgerna. Inte en gång kommer det en sur min som gnäller över politiken eller tycker att vi är sena. De har dessutom hela dagen svarat på tekniksupportsamtal från er som sitter på distans. Det är också de som i kväll kommer att städa bort den teknik som vi har använt oss av.

Jag tycker att de här hjältarna för demokratin i Region Stockholm förtjänar vår yttersta uppskattning. Vi vill föreslå att vi ger våra tjänstemän en rejäl applåd, för det förtjänar de verkligen.

Och detta tack kommer naturligtvis från samtliga fullmäktiges partier. Det ska ni absolut ta till er av.

Anförande nr 249
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Jag vill uttrycka min och fullmäktiges enorma tacksamhet, naturligtvis till personalen som du redan har tackat, som ställt upp på ett fantastiskt sätt. Jag instämmer till fullo i ditt tack.

Jag vill också utsträcka det till hela fullmäktiges presidium, Cecilia, Mikael och Bosse. Stort tack för att ni är så trygga och stabila och vägleder oss och som också har skött processen före fullmäktigesammanträdet på ett föredömligt sätt, involverat gruppledarna i stegen fram och haft samråd med smittskydd. Sedan har ni lett hela detta möte med bravur med de tekniska utmaningar som finns. Stort, stort tack! Jag vet inte vad vi skulle göra utan ett så stabilt och skickligt presidium.

Nu har vi ju corona-anpassning, så jag tänker inte komma fram till er, men om ni går förbi min plats här sedan så finns det en liten belöning till var och en i presidiet här vid min plats som ni kan ta med er hem. Om 50 minuter stänger ju krogen, så då har ni någonting här i stället som ni kan ta med er hem. Stort tack!

O r d f ö r a n d e n : Tack för det! Vi tackar också regionstyrelsens ordförande särskilt för det uppiggande godiset som levererades tidigare i dag. Det var välbehövligt. Ett stort tack!

Vi får också tacka särskilt för att ni ville välja om oss även om det var en månad för sent. Vi tog det som en pik och jobbade extra hårt inför det här fullmäktigesammanträdet.

Ett stort tack för den här dagen! Trevlig fortsättning på kvällen! Fortsätt att hålla avstånd!

Ni som är hemma, stanna där! Ni som inte är hemma, åk hem! Tack!